

Tematiskt tillägg till översiktsplanen – LIS-områden för Tingsryds kommun har upprättats under sommar/höst 2010 av Vectura Consulting AB på uppdrag av Tingsryds kommun. Revidering av materialet inför utställning har skett i januari – februari 2011. Arbetet har bedrivits i samarbete med kommunens tjänstemän.

Från Tingsryds kommun har deltagit:

Arbetsgrupp

Anna Arvidsson (Plan- och miljöchef)
Annika Säw (Planarkitekt)
Jörgen Larsson (Landsbygdsutvecklare)
Anders Borgehed (Näringslivsutvecklare)

Styrgrupp

Arne Karlsson (Kommunalråd)
Kristin Andersson (Kommunchef)
Peter Koch/Patrik Ståhlgren (ordf MBN/SBN)
Karl-Gustav Sjökvist (MBN)
Lars-Erik Svensson (MBN)

Från Vectura har deltagit:

Lisa Johansson (Planarkitekt, uppdragsledare/planförfattare)
Helena Holm (Planarkitekt, planförfattare)
Annica Magnusson (Miljöutredare)

Layout, foton och kartor:

Vectura Consulting AB om inte annat anges.
Lisa Johansson och Helena Holm

1 INNEHÅLL

2 SAMMANFATTNING	6
3 INLEDNING.....	8
3.1 Bakgrund	8
3.2 Studerade områden.....	9
3.3 Övriga ställningstaganden.....	9
4 STRANDSKYDDSREGLER OCH DESS UTVECKLING	10
4.1 Vad är strandskydd?.....	10
4.2 Strandskyddsregler.....	10
4.3 Ett differentierat strandskydd	12
4.4 Slutlig prövning.....	13
4.5 Strandnära landsbygd i Tingsryd	14
5 KOMMUNALA URVALSKRITERIER.....	15
5.1 Allmänna urvalskriterier	15
5.2 Hållbar landsbygdsutveckling.....	15
5.3 Urvalskriterier.....	16
5.5 Viktiga förutsättningar att ta hänsyn till	21
6 IDENTIFIERING AV OMRÅDEN FÖR LANDSBYGDSUTVECKLING (LIS)	24
6.1 Valda typer av utvecklingsområden.....	24
6.2 Bebyggelsestrukturer	24
6.3 LIS-områden i Tingsryds kommun	26
SJÖLANDSKAPET KRING YXNANÄS	27
LINNERYD	30
DÅNGEBO OCH KONGA	33
TINGSRYD	36
SJÖARNA KRING KVARNAMÅLA	39
URSHULT.....	42
NORRARYD OCH RYD.....	45
MINDRE SJÖOMRÅDE KRING SÖDRA RIMSHULT OCH NORRA RIMSHULT M.FL.....	48
MIEN OMRÅDET	51
SJÖAR KRING ÖVRE ARAMO (hela sjöar).....	54
OMRÅDEN INTILL SJÖN ÅSNEN M.FL.	57

RONNEBYÅN (NORRA OCH SÖDRA).....	63
7 LAGSTIFTNING MED ANSVAR	66
7.1 Lagar som berör strandskyddet.....	66
8 MILJÖBEDÖMNING	67
8.1 Bakgrund.....	67
8.2 Innehållet i tematiska tillägget	67
8.3 Avgränsning av MKB	68
8.4 Scenarier	69
8.5 Scenariernas miljökonsekvenser	70
8.6 Befolkning, bebyggelse och hälsa	70
8.7 Mark, landskap, djur, växter och biologisk mångfald	71
8.8 Kulturmiljö	74
8.9 Naturresurser.....	74
8.10 Vatten och klimat.....	75
8.11 Luft.....	76
8.12 Socialt och ekonomiskt	76
8.13 Scenariernas påverkan på miljömålen.....	77
8.14 God bebyggd miljö.....	77
8.15 Ett rikt växt- och djurliv.....	78
8.16 Levande sjöar och vattendrag	79
8.17 Ingen övergödning.....	79
8.18 Miljökvalitetsnormer	79
8.19 Miljöbedömning vid detaljplaneläggning	80
9 FORTSATT ARBETE	81
9.1 Planprocessen och tider	81
9.2 Samråd	81
9.3 Utställning.....	81
10 KÄLLOR.....	82
11 BILAGOR.....	83
STUDERADE OMRÅDEN FÖR LANDSKAPSUTVECKLING I TINGSRYDS KOMMUN	84
LIS-OMRÅDEN I RELATION TILL KOMMUNALA URVALSKRITERIER.....	85
LIS-OMRÅDEN I RELATION TILL OMRÅDEN SOM UNDANTAS	86

LIS-OMRÅDEN I RELATION TILL "FRI-OMRÅDEN"	87
LIS-OMRÅDEN I RELATION TILL NATUR- OCH KULTURINTRESSEN	88
LIS-OMRÅDEN I RELATION TILL RIKSINTRESSEN.....	89
LIS-OMRÅDEN I RELATION TILL STORA OPÅVERKADE OMRÅDEN	90
LIS-OMRÅDEN I RELATION TILL LANDSKAPET OCH VEGETATION	91

2 SAMMANFATTNING

Denna utredning är ett tillägg till Tingsryds översiktsplan och syftar till att avgränsa strategiska områden för utvecklingsåtgärder i strandnära lägen. Tillägget ska gälla för samma tid och behandlas lika som den nu gällande kommunomfattande översiktsplanen från 2006. Mer ingående beskrivningar av utpekade områden kommer att preciseras avseende tillämpning och användning i samband med att översiktsplanen aktualiseras.

- Avsikten är inte att alla stränder inom Tingsryds kommun ska exploateras utan att lämpliga platser ska pekas ut och att tillvägagångssätt därefter tas fram så att en planeringsmässig hållbarhet uppnås. Avgränsningen av områden i denna plan utesluter inte landsbygdsutvecklingsområden i andra icke strandnära lägen inom kommunen. I Tingsryds kommun har 12 områden studerats och avgränsats. Dessa områden har bedömts utifrån olika förutsättningar och redovisas utförligt var för sig i kapitel 6.
- LIS-områden i Tingsryds kommun återfinns inom följande områden:
  - ✓ Sjölandskapet kring Yxnanäs
  - ✓ Linneryd
  - ✓ Dångebo och Konga
  - ✓ Tingsryd
  - ✓ Sjöarna kring Kvarnamåla
  - ✓ Urshult
  - ✓ Norraryd och Ryd
  - ✓ Mindre sjöområde kring Södra och Norra Rimshult
  - ✓ Mienområdet
  - ✓ Sjöarna kring övre Aramo
  - ✓ Områden vid sjön Åsnen
  - ✓ Ronnebyån (södra och norra)

Kommunen har valt att dela in redovisningen av LIS-områden i två typer av områden - bebyggelse samt det rörliga friluftslivet. Lämpliga bebyggelsestrukturer inom de olika utvecklingsområdena varierar beroende av vilken grad av påverkan de medför.

- För att få bygga, gräva, anlägga eller på annat sätt påverka strandskyddsområdet krävs dispens, det vill säga ett undantag från förbudet i strandskyddsbestämmelserna. För att få dispens från strandskyddet krävs ett särskilt skäl enligt lagen samt att syftet med strandskyddet inte påverkas negativt.

Inom ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge kan ytterligare ett särskilt skäl för att pröva en strandskyddsdispens vara att en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till *utveckling av landsbygden*. Det kan t.ex. handla om en åtgärd som bidrar till långsiktiga positiva sysselsättningseffekter, till att upprätthålla serviceunderlaget på landsbygden samt till att upprätthålla ett ekonomiskt och personellt underlag för olika former av kommersiell och offentlig service.

Den slutliga prövningen av lämpligheten av ett strandskyddsupphävande/dispens sker alltid genom en särskild ansökan, där LIS-områden utpekade i översiktsplanen kommer att vara ett av flera särskilda skäl som kan åberopas.

- Enligt miljöbalken ska LIS-områden, förutom att anges i kommunens översiktsplan, bland annat även uppfylla vissa allmänna kriterier för att vara giltiga. Exempelvis ska området värna om en landsbygdsutveckling som är lämplig, långsiktig, har en positiv ekonomisk påverkan som är kopplad till en ekonomisk utveckling i ett lokalt eller regionalt perspektiv och är av allmänt ekonomiskt intresse. Dessutom ska området utgöra ett strandområde som efter åtgärd fortfarande kan tillgodose strandskyddets syften långsiktigt genom att åtgärderna är begränsade till sin omfattning eller påverkan, endast har liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften, inte hör till kuststräckan, inte behövs för att säkerställa fri passage för allmänheten samt inte behövs för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet.

Tingsryds kommun har tagit fram kriterier för urval av LIS-områden i Tingsryd som kommunen anser borgar för att strandskyddslagstiftningens krav tillgodoses samt bidrar till allmän god användning av mark- och vattenområden. Kriterierna belyser vad som är viktigt att prioritera men också vilka områden som bör undvikas. De områden som prioriteras är följande:

- ✓ Samhällsgeografiskt stråk där varje ort utgör en viktig nod.
- ✓ Kommunikationseffektiva stråk.
- ✓ Attraktiva noder med stora kvalitéer.
- ✓ Områden med goda naturförutsättningar.
- ✓ Redan ianspråktaga sjöar och stränder.
- ✓ Befintliga anläggningar för det rörliga friluftslivet.

Vissa områden är, av olika anledningar inte lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Undantagna områden i Tingsryds kommun är t.ex. vindkraftsområden, mindre vattendrag, naturreservat och Natura 2000, Ramsarområden samt vattenskyddsområden (se kap 5 sid 20).

- Det är hur bebyggelseåtgärden samt den aktuella platsen ser ut och förenas, liksom möjligheten till hänsynstagande till övriga värden, som ska ligga till grund för såväl det slutliga beslutet i enskilda ärenden som vid urvalet av lämpliga LIS-områden.
- Miljökonsekvensbeskrivningen fokuserar främst på principiella diskussioner om tänkbara konsekvenser som kan beskrivas. Resonemanget kring till exempel påverkan på naturmiljö och allmänhetens tillgänglighet sker på en generell nivå för att hitta de faktorer som är viktiga att studera vidare i samband med kommande prövningar.

3 INLEDNING

Strandskydd råder vid land- och vattenområden intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen. Om det finns särskilda skäl och syftena med strandskyddet inte motverkas får dispens medges eller strandskyddet upphävas i samband med detaljplaneläggning.

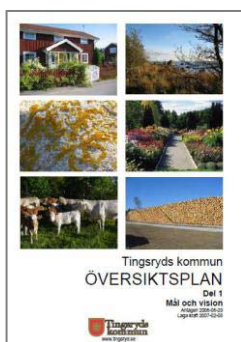
3.1 Bakgrund

I miljöbalken gäller nya regler från den 1 juli 2009 som avser dispenser och upphävanden av strandskydd. Från och med 1 februari 2010 får de nya bestämmelserna om det särskilda skälet landsbygdsutveckling (7 kap. 18 d § miljöbalken) vid strandskyddsdispenser och upphävande av strandskydd tillämpas. Syftet med de nya reglerna är att öka det lokala och regionala inflytandet över strandskyddet. Den nya strandskyddslagstiftningen möjliggör för kommunerna att peka ut lämpliga områden där en byggnad eller anläggning kan bidra till landsbygdens utveckling, så kallade LIS-områden. Dessa områden ska pekas ut i en översiktsplan eller som ett tematiskt tillägg till en översiktsplan.

3.1.1 Tematiskt tillägg

Denna utredning är ett tillägg till Tingsryds översiktsplan och syftar till att avgränsa strategiska områden för utvecklingsåtgärder i strandnära lägen. Tillägget ska gälla för samma tid och behandlas lika som den nu gällande kommunomfattande översiktsplanen från 2006. Mer ingående beskrivningar av utpekade områden kommer att preciseras avseende tillämpning och användning i samband med att översiktsplanen aktualiseras. Tillägget ger en översiktlig bild av vilka möjligheter Tingsryds kommun har att bebygga sina stränder för att långsiktigt stimulera den lokala utvecklingen i områden som har god tillgång till fria strandområden, som stämmer med kommunens uppsatta urvalskriterier (se kap 5) samt där en viss byggnation kan ske utan att strandskyddets syften åsidosätts.

Med en särskild översiktsplanering för strandskydd kan kommunen i förväg tala om var man anser att byggnation i strandnära lägen är lämpligt. Översiktsplanen är vägledande för efterföljande beslut. Det gäller när kommunen prövar uppförande av olika byggnationer eller när andra beslut tas som rör mark- och vattenanvändningen i kommunen. Därför är det viktigt att översiktsplanering görs för strandskydd. Inom områden som kommunerna i sin översiktsplan har pekat ut som områden för landsbygdsutvecklingsområden i strandnära lägen finns utökade möjligheter till dispens. Planen är inte juridiskt bindande men den ska vara en vägledning för kommunen vid bland annat detaljplanering och bygglovgivning samt vid dispenser från/upphävande av strandskyddet.

3.2 Studerade områden

Kronobergs län är ett av de sjörikaste länen i Sverige. Tingsryds kommun har nästan 200 sjöar större än en hektar och berörs i huvudsak av fem vattensystem: Mörrumsån, Mieån, Bräkneån, Ronnebyån och Nättrabyån. De många sjöarna och vattendragen har stor betydelse för olika aktiviteter, t ex fiske, friluftsliv, vattentäkter för dricksvatten och recipienter för kommunalt och industriellt avloppsvatten.

Avsikten är inte att alla stränder inom Tingsryds kommun ska exploateras utan att lämpliga platser ska pekas ut och att tillvägagångssätt därefter tas fram så att en planeringsmässig hållbarhet uppnås. Avgränsningen av områden i denna plan utesluter inte landsbygdsutvecklingsområden i andra icke strandnära lägen inom kommunen. I Tingsryds kommun har 12 områden studerats och avgränsats. Dessa områden har bedömts utifrån olika förutsättningar redovisas och vidare i kapitel 6.

Studerade områden för landsbygdsutveckling i Tingsryds kommun:

1. Sjölandskapet kring Yxnanäs	8. Mindre sjöområde kring
2. Linneryd	Södra och Norra Rimshult
3. Dångebo och Konga	9. Mienområdet
4. Tingsryd	10. Sjöarna kring övre Aramo
5. Sjöarna kring Kvarnamåla	11. Områden vid sjön Åsnen
6. Urshult	12. Ronnebyån (södra och norra)
7. Norraryd och Ryd	

3.3 Övriga ställningstaganden

Under planprocessen har samråd hållits med handläggande tjänstemän på plan- och miljökontoret, i arbets- och styrgruppen och vid flera tillfällen har frågan diskuterats i miljö- och byggnadsnämnden samt kommunstyrelsen.

Kommunen har för avsikt att använda sig av handboken *Strandskyddsvägledning* (Naturvårdsverket och Boverket, okt 2009) i ärenden som rör strandskyddet. Denna utredning berör i övrigt inte själva strandskyddshandläggandet utan syftar endast till att redovisa kommunens syn på lämpliga LIS-områden.

Till detta dokument hör en miljökonsekvensbeskrivning som redogör för hur förslaget kan komma att påverka Tingsryds kommun ur ett hållbarhetsperspektiv.

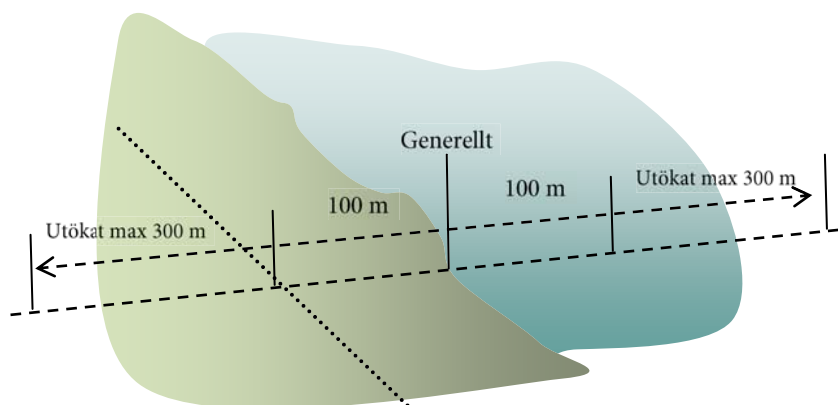
4 STRANDSKYDDSREGLER OCH DESS UTVECKLING

Syftet med strandskyddet är att trygga allmänhetens tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

4.1 Vad är strandskydd?

Strandskyddet tillkom 1950 och ska långsiktigt trygga att medborgarna har tillgång till strandområden genom allemansrätten. Dessutom ska strandskyddet bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Strandområden ger goda möjligheter till rekreation och friluftsliv och detta, i kombination med den öppna landskapsbilden och natur- och kulturmiljön, bidrar till strändernas starka attraktion. Strandskyddet är ett generellt skydd och gäller på ett likartat sätt i hela landet. Bestämmelserna gäller oavsett om området är tät- eller glesbebyggt, om det finns gott om sjöar och vattendrag eller inte och oavsett vilka naturtyper eller arter som finns i området. Naturen behöver inte vara extra skyddsvärd för att bestämmelserna ska gälla.

Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet 100 meter på båda sidor om strandlinjen. Länsstyrelsen kan under vissa förutsättningar utvidga eller upphäva strandskyddet. En utvidgning kan göras upp till 300 meter om det behövs för att tillgodose strandskyddets syften.

Det generella strandskyddet är 100 meter från stranden vid normalvattenstånd på land och i vatten. Länsstyrelsen kan utvidga strandskyddet upp till 300 meter på land och i vatten.

4.2 Strandskyddsregler

För att få bygga, gräva, anlägga eller på annat sätt påverka strandskyddsområdet krävs dispens, det vill säga ett undantag från förbudet i strandskyddsbestämmelserna. För att få dispens från strandskyddet krävs ett särskilt skäl enligt lagen, och att syftet med strandskyddet inte påverkas negativt. Ansökan om dispens krävs till exempel för att bygga en brygga eller ett förråd. När det gäller om- och tillbyggnader krävs dispens i de fall där ombyggnaden påverkar hemfridszonen. Hemfridszonen är det område kring till exempel ett hus där allemansrätten inte gäller. Där har ägaren en privat zon.

MILJÖBALKEN

Strandskyddsbestämmelserna finns i miljöbalkens (SFS 1998:808) 7 kapitel om skydd av områden. Paragraferna 13-18 talar om vad strandskyddet innebär och vilka bestämmelser som gäller inom ett strandskyddat område. I paragraferna 25-26 behandlas avvägningen mellan enskilda intressen och det allmänna intresse som strandskyddet utgör.

Gränsen för hemfridzon varierar dock från fall till fall och är bland annat beroende av terrängen och graden av insyn.

4.2.1 Sex särskilda skäl för dispens

Följande särskilda skäl kan åberopas vid ansökan om strandskyddsdispens:

- ✓ Området är ianspråktaget, inom hemfridzon eller tomtplatsavgränsning.
- ✓ Området är väl avskilt från stranden av till exempel en större väg eller järnväg.
- ✓ Området behövs för en anläggning som måste ligga vid vatten.
- ✓ Området behövs för att utvidga en pågående verksamhet.
- ✓ Området behöver användas för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför strandskyddsområdet.
- ✓ Området behöver användas för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

För att dispens ska kunna beviljas får inte heller allmänhetens tillgång till strandområden försämrats eller åtgärden väsentligt förändra livsvillkoren för djur- och växtlivet.

4.2.2 Utökat strandskydd

I Tingsryds kommun gäller utökat strandskydd på land från 100 meter till 200 meter för sjöarna Åsnen, Mien och Stora Hensjön.

4.2.3 Förbjudna åtgärder och undantag

Inom ett strandskyddat område är det förbjudet att:

- ✓ Bygga nytt eller ändra befintliga byggnader så att de kan användas till något annat ändamål.
- ✓ Utöka privat zon/hemfridzon genom att till exempel ställa ut utemöbler eller anlägga gräsmattor eller rabatter på mark som är tillgänglig för allmänheten.
- ✓ Gräva eller förbereda byggnationer.
- ✓ Uppföra anläggningar eller anordningar utan dispens i ett område, som annars är tillgängligt enligt allemansrätten. Ingreppen får inte heller förändra livsvillkoren för djur och växter. Exempel är bryggor, pirar, muddring, vägar och parkeringsplatser, eller att fälla mer än enstaka träd.

4.2.4 Undantag från det generella förbudet där tillstånd inte krävs eller dispens behövs

Det gäller jordbruk, skogsbruk, renskötsel och yrkesfiske, om:

- ✓ Byggnaden eller åtgärden behövs för näringen.
- ✓ Byggnaden eller åtgärden måste ligga inom strandskyddat område.
- ✓ Byggnaden inte är utformad för boende.
- ✓ Verksamheten ger ett betydande tillskott till utövarens försörjning.

Vanlig hobbyverksamhet medger inte undantag från strandskyddet.

4.3 Ett differentierat strandskydd

Den nya lagstiftningen, som anger förutsättningarna för ett differentierat strandskydd, trädde i kraft i februari 2010. I det nya förslaget anpassas strandskyddet till lokala och regionala förutsättningar. Regeringen förstärker skyddet för de mest skyddsvärda områdena i landet med högt exploateringsstryck, samtidigt som regler införs som gör det möjligt att runt om i landet skapa attraktiva boendemiljöer i kommuner med liten befolkningmängd och långa obebyggda stränder. Därmed kan strandskyddet bli mer ändamålsenligt genom att bättre hänsyn tas till behovet av utveckling i hela Sverige samtidigt som ett långsiktigt skydd av strändernas natur- och friluftsvärden inte äventyras.

4.3.1 Huvudinriktning för förslaget

- ✓ Strandskyddet garanteras av att lagstiftningen även i fortsättningen utgår från 100-metersförbudet, dvs. att man inte får bygga närmare stranden än 100 meter.
- ✓ Det blir lättare att få bygga vid stränder i landsbygdsområden med god tillgång till stränder för att främja utvecklingen där.
- ✓ Skyddet stärks i områden med starkt exploateringsstryck, genom tydligare, stärkta regler och en mer restriktiv tillämpning.
- ✓ "Smygbostadisering" av t.ex. sjöbodas och uthus förhindras.
- ✓ De särskilda skäl som krävs för att ge dispens eller upphäva strandskydd preciseras i lagtexten.
- ✓ Fri passage - För att trygga allmänhetens tillgång till fria stränder och bevara goda livsvillkor för växt- och djurlivet på land och i vatten ska det alltid finnas en fri passage på minst 25 meter mellan strandlinjen och byggnader eller anläggningar. Detta gäller inte om en sådan användning av området närmast strandlinjen är omöjlig med hänsyn till de planerade byggnadernas eller anläggningarnas funktion. Det är funktionen av den fria passagen som är det väsentliga, alltså att passagen ska vara och upplevas som tillräckligt bred för att människor inte ska avhålla sig från att vistas på platsen och passera. Vid tätare bebyggelse är det viktigt att gränsen mellan privat och allmänt är tydlig. Då är det lämpligt att den fria passagen markeras i terrängen genom en häck, ett staket eller annan gränsmarkering.

För ytterligare info kring de viktigaste nyheterna i strandskyddet se *Handbok 2009:4 Strandskydd - en vägledning för planering och prövning*.

4.3.2 Särskilda skäl för dispens - landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Inom ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge kan ytterligare ett särskilt skäl (särskilda skäl, se föregående sida) för att pröva en strandskyddsdispens vara att en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till *utveckling av landsbygden*. Att bygga enstaka nya bostadshus räknas inte som utveckling av landsbygden. Ny bebyggelse bör uppföras i närheten av befintlig bebyggelse.

I strandskyddsvägledningen och i förarbetet till lagstiftningen anges följande faktorer som anses främja landsbygdsutveckling i ekonomiskt hänseende:

En åtgärd som:

- ✓ Bidrar till långsiktiga positiva sysselsättningseffekter.
- ✓ Bidrar till att upprätthålla serviceunderlaget på landsbygden.
- ✓ Bidrar till att upprätthålla ett ekonomiskt och personellt underlag för olika former av kommersiell och offentlig service.

Det kan handla om mindre anläggningar för turism eller näringsverksamhet, till exempel affärer, servicefunktioner, campingstugor, kanotuthyrning eller café. Det kan även handla om ideell verksamhet med betydelse för det lokala föreningslivet, till exempel lokaler för sim- eller kanotklubb eller scoutverksamhet.

4.4 Slutlig prövning

Den slutliga prövningen av lämpligheten av ett strandskyddsupphävande/dispens sker alltid genom en särskild ansökan i ett senare skede, där LIS-områden utpekade i översiktsplanen kommer att vara ett av flera särskilda skäl som kan åberopas. I den slutliga prövningen ska det kunna visas att strandskyddets syften tillgodoses långsiktigt och att det sökta området är lämpligt. Detta tematiska planeringsunderlag för översiktsplanen är inte detaljerat på så vis att det kan ge en bedömning av lämpligheten för enskilda stränder eller strandavsnitt. Den bedömningen måste ske i nästa skede tillsammans med de övriga hänsyn som ska tas. Kompletterande underlag för den bedömningen kommer att krävas och ska normalt tillhandahållas av sökanden. Det kan röra sig om naturvärdesinventering, miljökonsekvensbeskrivning m.m., vilket får bedömas från fall till fall.

Sjön Ygden ligger nordost om Tingsryd och erbjuder många fina lägen för landsbygdsutveckling (se sid 36 ff).

4.5 Strandnära landsbygd i Tingsryd

I strandskyddslagstiftningen definieras inte begreppen landsbygd eller landsbygdsutveckling. Det är upp till kommunen att i dialog med länsstyrelsen, i översiktsplanen ange vad som är landsbygdsutveckling i strandnära lägen lokalt. Det finns flera olika definitioner för landsbygd. Statistiska Centralbyrån gör ingen skillnad på gles- och landsbygd utan avgränsar bara tätorter med mer än 200 invånare. OECD:s definition baseras på den andel av befolkningen som bor i kommuner med en befolkningstäthet mindre än 150 invånare/km². Enligt Glesbygdsverket bor 24 procent av svenskarna på landsbygden, där landsbygd avser boende utanför tätort med mer än 3 000 invånare. De allra flesta av dessa bor i tätortsnära landsbygd och endast 2 procent av svenskarna bor i glesbygder med mer än 45 minuters bilresa till en större tätort med mer än 3 000 invånare. Enligt denna definition skulle hela Tingsryds kommun falla under begreppet landsbygd.

Tanken bakom det differentierade strandskyddet är att mer aktivt dra nytta av de konkurrensfördelar som ett läge nära vatten kan innebära för verksamheter och boende. Strandnära boende är bra för landsbygden. Ett karaktärsdrag för landsbygden är att tillgången på attraktiva miljöer som kan vara lämpliga för boende är mycket god. På många småorter i Tingsryds kommun är en ökad befolkning i närområdet nödvändig. Några extra invånare som lockas av ett sjönära boende på en liten ort kan ha en avgörande betydelse för ortens utveckling. Samtidigt ligger en stor del av strändernas attraktivitet i att de förblir obebyggda. Strandområden, som är tillgängliga för allmänheten, kan genom sina natur- och kulturkvaliteter erbjuda en mångfald upplevelser och möjlighet till strandnära rekreation.

Tingsryds kommun har en stor andel allemansrättsligt tillgänglig mark. Stora sammanhängande grönområden dominerar kommunens yta och endast ett småskaligt jordbruks- och kulturlandskap håller landskapet öppet.

5 KOMMUNALA URVALSKRITERIER

Eftersom strandskyddets syften är långsiktiga, bör kommunen ha ett långt tidsperspektiv vid framtagande av LIS-områden samt typ av åtgärder och strukturer som kan tillkomma inom dessa. LIS-områdena bör därför sammantaget inte omfatta mer än en begränsad del av de strandområden som finns inom kommunen.

5.1 Allmänna urvalskriterier

Enligt miljöbalken ska LIS-områden, förutom att anges i kommunernas översiktsplaner, bland annat även uppfylla följande allmänna kriterier för att vara giltiga (sammanfattning av 7 kap 18 e § MB):

Området ska värna om en landsbygdsutveckling som:

- ✓ är lämplig,
- ✓ långsiktig (ej tillfällig),
- ✓ har en positiv ekonomisk påverkan som
- ✓ är kopplad till en ekonomisk utveckling i ett lokalt eller regionalt perspektiv och
- ✓ är av allmänt ekonomiskt intresse (ej enbart för enskild person)

Området ska utgöra ett strandområde som:

- ✓ efter åtgärd fortfarande kan tillgodose strandskyddets syften långsiktigt, genom att åtgärderna är så begränsade till sin omfattning eller påverkan,
- ✓ endast har liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften
- ✓ inte hör till kuststräckan,
- ✓ inte behövs för att säkerställa fri passage för allmänheten
- ✓ inte behövs för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet.

Det är hur båda dessa faktorer ser ut och förenas – bebyggelseåtgärden samt den aktuella platsen – som ska ligga till grund för såväl det slutliga beslutet i enskilda ärenden som vid urvalet av lämpliga LIS-områden.

5.2 Hållbar landsbygdsutveckling

En av utgångspunkterna för urval och avgränsning av LIS-områden bör vara hur förutsättningarna för landsbygdsutveckling ser ut i olika delar av kommunen. Tingsryds kommun är rikt på vattenområden. De konkurrensfördelar det innebär för verksamheter och boende med vattennära lägen kan långsiktigt bidra till att stimulera den lokala och regionala utvecklingen. Arbetstillfällen skapas vilket bidrar till en levande landsbygd. Detta stärker den lokala servicen och leder till en ökad kommuninflyttning – en grundläggande målsättning för kommunen, som har ett behov av en ökad befolkning. Varje åtgärd som kan stärka kommunen och bidra till en ökad befolkning är viktig.

Tingsryds kommun är en landsbygdskommun där centralorten Tingsryd är intimt integrerad med den omgivande landsbygden. De viktigaste frågorna för en utveckling av landsbygden i Tingsryd är, förutom en ökad befolkning, ökat underlag för lokala servicepunkter inom de större samhällena samt närcentrat Tingsryd tätort, vilka alla är helt ömsesidigt beroende av varandra. Det är av stor vikt att kommunen kan behålla centralorten som sitt närcentrum för att både kommunen och landsbygden ska kunna utvecklas.

De landsbygdssatsningar som kan stödja service och näringsliv i centralorten är minst lika viktiga som satsningar, vilka har närmare kopplingar till service på landsbygden. Detta planeringsunderlag redovisar kommunens ambition när det gäller framtida användning av strandområden och möjligheterna att utveckla dem på ett klokt sätt. Samtidigt ger det tillsammans med den nya lagstiftningen ett långsiktigt hållbart skydd av strand- och vattenområden så att natur- och friluftslivsvärden inte påverkas negativt. Inom stora orörda områden prioriterar kommunen natur- och friluftslivsvärden som i sig utgör en viktig grund för landsbygdsutveckling.

5.3 Urvalskriterier

Utifrån ovanstående värderingar, gällande strandskyddsregler, geografisk information, platsbesök och lokala kunskaper har kommunen tagit fram kriterier för urval av LIS-områden i Tingsryd som kommunen anser borgar för att strandskyddslagstiftningens krav tillgodoses samt bidrar till allmän god användning av mark- och vattenområden. Kriterierna belyser vad som är viktigt att prioritera men också vilka områden som bör undvikas. I urvalet av LIS-områden krävs en generaliserande men saklig urvalsmetod medan handläggandet av enskilda ärenden alltid bör vara preciserat.

Nedan beskrivs de kommunala urvalskriterierna. I nästkommande kapitel beskrivs utvecklingsområden och strukturer.

I arbetet med att ta fram dels urvalskriterierna, dels själva LIS-områdena, har underlag hämtats från Tingsryds kommun, Länsstyrelsen, Riksantikvarieämbetet, Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. Analys och redovisning har gjorts i ett geografiskt informationssystem (GIS) där ovan nämnda information hämtats in och bearbetats. Bedömningen har gjorts på en relativt översiktlig nivå och ambitionen är att detaljeringsnivån kan öka efterhand som erfarenheter och kunskap inom området fördjupas.

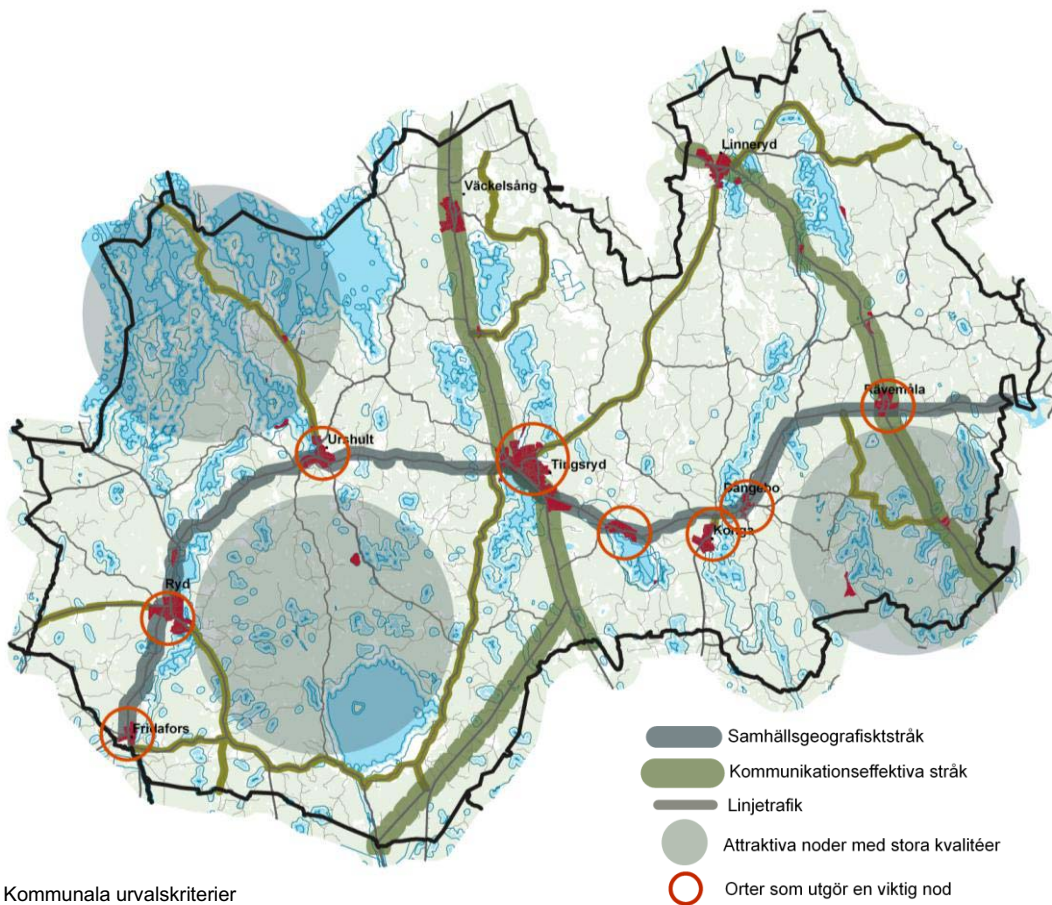
5.3.1 Kommunala urvalskriterier - områden som prioriteras

- ✓ Samhällsgeografiskt stråk där varje ort utgör en viktig nod.
- ✓ Kommunikationseffektiva stråk.
- ✓ Attraktiva noder med stora kvalitéer.
- ✓ Områden med goda naturförutsättningar.
- ✓ Redan ianspråktaga sjöar och stränder.
- ✓ Befintliga anläggningar för det rörliga friluftslivet.

5.3.2 Områden som undantas

Vissa områden är, av olika skäl inte lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Undantagna områden i Tingsryds kommun är främst:

- ✓ Vindkraftsområden
- ✓ Mindre vattendrag
- ✓ Naturresevat och Natura 2000
- ✓ Ramsarområden
- ✓ Vattenskyddsområden

Kommunala urvalskriterier

5.4 Motiv för urvalskriterier

Ovan nämnda urvalskriterier, prioriterade samt undantagna områden, beskrivs nedan vidare och motiveras utifrån kommunens bedömning och målsättning.

5.4.1 Samhällsgeografiskt stråk där varje ort utgör en viktig nod

I Tingsryd bildar centralorten, tillsammans med de mindre tätorterna inom kommunen, ett sammanhållande stråk likt ett pärlband, där varje tätort - nod - är lika viktig och spelar en stor roll ur utvecklingssynpunkt för landsbygden (se ovan). En utveckling inom alla delar av kommunen är ur ett kommunalt perspektiv utvecklande

för hela kommunen men för att optimera förutsättningarna för att skapa en lokal eller regional hållbar utveckling bör den översiktliga planeringen sträva efter flera samverkande faktorer så att synergieffekter kan uppstå.

Tätortsnära sjöar som finns i eller i direkt närhet till någon av kommunens tätorter är i detta sammanhang viktiga. För de utpekade noderna längs stråket sammanfaller även vissa av översiktsplanens förslag så som service som kommunen vill stärka och goda möjligheter att ordna bra vatten- och avloppsförhållanden.

En befolkningsökning utmed stråken ger också ett ökat underlag för kollektivtrafiken, vars tursträckningar i princip sammanfaller med dessa, så att kollektivtrafiken kan bibehållas eller utvidgas.

5.4.2 Kommunikationseffektiva stråk

Den utspridda befolkningskaraktären i Tingsryd bidrar till att kommunen har en relativt hög andel bilar per invånare. Tillgången på regionala kollektiva färdmedel är stark längs väg 27. Den kommunala kollektivtrafiken är betydligt glesare, i princip koncentrerad endast längs väg 120, Linnerydsvägen och Sirkövägen samt kring skolskjutsbehovet (se karta sid 17).

Vid utpekande av LIS-områden för bostäder har närheten till närmaste lokalbusslinje eller större kollektivtrafiknod för regionaltrafik beaktats. För större bostadsgrupperingar med tätare struktur bör avståndet från det utpekade kommunikationsstråket hållas kort för att undvika ökad trafikbelastning.

5.4.3 Attraktiva noder med viktiga kvalitéer

Vid genomförda kommunövergripande analyser har tre områden med viktiga kvalitéer kunnat urskiljas (se karta sid 17). Dessa är Åsnen-området, sjölandskapet kring sjön Mien samt sjölandskapet vid Yxnäs. Dessa områden präglas av framförallt ett varierat sjölandskap, gårdsbildningar samt etableringar för det rörliga friluftslivet inklusive leder och stråk. Respektive område beskrivs utförligare i gällande översiktsplan.

5.4.4 Områden med goda naturförutsättningar

Valda LIS-områden har goda naturförutsättningar utifrån ett flertal aspekter. Det är viktigt att ta hänsyn till landskapets vatten, stränder och varierade terräng. Tingsryds kommun har ett unikt landsbygdslandskap. Kombinationen av geologiska förutsättningar och kulturlandskapets utveckling är viktiga förhållningssätt att ta hänsyn till vid kommunens fortsatta utveckling i strandnära lägen. Genomförd analys är översiktlig och vid eventuell exploatering krävs noggranna fältstudier för varje enskild ansökan.

5.4.5 Redan ianspråktaga sjöar och stränder

Genom att komplettera redan befintlig bebyggelse i strandnära läge kan en landsbygdsutveckling med relativt liten påverkan på landskapsbildningen ske.

Med ianspråktagen kan menas ett strandområde där en trafikerad väg skär av strandskyddsområdet från sjön, mindre samhällen/enstaka bebyggelse eller kalhyggen. Strandskyddets syften ska tillgodoseas även i detta fall, vilket innebär att mark på den avskurna delen av strandskyddsområdet behövs för att t.ex. medge allemansrättslig passage runt sjön.

5.4.6 Befintliga anläggningar för det rörliga friluftslivet

Turism- och fritidsanläggningar samt bostäder för uthyrning anses bidra till landsbygdsutveckling genom en ökad besöksnäring, vilket gynnar hela kommunen i allmänhet och det lokala serviceutbudet inom det samhällsgeografiska stråket i synnerhet. Landsbygdsutveckling kan även vara att enskilda näringsidkare ges möjlighet att enklare komplettera sin huvudverksamhet med en mindre sidoinkomst, tex stuguthyrning som komplement till jordbruk.

Hätteboda vildmarkscamping är en befintlig anläggning för det rörliga friluftslivet i Tingsryd och föreslås ingå i LIS-området Sjöar kring övre Aramo (sid 54 ff).

5.4.7 Vindkraftsområden

Vindkraftsområden har generellt i översiktsplanen givits stor betydelse. Där vindkraftsområden anges i översiktsplanen prioriteras dessa, vilket naturligt medför att de undantas i urvalet av lämpliga LIS-områden. Vindkraftverkens influensområde är ofta större än de buffringszoner som lagts in i vindkraftsutredningen, 400 m, vilket trots undantaget kan innebära en risk att närliggande LIS-områden kan bli olämpliga för t ex bostadsetablering vid den enskilda prövningen. Likaså kan vissa mindre områden för enstaka eller mindre grupper av verk som inte tidigare redovisats påverka förutsättningarna. I dessa fall får prioritering och eventuella ytterligare utredningar göras i respektive fall med följd att etableringar i LIS-områden kan förekomma eventuella vindkraftsetableringar och på så sätt prioriteras i det enskilda fallet.

5.4.8 Mindre vattendrag

Att ifrågasätta strandskyddet kring de mindre vattendragen bedöms oftast ha en mycket liten fördel ur ett landsbygdsutvecklingsperspektiv. Alternativa placeringar utanför strandskyddet är ofta tillräckligt för detta. Dessutom är vattendragens stränder generellt känsligare för såväl växt- och djurlivet som för översvämning och erosion. In- och utloppsområden i sjöar är känsliga av samma skäl som att vattendragen är det.

5.4.9 Naturreservat och Natura 2000

Naturreservat och riksintresset Natura 2000 har undantagits i urvalet av lämpliga LIS-områden. LIS-utveckling behöver inte i sig medföra skada på riksintresseområden, utan kan i vissa fall till och med gynna det, men kommunens bedömning är ändå att områdena bör undantas då de oftast innehåller speciella naturtyper eller arter som ska bevaras. Det krävs dessutom tillstånd om någon vill bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område, vilket ytterligare utgör ett argument till att undanta området. Naturreservat och Natura 2000 redovisas på karta – LIS-områden i relation till områden som undantas - under kap 11.

5.4.10 Ramsarområden

Sverige har skrivit under Ramsarkonventionen som handlar om bevarande och hållbart nyttjande av våtmarker. År 1989 upptogs sjön Åsnen som Ramsarområde med sina 16 800 ha och berör förutom Tingsryds kommun även Växjö och Alvesta kommuner. Detta understryker Åsnens värde ur ett internationellt perspektiv. För vidare beskrivning av Åsnenområdet, se områdesbeskrivning för LIS-området *Åsnen* samt karta – LIS-områden i relation till områden som undantas - under kap 11. För djupare beskrivning hänvisas till den kommunövergripande översiktsplanen samt dokumentet *Åsnen i översiktsplanen* som är ett planeringsmaterial framtaget av Länsstyrelsen.

5.4.11 Vattenskyddsområden

Föra att skydda vattentäkterna och säkra tillgången på ett bra grundvatten upprättas skyddsområde med skyddsbestämmelser för grundvattentäkter. Tingsryds kommun har fyra stycken vattenskyddsområden för Linneryd, St Hensjön, Korrö och Ryd. Samtliga har inre vattenskyddsområde medan Hensjön saknar preciserat yttre skyddsområde. Arbete med att ta fram ytterligare två skyddsområden pågår för Yxnanäs och Flisehult.

Kommunen anser att LIS-områden kan etableras inom det yttre skyddsområdet men undantar det inre skyddsområdet. Detta för att säkra en eventuell negativ påverkan på grundvattnet från exempelvis avloppsanläggningar. Se karta – LIS-områden i relation till områden som undantas - under kap 11.

5.5 Viktiga förutsättningar att ta hänsyn till

5.5.1 Attraktivitet

Många människor har en önskan av att bo vid vatten. Utsikt över vatten är en viktig kvalité vid försäljning av en bostad. Höjder med fri sikt och vackra utblickar är mycket attraktiva att bygga på. De utpekade LIS-områdena ger invånarna större möjlighet att bo vid vatten eller utveckla redan etablerade eller nya turistanläggningar.

En viktig fråga är bevarande kontra exploatering. Förtätning kan minska exklusiviteten i ett område, vilket innebär att en avvägning måste göras i de olika fallen av ny exploatering. Det är viktigt att ta hänsyn till vilken bebyggelsestruktur som passar vid respektive område utifrån lokala förutsättningar och med målet att uppnå landsbygdsutveckling. Att helt och hållet behålla marken i befintligt skick är i de flesta fall det bästa och enda alternativet. Kommunens syn på exploatering i sjönära lägen är restriktiv men i de lägen där ny bebyggelse kan stärka sin omgivning och dess attraktivitet utan att störa landskapsbilden och djur- och växtlivet i negativ mening finner kommunen ingen mening med att avstå från ny exploatering.

5.5.2 Tillgänglighet

De föreslagna områdena för landsbygdsutveckling i strandnära områden har analyserats med avseende på den allemansrättsliga tillgängligheten, vilken inte bedöms påverkas. Inga sjöar får kringbyggas helt och en fri passage (se kap 4) ska alltid finnas närmast stranden så att allmänheten inte stängs ute från strandområdena.

Flera strandnära områden har avfärdats på grund av att denna rättighet inte har kunnat säkras. Dessa områden var även svårframkomliga eller olämpliga att beträda. Områden som våtmarker, åkermark (periodiskt), brant topografi eller oländig skogsterräng är exempel på otillgängliga områden. Viss översiktlig hänsyn har tagits men dessa går inte att urskilja i detalj.

5.5.3 Fri-områden (områden för fritidsbebyggelse)

I den kommunövergripande översiktsplanen från 1991, *Översiktsplan för Tingsryds kommun*, beskrivs två större sammanhängande områden särskilt attraktiva för fritidsbebyggelse. Vid framtagandet av LIS-områden har mycket information hämtats från dessa inventeringar vad gäller utveckling av fritidsbebyggelse i Tingsryds kommun. Som särskilt attraktiva områden för fritidsbebyggelse anges Åsnen-Mienområdet samt sydöstra delen av Älmeboda socken (Sjölandskapet vid Yxnanäs). I kapitel *Bilagor* kan dessa områden (illustrativt utritat utifrån översiktsplan 91, förutsättningar s 147) ses i relation till utpekade LIS-områden.

5.5.4 Växt- och djurlivet

All planering vid vatten ska ske med hänsyn till det växt- och djurliv som finns på den aktuella platsen. LIS-områden med höga värden för växt- och djurliv redovisas dels under respektive berört område (kapitel 6.3), dels under kapitel *Bilagor* och utgår från underlagsmaterial inhämtat från berörda myndigheter. I detta skede har endast översiktlig inventering gjorts; i aktuell översiktsplan redogörs värdena mer ingående.

Ansökan om bygglov och strandskyddsdispens sker på samma premisser inom hela kommunen och en prövning gentemot natur- och djurvården sker i enlighet med gällande lagstiftning. Detta påverkas inte av att området pekas ut som LIS-område.

5.5.5 Riksintressen

Riksintressena i Tingsryds kommun täcker cirka en tredjedel av kommunens yta. Dessa områden sträcker sig över kommungränsen varför riksintressena är en mellankommunal fråga. Åsnenområdet är det största området av riksintressen i kommunen. Det berörs av riksintressen för natur, kultur, friluftsliv, yrkesfiske samt det geografiska intresset. Hänsyn har tagits till riksintressen men alla är inte undantagna för LIS-områden. Kommunen har valt att utveckla områden med riksintressen varsamt och föreslår utveckling för det rörliga friluftslivet i två åtgärdsnivåer, vilka reglerar påverkansgraden på strandområdet. Val av åtgärdsnivå utgår från de lokala förutsättningarna samt områdets framtida landsbygdsutveckling. LIS-områden inom riksintressen koncentreras i första hand till redan befintliga turistanläggningar och redan ianspråktagen mark.

5.5.6 Mellankommunala intressen

Flera av de sjöar som pekas ut som LIS-områden har sina avrinningsområden till Bräkneån, Mörrumsån samt Ronnebyån, varav den sistnämnda även utgör ett eget LIS-område. Sett ur ett mellankommunalt perspektiv bör frågor som rör miljö-kvalitetsnormer (MKN) beaktas vid åtgärder som kan påverka dessa vattendrag, då de leder genom flera kommuner och därmed kan bidra till följd effekter på andra platser än den aktuella åtgärden. Utgångspunkter för MKN är att sjöar, vattendrag och kustvatten ska uppnå god ekologisk och kemisk ytvattenstatus senast år 2015. Samtliga vatten i Tingsryds kommun bedöms ha en god kemisk status och föreslagna LIS-områden är inte av sådan art att eventuella åtgärder kan tänkas påverka angränsade län negativt. Dock bör varje enskild åtgärd bedömas från fall till fall, beroende på varje plats egna unika förutsättningar.

5.5.7 Vattennivåer

Vid planering av byggnation nära vatten är det viktigt att se på riskerna för erosion, översvämning och stigande vattennivåer i samband med klimatförändringar. Ronnebyåns påverkan på LIS-områdena i eventuellt framtida Extremsituationer bör belysas. Med tanke på att det finns bedömningar som säger att samhället kan förvänta sig fler Extremsituationer kopplade till vädret bör en risk- och sårbarhetsanalys genomföras i samband med en revidering av kommunens översiktsplan. Bland annat bör områden, bebyggda och eventuella framtida intressanta exploateringsområden (LIS-områden), som skulle kunna drabbas av höjda vattennivåer identifieras.

5.5.8 Våtmarker

En våtmarksinventering har utförts av Länsstyrelsen i Kronobergs län, vilken berör Tingsryds kommun med 140 objekt. Dessa är väl spridda över hela kommunen. Föreslagna LIS-områden ska inte förhindra arbetet med att återställa våtmarker i kommunen. Vid en intressekonflikt ska påverkan och konsekvenser beaktas.

5.5.9 Teknisk service

LIS-områden kan medföra investeringar i ny teknisk service men också bidra till att få underlag för att förbättra t.ex. VA-försörjningen, kollektivtrafik, vägar, bredband och elnät. I dokumentet visas också områden där det kan finnas förutsättningar för mindre turistanläggningar samt fritidsboende. Detta kan skapa förutsättningar för gemensamma transporter och för VA-anläggningar.

5.5.10 Offentlig- och kommersiell service

Det har bedömts som viktigt att få ökat underlag för olika former av kommersiell och offentlig service. Därför föreslås LIS-områden med prioritet bostäder i anslutning till kommunens tätorter. I alla dessa orter finns olika nivå och innehåll av service, som långsiktigt måste ges förutsättningar att finnas kvar. Offentlig och kommersiell service är en framgångsfaktor för landsbygden.

5.5.11 Besöksnäring och turism

Tingsryds rika utbud av vacker natur lockar till friluftsliv och rekreation, vilket i sig utgör underlag för turism och besöksnäring. I Tingsryds kommun finns stor utvecklingspotential av olika slag, t.ex. ekoturism, som efterfrågar traditionsrik bebyggelse, öppet landskap, vacker natur och möjlighet till fritidsaktiviteter. Det område som kan betraktas som det mest turistintensiva i kommunen är området Mien-Mörrumsån-Åsnen.

5.5.12 Befolkningsprognos

Utvecklingen för Tingsryds kommun är fortfarande en minskande befolkning. Genom ett arbete fram ett förslag på LIS-områden med olika prioritet, för boende och för det rörliga friluftslivet, har kommunen aktivt vidtagit åtgärder som stärker de faktorer som kan bidra till att människor väljer Tingsryd som bostads- och verksamhetsort.

5.5.13 Hel- och delårsboende

Bostäder för hel- och delårsboende bidrar till hela kommunens ekonomi genom ökat underlag för offentlig service. Helårsboende är det bästa för kommunen, men även delårsboende är en viktig kategori som kommunen generellt välkomnar. En stark trend är numera att fritidshusägare, som förr endast besökte stugan några veckor per år, istället utnyttjar delårsboendet året runt och i bostäder som bör vara, och ofta är, dimensionerade för detta. Därför kan ett delårsboende lätt skifta till helårsboende och möjligheterna för detta ska beaktas i ett tidigt skede.

Kommunen har en allmän strävan efter att nya bostäder och verksamheter ska ha en nära koppling till kollektivtrafiksystemen, för att på sikt möjliggöra och gynna ett kollektivt resande.

6 IDENTIFIERING AV OMRÅDEN FÖR LANDSBYGDSUTVECKLING (LIS)

Landsbygdsutveckling kan innebära allt från åtgärder i form av mindre anläggningar för friluftslivet till större grupper av bostadsbebyggelse. Denna utredning är relativt övergripande men ger rekommendationer om vilken typ av LIS-område som kan vara lämplig samt vilken struktur som bör väljas vid respektive utpekad sjö eller sjöområde.

6.1 Valda typer av utvecklingsområden

Kommunen har valt att dela in redovisningen av LIS-områden i två typer av områden:

- ✓ Bebyggelse (redovisas på karta med röd konturlinje)
- ✓ Det rörliga friluftslivet (redovisas på karta med gul konturlinje)

De olika områdena medför olika slags påverkan på strandmiljön. Indelningen tar stor hänsyn till struktur, attraktion och olika värden. Kommunen anser att denna indelning ger bästa möjliga landsbygdsutveckling sett ur ett långsiktigt perspektiv. En differentiering görs däremot så att de sjöar som ligger närmare kollektivtrafikstråk prioriteras för boende i en strävan att stimulera mer hållbara bebyggelsestrukturer.

Utpekade LIS-områden för bostadsbebyggelse är till största delen koncentrerade till de samhällsgeografiska och kommunikationseffektiva stråken, där det finns en bra grundstruktur för nya etableringar.

Åtgärder för det rörliga friluftslivet kan ske i form av större åtgärder, främst inom befintliga anläggningar. Genom att koncentrera utvecklingsinsatserna till områden som redan idag är ianspråktaga för friluftsliv, bedöms påverkan på djur- och växtlivet bli måttlig. Att peka ut dessa som LIS-områden ger möjlighet till ytterligare utveckling, vilket höjer attraktiviteten som turistmål än mer. Mindre åtgärder för det rörliga friluftslivet kan medges vid känsliga miljöer med ett flertal naturvärden men som ur landsbygdsutvecklingsperspektiv är mycket attraktiva, t.ex. områdena intill sjön Åsnen, sjöarna kring Övre Aramo, mindre sjöområde kring södra och norra Rimshult samt sjölandskapet kring Yxnanäs.

6.2 Bebyggelsestrukturer

Lämpliga bebyggelsestrukturer inom de olika utvecklingsområdena ovan varierar beroende av vilken grad av påverkan de medför. När ett projekt möter platsen uppstår det oftast små eller stora konflikter. Ett strandområde är mycket känsligt och bör exploateras efter de lokala förutsättningarna. Föreslagna bebyggelsestrukturer förhåller sig framförallt till platsens tålighet men också till grundsyftet för detta tematiska tillägg, att exploateringen skall ge en långsiktigt hållbar landsbygdsutveckling. Nedan beskrivs utvecklingsmöjligheter efter påverkansgrad, liten påverkan till stor påverkan.

6.2.1 Kompletterande bebyggelse

Kompletterande bebyggelse som följer befintliga vägar och bebyggelse. Det kan handla om två till tio villor/fritidshus eller mindre gårdar. Den lilla bygatan förstärks och lucktomter bebyggs med följd att befintlig infrastruktur kan användas och i förlängningen även förstärkas. Ny bebyggelse i form av t.ex. mindre hästgårdar eller byggnader i anslutning till befintliga gårdar kan stärka gårdsstrukturen vilket gör landsbygden levande samtidigt som kulturmiljön värnas. Vid befintliga turistanläggningar kan åtgärder i form av campingplatser, stugor m.m. utveckla anläggningens attraktivitet ytterligare.

Påverkan på omgivningen vid en utveckling i form av kompletterande bebyggelse blir relativt liten men kan med rätt utformning utgöra ett attraktivt komplement till det befintliga. Hänsyn och anpassning till befintlig bebyggelse är särskilt viktigt inom denna struktur.

6.2.2 Spridd/gles bebyggelsestruktur

En spridd villastruktur kan vara ett alternativ där efterfrågan är liten och för sjöar där slitaget på omgivningarna bör hållas lågt. Exploateringen följer befintliga vägar. Här eftersträvas en ganska stor privat zon runt varje bostad. Även en fri passage till strandområdet är viktig att bevaka.

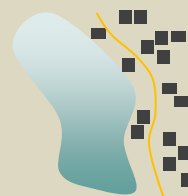
Då denna form av utveckling berör nya strandområden innebär det en större påverkansgrad än vid kompletterande bebyggelse ovan. Dock påverkas befintlig bebyggelse/boende i en mindre grad.

6.2.3 Tät bebyggelsestruktur med strandkontakt

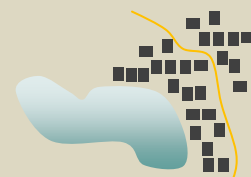
Denna struktur kan innehålla villor, fritidshus, par- eller radhus vilket därmed ger en relativt hög påverkansgrad på strandområdet. Här kan det även handla om att anlägga ny infrastruktur. Vid rätt sjö och strand kan denna struktur ge en direkt landsbygdsutveckling och därmed påverka det lilla samhället i rätt riktning – framåt!

Principskiss
Kompletterande bebyggelse –
liten påverkan

Principskiss
Spridd/gles bebyggelsestruktur
– måttlig påverkan

Principskiss
Tät bebyggelsestruktur med
strandkontakt – stor påverkan

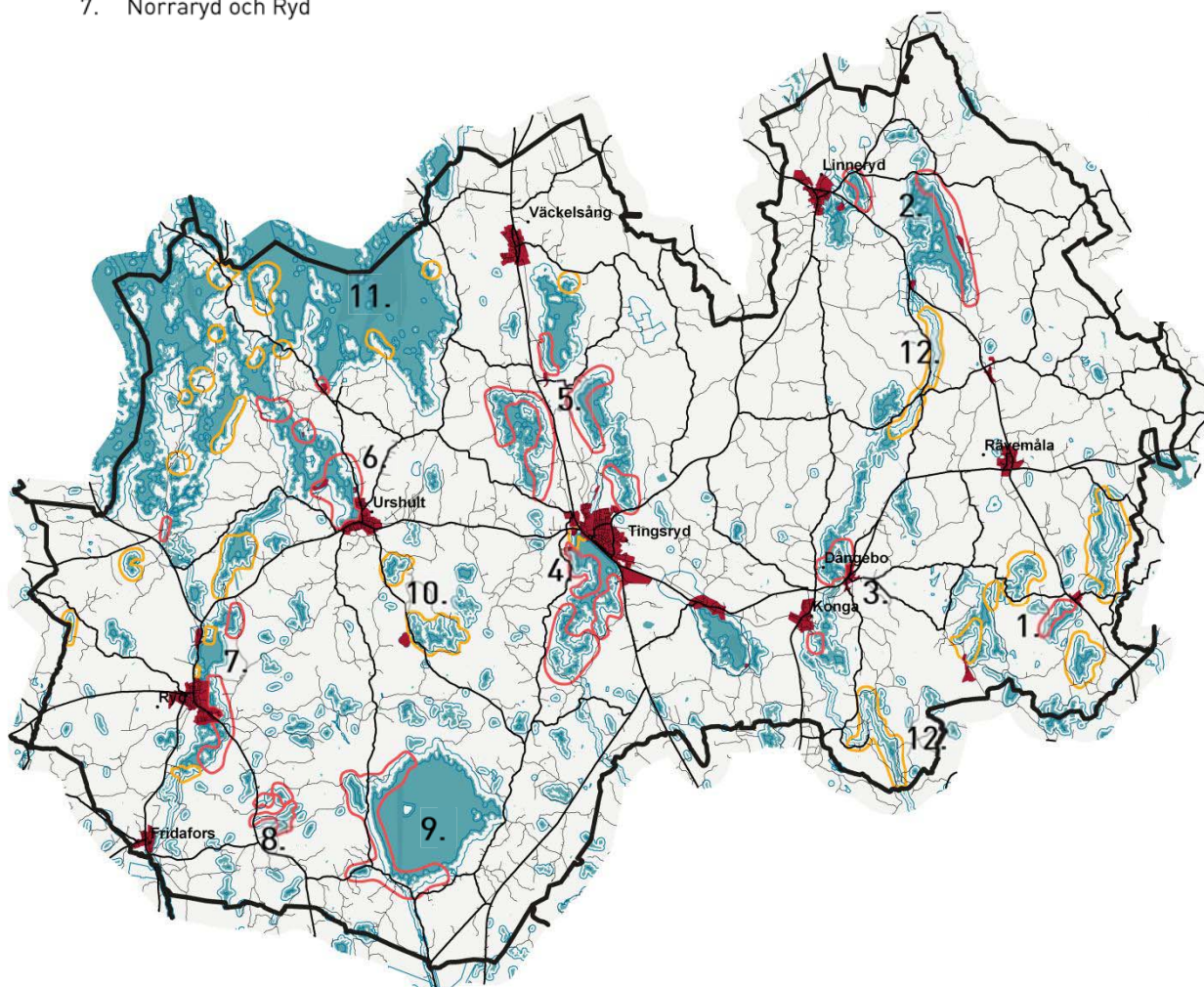
Följande sidor, markerade med en blå linje i nederkant, redovisar samtliga områden i kommunen som pekats ut som lämpliga för landskapsutveckling i form av LIS.

6.3 LIS-områden i Tingsryds kommun

För följande 12 sjöar anges vissa strandområden som lämpliga LIS-områden för det rörliga friluftslivet eller för boende. Varje utpekade LIS-område kommer sedan att studeras mer i detalj vad gäller lämplighet vid en revidering av gällande översiktsplan, där kommunen även beslutar om en fördjupning för något område behöver upprättas för att underlätta hanteringen av dispensansökningar. Detta kan resultera i en senare justering av nu utpekade LIS-områden. Tills dess gäller nedan beskrivna områden, enligt de principer och restriktioner som anges i detta tematiska tillägg och som bedöms kunna ligga till grund för olika former av landsbygdsutveckling.

Studerade områden för landsbygdsutveckling i Tingsryds kommun

1. Sjölandskapet kring Yxnanäs	8. Mindre sjöområde kring
2. Linneryd	Södra och Norra Rimshult
3. Dångebo och Konga	9. Mienområdet
4. Tingsryd	10. Sjöarna kring övre Aramo
5. Sjöarna kring Kvarnamåla	11. Områden vid sjön Åsnen
6. Urshult	12. Ronnebyån (södra och norra)
7. Norraryd och Ryd	

Kartan ovan redovisas även i större format i kapitel *Bilagor*, sidan 84.

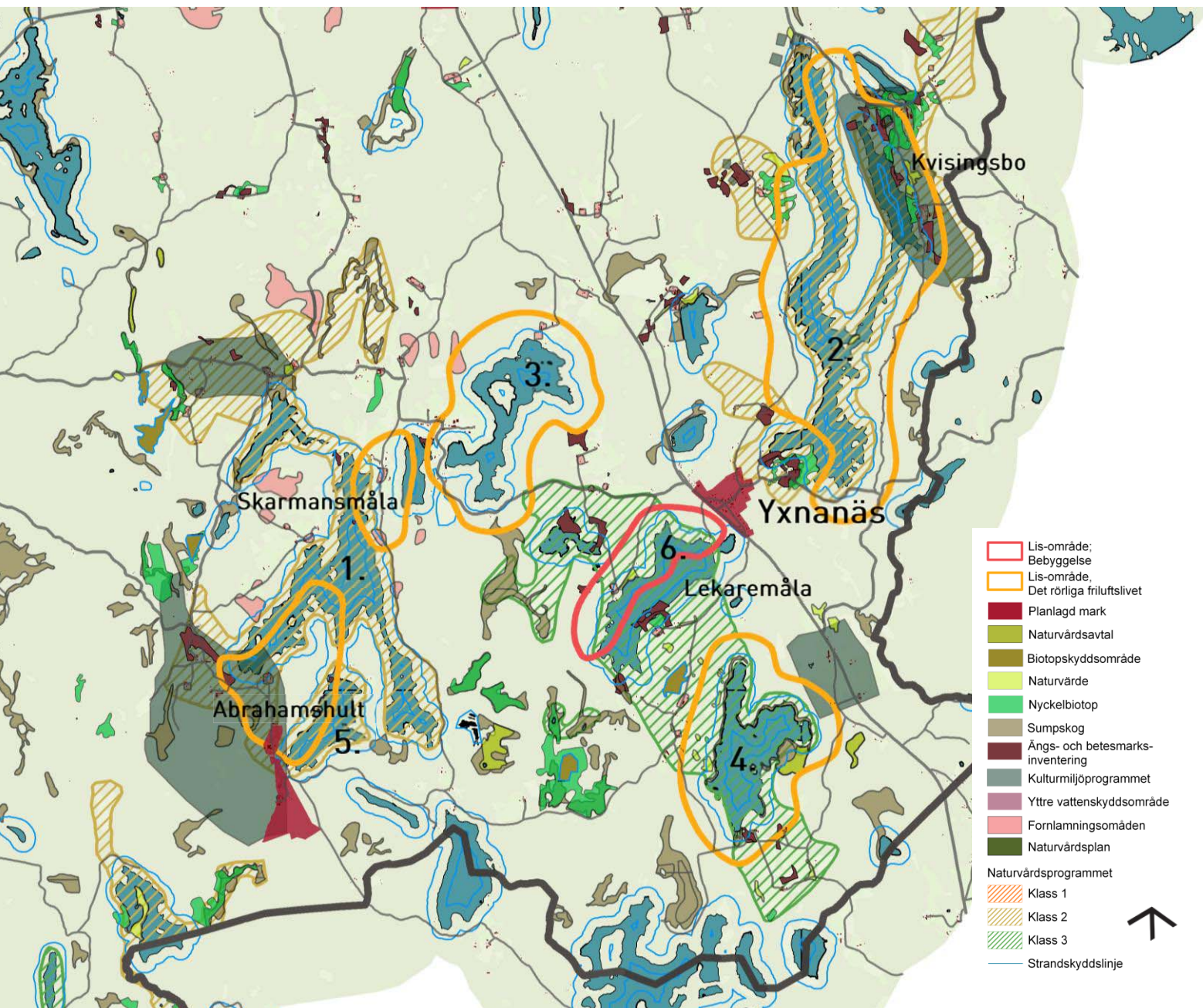
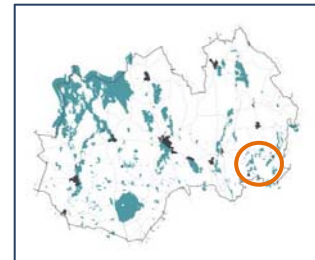
1. SJÖLANDSKAPET KRING YXNANÄS

Berörda sjöar

1. Kvinnen	3. Yasjön	5. Kalven
2. Kvesen	4. Östersjön	6. Djupasjön

Prioriterade områden

Abrahamshult	Kvisingsbo
Lekaremåla	Skarmansmåla

LIS-områden för sjölandskapet kring Yxnanäs i förhållande till befintliga natur- och kulturvärden

Förutsättningar

Sjölandskapet kring Yxnanäs är enligt de kommunala urvalskriterierna en *attraktiv nod med många kvaliteter* och utgör ett *område med goda naturförutsättningar* samt innehåller till viss del *befintliga anläggningar för det rörliga friluftslivet*. Området ligger i kommunens sydöstra del och tangerar väg 122 som är ett kommunikationseffektivt stråk. Området korsas dessutom av en busslinje. Yxnanäs har ca 40 åretruntboende och ortens bebyggelse präglas delvis av historien som stationssamhälle. Området har cykelavstånd till Rävemåla, Dångebo och Konga, där det finns kommunal service.

Landskapet kring Yxnanäs innefattar ett flertal mindre gårdar och byar. Flertalet av gårdarna har ett högt läge med vackra utblickar. Tillgängligheten till stränderna är förhållandevis god med bra vägar och tillgänglig natur. Sjölandskapet består av vackra flikiga bergbäckensjöar. Vattenvegetationen är mycket intressant och kringliggande betesmarker är till större delen oödlade. Viss del av strandområdet består av odlad mark och blandskog med övervägande del barrskog. Området har goda möjligheter att utvecklas med åtgärder för det rörliga friluftslivet.

Sjölandskapet berörs inte av några riksintressen men av ett flertal skyddsvärda områden: naturvårdsprogrammet klass 2 och 3, ängs- och betesmarksinventering, kulturmiljöprogrammet samt ett fåtal exempel på sumpskog, fornlämningsområden, nyckelbiotoper och naturvärde (se karta föregående sida). Hänsyn till berörda värden ska tas för respektive område i varje enskilt fall. Utförligare beskrivning av skyddsvärda områden finns i naturvårdprogrammet Kronobergs Natur (Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1989).

Abrahamshult – vy och strandmiljö

Hela området är i äldre översiktsplan från 1991 (se sid 21) redovisat som ett så kallat FRI-område. Framförallt gäller det mindre åtgärder för redan etablerade aktiviteter som fiske, vandringsleder och cykelleder. Bland de områden som pekas ut som prioriterade områden för friluftslivet återfinns bland annat Abrahamshult där det idag finns en befintlig turistanläggning samt ett detaljplanelagt område för fritidshus i nära anslutning.

Typ och struktur

Inom området föreslås LIS-områden för boende men framförallt områden för det rörliga friluftslivet. Hela området med angivna sjöar ingår i utvecklingsområde för det rörliga friluftslivet vilket kommer att preciseras i samband med att den kommunomfattande översiktsplanen aktualiseras samt i kommande planläggning.

Området rekommenderas innehålla bebyggelsestrukturer med mycket liten till liten påverkan. Områdets karaktär och kvalitet ska bibehållas så att attraktiviteten i landskapet kvarstår. Det är landskapet inklusive sjöarna som utgör kvaliteten. Åtgärder för friluftslivet ska prioriteras och koncentreras till befintliga anläggningar och leder. Gårdsstrukturen och den glesa strukturen längs de slingriga vägarna ska förstärkas med t.ex. permanentboende nya gårdar i form av hästgårdar, fritidshus samt bebyggelse för att främja friluftslivet och turismen. Inom gulmarkerade områden utvecklas boende med koppling till det rörliga friluftslivet.

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

- ✓ Det rörliga friluftslivet ger sysselsättning.
- ✓ En utökning av friluftslivet med koppling till fiske och cykel- och vandringsturism ger en levande landsbygd med en förlängd säsong.
- ✓ Utvecklingen föreslås återhållsam i denna del av kommunen men med föreslagna åtgärder är målet att Yxnanäs och Abrahamshult stärks som knutpunkt/bas för det rörliga friluftslivet i den östra delen av kommunen.
- ✓ En utveckling av sjölandskapet kan stärka orter som Rävemåla, Dångebo och Konga men också kommunen som helhet.
- ✓ Förtätning av befintliga gårdar och stråk ökar möjligheten för åretruntboende.
- ✓ Föreslagna LIS-områden kan bidra till att Yxnanäs kan förstärkas med lokal service.
- ✓ Skapar förutsättningar för gemensam infrastruktur.
- ✓ Landskapets tillgänglighet och attraktivitet förstärks.

Mycket liten till liten påverkan

2. LINNERYD

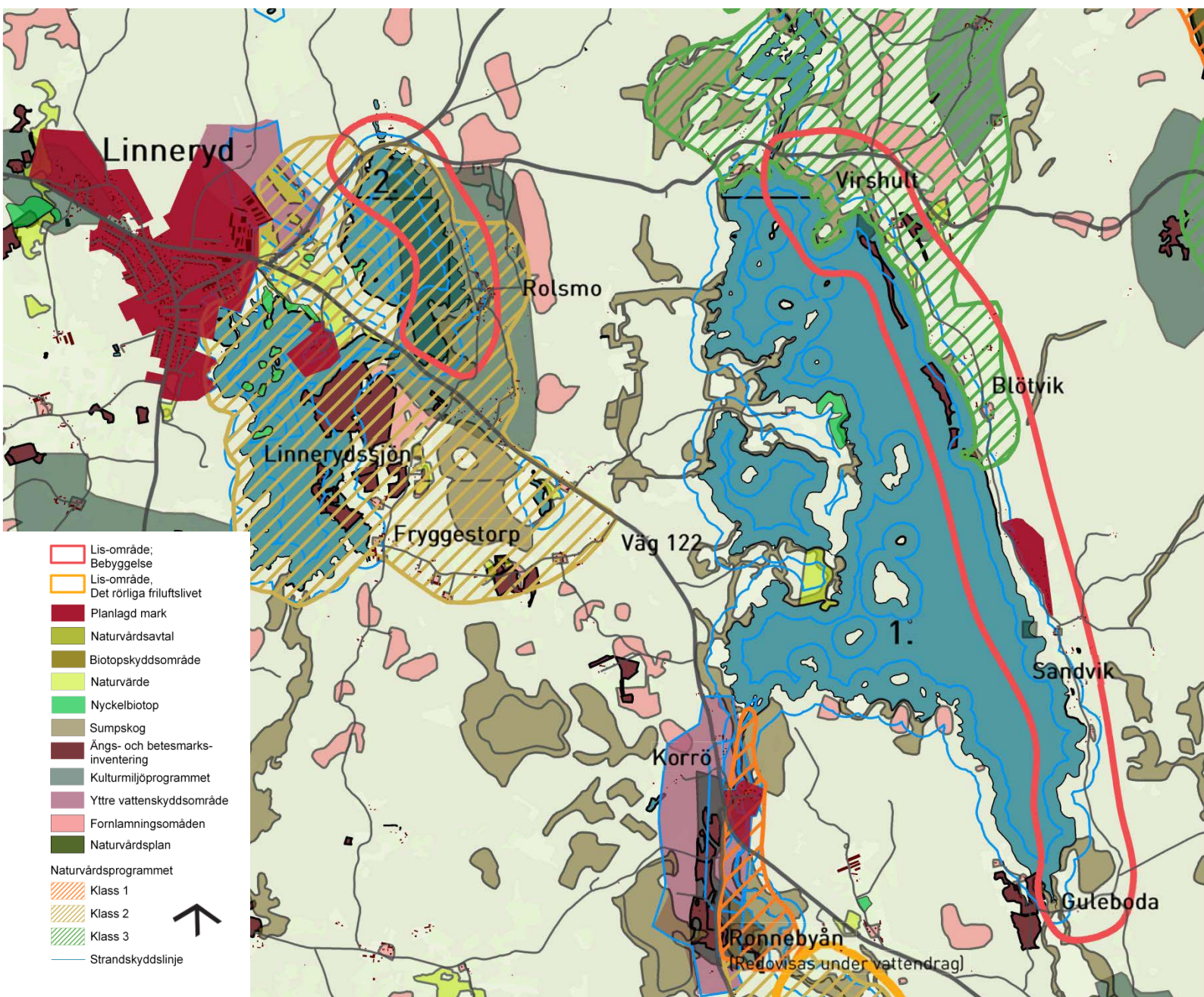
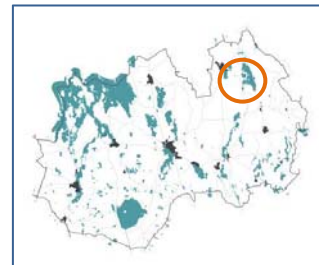
Berörda sjöar

1. Viren
2. Rolsmosjön

Prioriterade områden

Området kring Rolsmo

Virens östra strandområde mellan Virshult och Guleboda

LIS-områden för sjöar i Linneryd i förhållande till befintliga natur- och kulturvärden

Förutsättningar

Utpekade LIS- områden uppfyller kriterierna *närhet till kommunikationseffektiva stråk, område med goda naturförutsättningar* och till viss del *redan ianspråktagna sjöar och stränder*, vilket ger samhället goda utvecklingsmöjligheter för boende. Linneryd ligger i nordöstra delen av kommunen längs väg 122, 23 km från centralorten. Samhället har en del service och är ett industrisamhälle där träindustrin dominerar. Linneryd ligger i skärningspunkten för länsvägarna som leder från Småland till Öresundsregionerna. De två utpekade LIS-områdena har dessutom cykelavstånd till Linneryd.

Linneryd gränsar till Linnerydssjön och Rolsmosjön. Inom området inryms även sjön Viren. Inom utpekade LIS-områden finns befintlig bebyggelse i form av fritidshus och permanentbostäder. Dessa återfinns i gles gårdsstruktur eller längs de slingriga vägarna, relativt strandnära. De flacka stränderna kan eventuellt medföra en översvämningsrisk.

Föreslagna LIS-områden ligger i västerläge vilket är mycket attraktivt som boendemiljö. Inom båda områdena kommer befintlig väg till största delen skilja stranden från ny bebyggelse, vilket ger en liten påverkan på strandområdets växt- och djurliv samt strandens tillgänglighet för allmänheten.

Inom utpekade LIS-områden finns ett väl utbyggt vägnät. Befintlig bebyggelse vid sjön Viren har kommunalt vatten från Korrö via ledning över vattnet. Vägen längs sjön Viren utgör även en vandringsled.

Vy över sjön Viren. I bakgrunden skymtas Linnerydssjön samt Rolsmosjön.

I stort består LIS-områdena med omgivning av skogsmark med inslag av odlingsmark. Utpekade sjöar är flikiga med ett flertal mindre öar. Stränderna är relativt flacka och övervägande tillgängliga. Öster om Linneryd finns ett odlingslandskap med stora kultur- och naturvärden. Detta område inryms delvis inom utpekat LIS-område. På näset mellan Linnerydssjön och Rolsmosjön ligger Ljuva Mon, ett naturvårdområde med vackert tallskogsområde. Detta område kan dock inte pekats ut som LIS-område då intilliggande område utgörs av naturreservat.

Den biologiska mångformigheten i angivna sjöar får anses som tämligen hög, främst beroende på en relativt artrik fiskfauna, stor sjöyta, ett högt flikighetstal samt omväxlande strandlinje. Sjön Viren är en utpekad fiskesjö med utbyggd tillgänglighet för verksamma fiskare. Viren är en grund skogssjö med många blockiga öar och mycket rik vegetation. Den utnyttjas som vattentäkt och är påverkad av utsläpp från pappersbruket i Lessebo. Sjön och dess omgivning har stora biologiska och landskapsmässiga värden. Rolsmosjön ligger vid ett biflöde till Ronnebyån. Grannsjön Linnerydssjön är sänkt vilket har resulterat i att landvinningarna blivit buskbevuxna kärrmarker och att sjön vuxit igen kraftigt. Rolsmosjön har bättre standard med bra bottenvegetation. Rolsmo har ett mycket vackert odlingslandskap, som präglas av bebyggelsen (tvåvånings parstugor) och läget intill väg nära sjö.

Sjölandskapet berörs inte av några riksintressen men ett flertal skyddsvärda områden: naturvårdsprogrammet klass 2 och 3, ängs- och betesmarksinventering, naturvärde, kulturmiljöprogrammet och fornlämningsområden (se karta sid 30). Hänsyn till berörda värden ska tas för respektive område i varje enskilt fall. Utförligare beskrivning av skyddsvärda områden finns i naturvårdprogrammet Kronobergs Natur (Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1989).

Typ och struktur

Sjöarna och dess omgivning utgör ett attraktivt område för permanent- och fritidsboende. LIS-områdena rekommenderas innehålla bebyggelsestrukturer med liten påverkan. Bebyggelsen ska prioriteras och koncentreras till den befintliga strukturen, gårdar och bebyggelse längs slingriga vägar. LIS-områdena tål en exploatering med kompletterande bebyggelse i form av t.ex. fritidshus eller "hästgårdar". Stor hänsyn bör tas till befintlig bebyggelse och känsliga strandområden.

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

- ✓ Större delen av områdena är redan ianspråktagna av gles bebyggelse längs med befintliga vägar. LIS-områdena består till största delen av kompletterande bebyggelse.
- ✓ Nya bostäder kan bidra till att upprätthålla lokal service.
- ✓ Hästgårdar kan öka attraktiviteten.
- ✓ Skapar förutsättningar för gemensam infrastruktur.

Liten påverkan

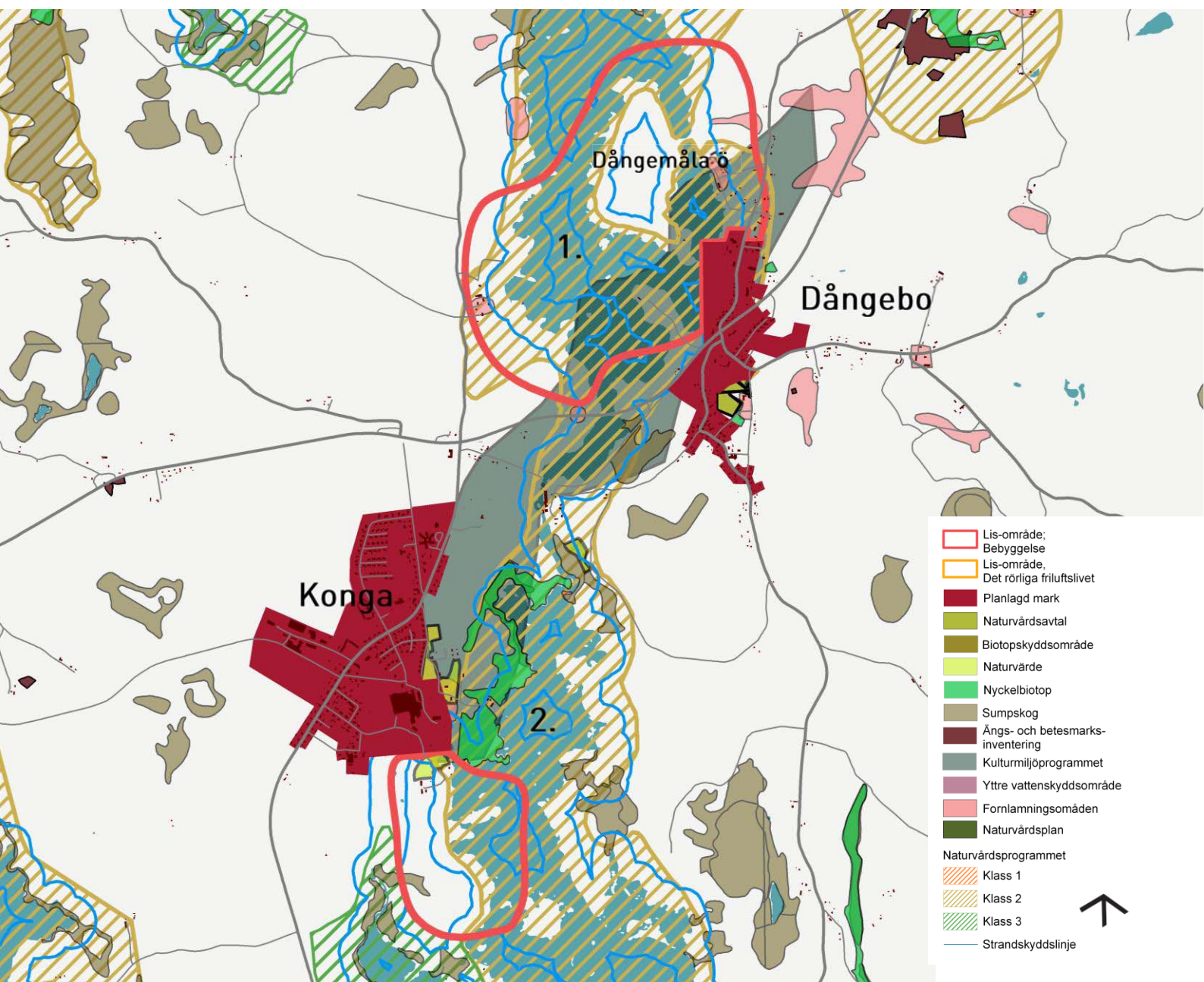
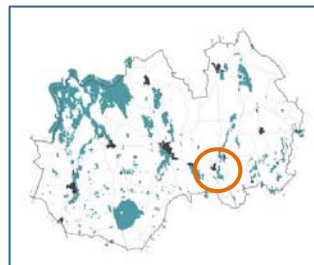
3. DÅNGEBO OCH KONGA

Berörda sjöar

1. Sandsjön
2. Krokfjorden

Prioriterade områden:

- Dångemåla ö
- Norr om Dångemåla
- Västra stranden (Krokfjorden)

LIS-områden vid Dångebo och Konga i förhållande till befintliga natur- och kulturvärden

Förutsättningar

Dångebo och Konga ligger i östra delen av kommunen längs väg 120, ca 11 km från centralorten. Konga har en relativt bra kommunal service och är ett industrisamhälle där verkstadsindustrin dominerar. Samhället ligger i direkt anslutning till sjön Krokfjorden. I kommunens översiktsplan pekas Konga ut som ett samhälle med möjligheter till strandnära boende. Konga har vackra tätortsnära strövområden. Dångebo ligger i direkt anslutning till Sandsjön och delas av väg 120 i två olika områden. Bebyggelsestrukturen varierar från tät äldre bebyggelse till randbebyggelse längs gamla vägar. Både permanent- och fritidshusboende förekommer inom området. Utanför Dångebo ligger Dångemåla ö, vilken ingår i utpekat LIS-område.

Utpekade LIS-områden uppfyller kriterierna *samhällsgeografiskt stråk där varje ort utgör en viktig nod* och till viss del *områden med goda naturförutsättningar*, vilket ger samhället goda utvecklingsmöjligheter för boende och verksamheter. Utpekade LIS-områden har cykelavstånd till närliggande samhälle.

Samhällena angränsar till de relativt stora sjöarna Krokfjorden och Sandsjön som mynnar i Ronnebyån. Sjöarna är påverkade av föroreningar som gett bestående igenväxning i lugna vikar. Krokfjorden är mest påverkad. Mellan Konga och sjön finns ett värdefullt lövskogsområde, Sörängen. Det har antagligen uppkommit genom igenväxning av hagmark och domineras nu av ek. Strandområdet är relativt svårtillgängligt. Idag har man ingen direkt kontakt mellan samhället och sjön, vilket skulle vara en kvalitet för framtiden.

Vy över Södra Sandsjön

Sandsjön är lättillgänglig men samtidigt vildmarksbetonad. Den har på båda sidor barrskog med inslag av lövskog. Några badplatser finns, men långa sträckor kan vara mycket blockiga. Utpekade LIS-område ligger i södra delen av sjön i anslutning till Dångebo. Här finns artrika slätterängar och värdefull barrskogssluttning. I sin helhet har området en vacker landskapsbild och stor betydelse för friluftslivet med leder för kanot, cykel och vandring.

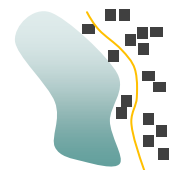
LIS-områdena berörs inte av några riksintressen men ett flertal skyddsvärda områden: naturvårdsprogrammet klass 2, kulturmiljöprogrammet samt ett litet fornlämningsområde (se karta sid 33). Dångemåla ö har inga skyddsvärda områden. Hänsyn till berörda värden ska tas för respektive område i varje enskilt fall. Utförligare beskrivning av skyddsvärda områden finns i naturvårdprogrammet Kronobergs Natur (Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1989).

Typ och struktur

Sjöarna och dess omgivningar utgör attraktiva områden för permanent- och fritidsboende. LIS-områdena bedöms klara bebyggelsestrukturer med liten till ganska stor påverkan. Bebyggelsen ska prioriteras och koncentreras i direkt anslutning till samhällena samt Dångemåla ö. Hänsyn bör tas till befintlig bebyggelse och känsliga strandområden.

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

- ✓ Nya bostäder kan bidra till att upprätthålla lokal service i Konga.
- ✓ Kongas attraktivitet som ett samhälle med strandkontakt synliggörs och tas tillvara vilket kan ge sysselsättningseffekter och ett ökat serviceutbud.
- ✓ En förtätning vid Sandsjön inklusive Dångemåla ö kan ge ökade förutsättningar för service i Dångebo.
- ✓ Förtätning av befintliga gårdar och stråk vid Sandsjön ökar möjligheten att befolka samhället året om.

Liten till ganska stor påverkan

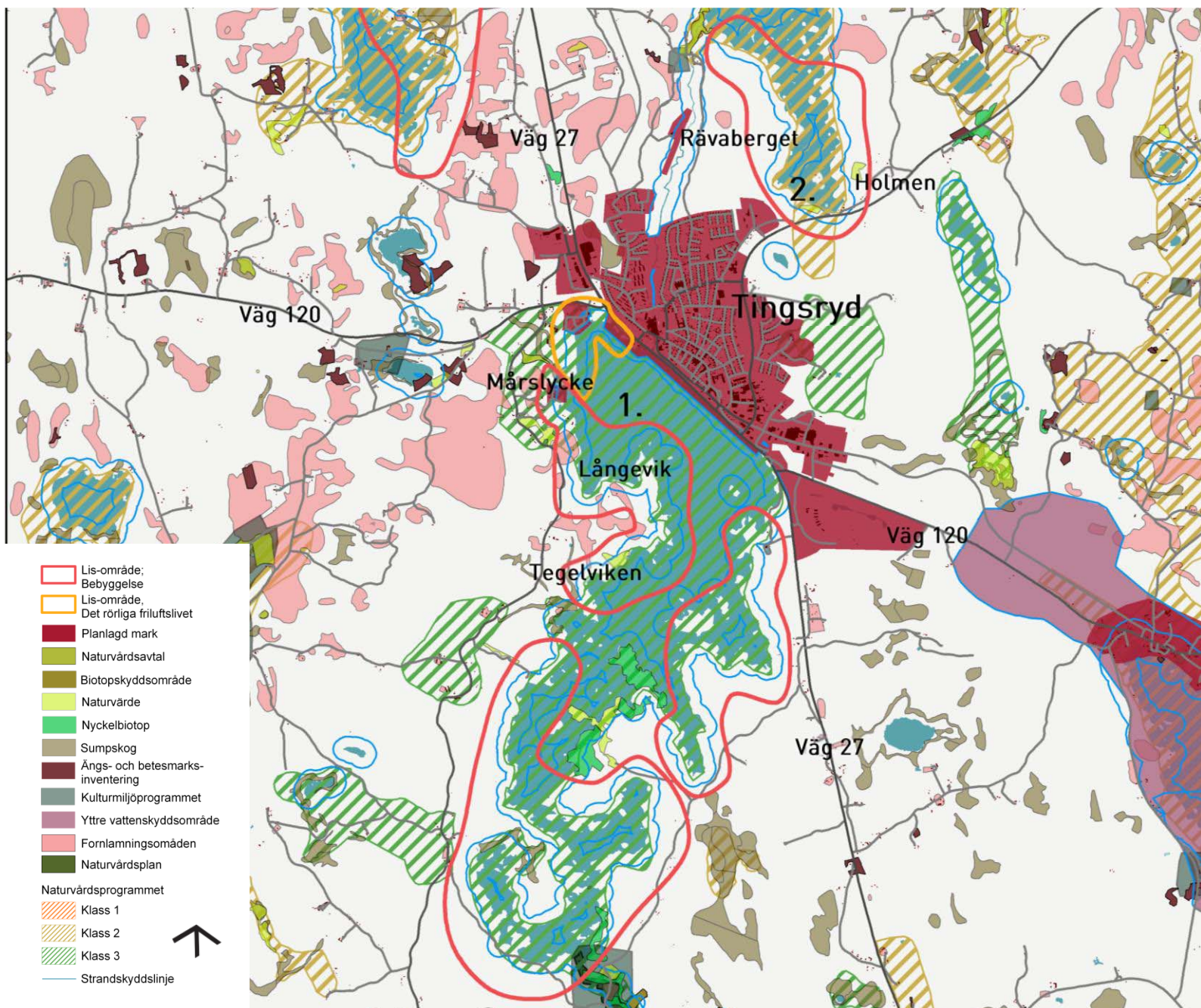
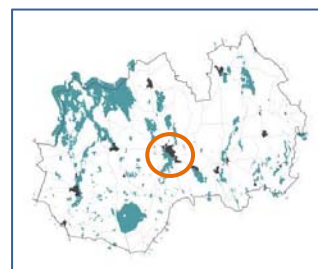
4. TINGSRYD

Berörda sjöar

1. Tiken
2. Ygden (södra delen)

Prioriterade områden

- Mårslycke- Långevik- Tegelviken
Rävaberget- Holmen

LIS-områden vid Tingsryd i förhållande till befintliga natur- och kulturvärden

Förutsättningar

Samhället Tingsryd har ca 3000 invånare. Samhället har fullt utbyggd kommunal service och ett flertal större arbetsgivare. Orten har utvecklats mellan sjöarna Tiken och Ygden. Här finns goda förutsättningar för att skapa trevliga bostadsmiljöer i strandnära lägen. Tingsryd tätort är centralort och har en viktig roll i utvecklingen av kommunen. Utpekade LIS-områden ligger i direkt anslutning till Tingsryd med bra förutsättningar för kommunikationer och delvis utbyggd infrastruktur.

Utpekade LIS-områden kring Tingsryd uppfyller kriterierna *kommunikationseffektiva stråk, samhällsgeografiskt stråk där varje ort utgör en viktig nod, redan ianspråkta sjöar och stränder* (framförallt Tiken) och *områden med goda naturförutsättningar* (framförallt Tiken), vilket ger samhället goda utvecklingsmöjligheter för boende och verksamheter. Utpekade LIS-områden har cykelavstånd till Tingsryds samhälle.

Ygden har mycket blockiga stränder, småöar och grund. Stränderna är relativt svårtillgängliga med strandskog av både barr och löv. Tiken är mestadels grund och blockig med lång strandlinje, rik på uddar och öar. Omgivningarna utgörs av barrskog med inslag av lövskogsområden. Tiken angränsar till Tingsryds tätort och har betydelse för allmänhetens friluftsliv. Sjön och dess omgivningar har stort värde för landskapsbilden och för Tingsryds samhällsiluett.

Området Mårslycke vid sjön Tiken har ett flertal utvecklingsalternativ med många intressenter. För att området ska få en bra utveckling som överensstämmer med befintlig verksamhet samt uttalade planer inrymmer LIS-området såväl *åtgärder för det rörliga friluftslivet* som för *boende*. Åtgärder för det rörliga friluftslivet har en minde påverkansgrad på strandområdet och inryms därför även inom utvecklingskategorin boende.

Vy över sjön Ygden mot sågverkstomten och Rävaberget.

LIS-områdena berörs av riksintresse för skyddade vatten enligt 4 kap miljöbalken. Riksintresset ska förhindra ytterligare vattenkraftsutbyggnad i Bräkneån och Mörrumsån med tillhörande vattenområden, källflöden och biflöden. Området berörs även av ett flertal skyddsvärda områden: naturvårdsprogrammet klass 2 och 3, spridda fornåkrar samt enstaka naturvärden och nyckelbiotoper (se karta sid 36). Hänsyn till berörda värden ska tas för respektive område i varje enskilt fall. Utförligare beskrivning av skyddsvärda områden finns i naturvårdprogrammet Kronobergs Natur (Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1989). Analyser av området visar att det är möjligt att lokalisera bebyggelse och anläggningar inom området om stor hänsyn tas till landskapet och kulturmiljön.

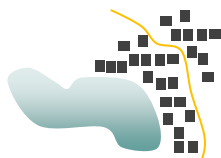
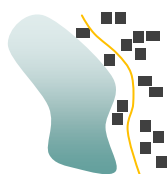
Extra hänsyn bör tas vid utformning av nya gator, anslutningsvägar och vatten- och avlopp. Ingrepp i lövskogen ska göras med stor hänsyn till miljön och vegetation i form av att större träd ska sparas så långt det är möjligt. Allmänhetens friluftsliv påverkas i liten grad av förändringarna.

Typ och struktur

Tiken och Ygden med dess omgivning kan utvecklas till attraktiva områden för åretruntboende i form av t.ex. villaområden. LIS-områdena bedöms klara en bebyggelsestruktur med stor påverkan, *spridd/gles struktur* samt *tät struktur med strandkontakt*.

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

- ✓ Nya bostäder stärker Tingsryd som centralort.
- ✓ Bidra till att öka befolkningsunderlaget.
- ✓ Ger långsiktiga sysselsättningseffekter.
- ✓ Landskapets tillgänglighet och attraktivitet stärks.

Stor påverkan

5. SJÖARNA KRING KVARNAMÅLA

Berörda sjöar

1. Hyllen
2. Fiskestadssjön
3. Ygden (norra delen)

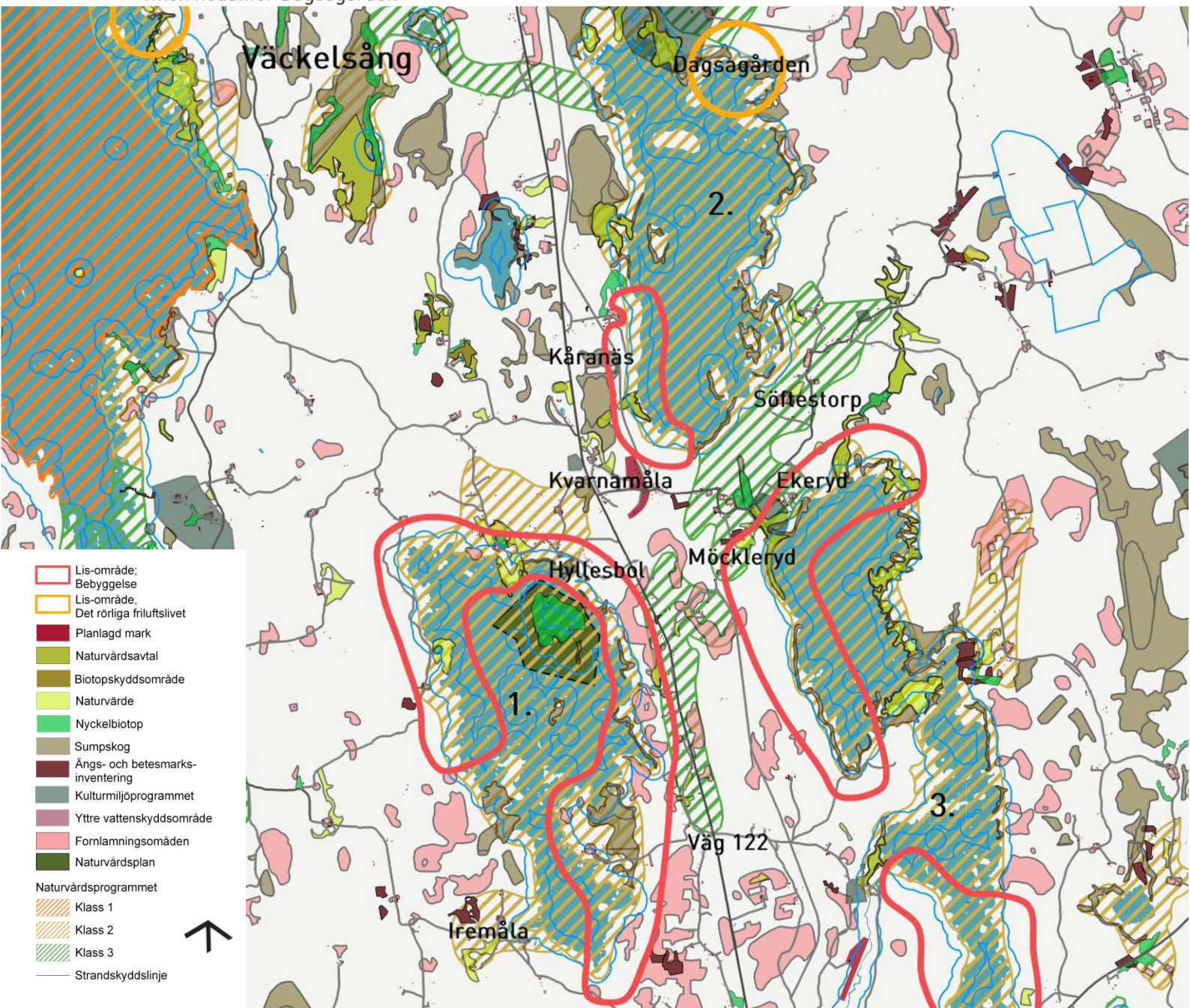
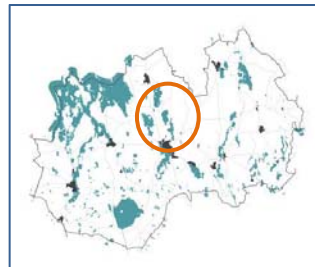
Prioriterade områden

Området mellan Hyllesbol och Ekamåla

Kåranäs

Strandområden intill Söftetorp, Ekeryd och Möckleryd

Viken nedanför Dagsagården

LIS-områden vid sjöarna kring Kvarnamåla i förhållande till befintliga natur- och kulturvärden

Förutsättningar

Utpekade LIS-områden uppfyller kriteriet *kommunikationseffektiva stråk* med direkt kontakt med väg 27, vilket ger samhället goda utvecklingsmöjligheter för boende. Områdena är till viss del *redan ianspråktagna* och har *varierade naturförutsättningar*. Utpekade LIS-områden ligger mellan två samhällen och har därmed cykelavstånd till både Tingsryds samhälle och Väckelsång. Området kring Kvarnamåla korsas av vandrings- och cykelleder och sjöarna är utpekade fiskesjöar.

Idag finns det både permanent- och fritidsboende inom utpekade LIS-områden. Dessa återfinns både i gårdsstruktur men framförallt i gles struktur längs med befintligt vägsystem. Området har mycket bra bussförbindelser till centralorten och angränsande kommun.

Hyllen är en sjö med många småöar och flikiga stränder. Barrskog når oftast ner till stranden, men vacker lövskog finns vid Iremåla, Ekemåla, Uvanäs, Hyllesbol och Hölebol. Fiskestadssjön omges till största delen av flacka och skogsbevuxna stränder. Sjön Ygden beskrivs under område 4, Tingsryd (sid 36 ff). Sjöarna har mycket stora landskapsmässiga och biologiska värden.

LIS-områdena berörs av riksintressen enligt 4 kap miljöbalken, skyddade vatten och Åsnen – Mienområdet. Vidare berörs ett flertal skyddsvärda områden: naturvårdsprogrammet klass 2 och 3, naturvårdsplan, små områden innefattande spridda fornlämningar och områden upptagna i ängs- och hagmarksinventeringen (se karta föregående sida). Hänsyn till berörda värden ska tas för respektive område i varje enskilt fall. Utförligare beskrivning av skyddsvärda områden finns i naturvårdsprogrammet Kronobergs Natur (Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1989).

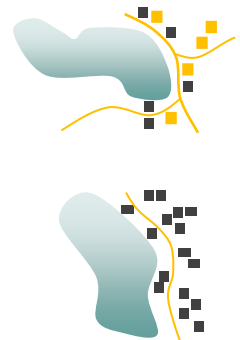
Vy över sjön Hyllen. Ygden skymtar i bakgrunden.

Typ och struktur

Områdena kring Kvarnamåla kan utvecklas till attraktiva områden för både permanent- och fritidsboende. LIS-områdena bedöms klara en bebyggelsestruktur med liten till ganska stor påverkan. Bebyggelsen bör koncentreras i anslutning till befintliga vägar. Kommunen är mycket restriktiv till en större exploatering. Området ska behålla sin karaktär. Hänsyn bör tas till befintlig bebyggelse, vattenskyddsområde, känsliga strandområden samt närliggande naturreservat och natura 2000-områden.

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

- ✓ Nya bostäder kan bidra till att upprätthålla lokal service i Tingsryd och Väckelsång.
- ✓ Kan bidra till att öka befolkningsunderlaget.
- ✓ Kan ge underlag till förbättrad infrastruktur.
- ✓ Landskapets tillgänglighet och attraktivitet stärks.
- ✓ Närheten till väg 27 kan ge möjligheter att stärka närområdet vad gäller sysselsättning och service (liten skala).
- ✓ Mindre hästgårdar kan öka attraktiviteten i området.

Liten till ganska stor påverkan

6. URSHULT

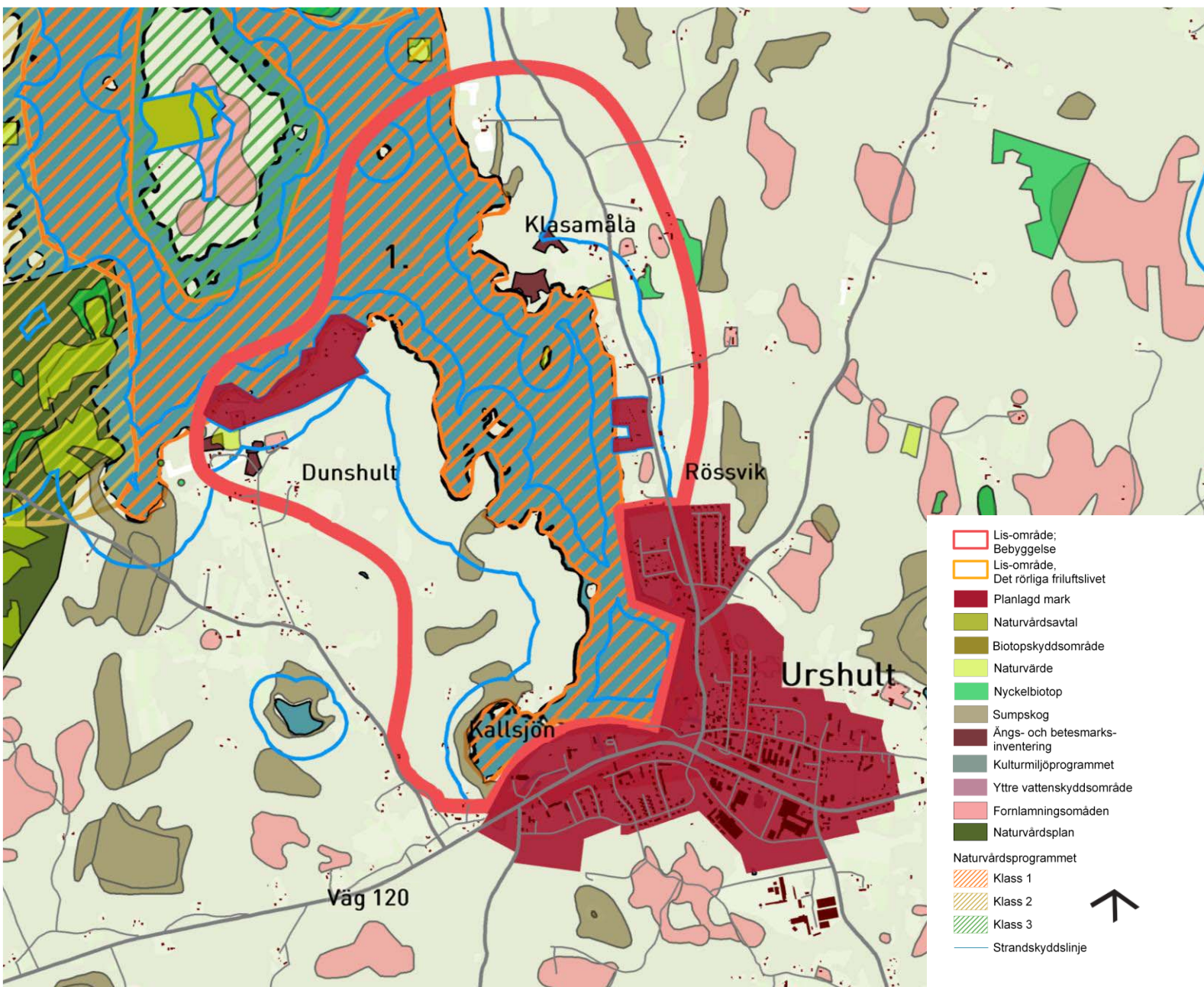
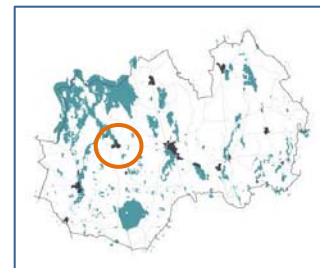
Berörda sjöar

1. Åsnen

Prioriterade områden

Dunshult

Rössvik

LIS-områden vid Åsnen i förhållande till befintliga natur- och kulturvärden

Förutsättningar

Urshult ligger vid en av sjön Åsnens sydliga flikar. Urshult hade järnvägsförbindelse fram till 1960-talet, vilket präglar samhällets utveckling. Idag utgör järnvägsområdet en sammanhållande grön korridor som är en stor tillgång för de oskyddade trafikanterna. Väg 120 sträcker sig genom samhället, vilket skapar goda kommunikationer. Urshult har en väl utbyggd service.

I Urshult finns det ett antal planlagda tomter för småhus, dock inte med strandkontakt. Sjön Åsnen är en viktig kvalitet att ta vara på som gör samhället attraktivt som boendeort. Urshult tangeras av ett flertal vandrings- och cykelleder t.ex. Sverigeleden och Åsnen runt. Aktuell del av Åsnen har bra fiske- och badmöjligheter.

Föreslagna LIS-områden utgör en naturlig bebyggelseutveckling för Urshults samhälle. LIS-områdena uppfyller kriteriet *samhällsgeografiskt stråk där varje ort utgör en viktig nod*, vilket ger samhället goda utvecklingsmöjligheter för boende. Områdena är till viss del redan *ianspråktagna* och har *goda naturförutsättningar*. Området vid Rossvik berör även en *befintlig anläggning för det rörliga friluftslivet* (Rävabäckens camping). Utpekade LIS-områden har cykelavstånd till Urshult och vackra omgivningar vid sjön Åsnen. Åsnen beskrivs ytterligare under område 11, *Åsnenområdet* (sid 57 ff).

LIS-områdena berörs av riksintressen enligt 4 kap miljöbalken, skyddade vatten och Åsnen – Mienområdet, riksintresse för friluftsliv samt tangerar delvis riksintresse för naturvård. Vidare berörs ett flertal skyddsvärda områden: naturvårdsprogrammet klass 1, sumpskogar samt små områden med spridda fornlämningar, naturvärde och områden upptagna i ängs- och hagmarksinventeringen (se karta sid 42).

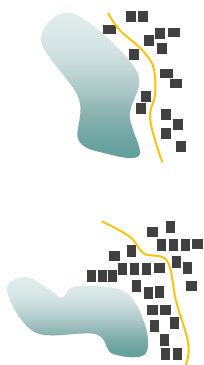

Vy över sjön Åsnen.

Hänsyn till berörda värden ska tas för respektive område i varje enskilt fall. Utförligare beskrivning av skyddsvärda områden finns i naturvårdprogrammet Kronobergs Natur (Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1989).

Typ och struktur

Områdena kring Urshult kan utvecklas till attraktiva områden för både permanent- och fritidsboende. LIS-områdena tros klara en bebyggelsestruktur med ganska stor påverkan med relativt tät struktur i form av t.ex. villaområden eller kompletterande bebyggelse längs med vägen (Rossvik). Bebyggelsen bör koncentreras i anslutning till befintliga vägar. Hänsyn bör tas till befintlig bebyggelse och känsliga strandområden. Det prioriterade området Dunshult har mycket goda förutsättningar att utvecklas för ett attraktivt boende i strandnära läge.

Ganska stor påverkan

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

- ✓ Nya bostäder i strandnära lägen stärker samhället Urshult.
- ✓ Bidra till att öka befolkningsunderlaget.
- ✓ Ger långsiktiga sysselsättningseffekter.
- ✓ Stärker samhällets relation till friluftsområden kring sjön Åsnen.
- ✓ Landskapets tillgänglighet och attraktivitet stärks.

7. NORRARYD OCH RYD

Berörda sjöar

1. Hönshyltefjorden

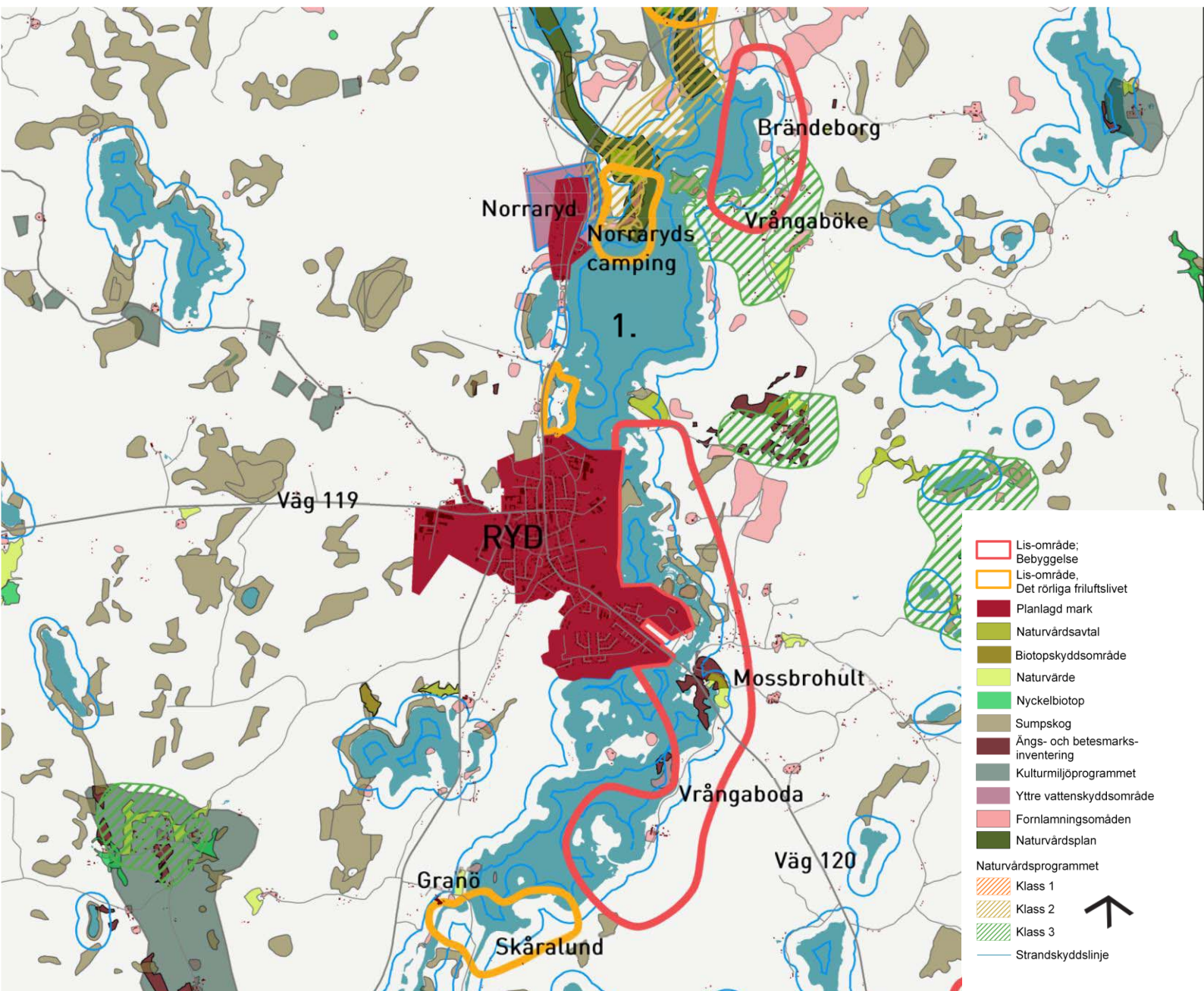
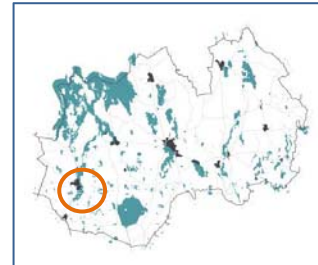
Prioriterade områden

Norraryds camping

Vrångaböke

Mossbrohult

Granö

LIS-områden kring Ryd och Norraryd i förhållande till befintliga natur- och kulturvärden

Förutsättningar

Tätorten Ryd är den enskilt största orten efter Tingsryd. Genom Ryd passerar länsväg 119 och 126. Ryd var tidigare en viktig järnvägspunkt men idag är det expansionen längs vägarna som är viktig. Ryd har en väl utbyggd service. Norraryd ligger en kilometer norr om Ryd. Bebyggelsen består till största delen av permanentbostäder.

Utpekade LIS-områden utgör både områden för boende och för det rörliga friluftslivet invid Hönshyltefjorden. Dessa områden ligger inte i direkt anslutning till samhällena men har en naturlig koppling visuellt, via befintlig kanotled och de välutbyggda vandrings- och cykellederna. Befintlig gång- och cykelbro över Hönshyltefjorden till Ryd (anslutning till Ryds brunn) ger en bra tillgänglighet och närhet.

Hönshyltefjorden är en mycket bra fiskesjö och är en naturlig utvidgning av Mörrumsån, en del av Åsnens vattensystem. Stränderna är höga och ger vackra utblickar över sjön och vidare mot angränsande samhällen. Vägarna och utpekade leder slingrar sig relativt nära stranden med en gles gårdsstruktur. Sjön har kvaliteter för boende och för friluftslivet, vilket många gånger går hand i hand.

Området vid Mossbrohult har en naturlig koppling till Ryd via befintlig vägbro. Området kan bitvis vara lågt och lite svårtillgängligt. Området vid Vrångaböke ligger högt med vackra utblickar. Norraryds campingområde har en ganska låg strand med sankmark. Granö är kanotledens slutpunkt i söder och en knutpunkt för vandrings- och cykelleder.

Vy över Hönshyltefjorden och Ryd.

Föreslagna LIS- områden utgör en spännande bebyggelseutveckling i strandnära läge för Norraryd och Ryd. LIS-områdena uppfyller kriteriet *samhällsgeografiskt stråk där varje ort utgör en viktig nod* med närhet till två av tre attraktiva noder, vilket gör samhället attraktivt med goda utvecklingsmöjligheter för boende. Redovisade LIS-områden utgör till viss del *redan ianspråktagen mark* i form av spridda gårdar. Området har relativt *goda naturförutsättningar*, dock är vissa strandavsnitt relativt sanka. Norraryd camping utgör även en *befintlig anläggning*. Utpekade LIS-områden har cykelavstånd till Norraryd och Ryd via befintliga vägar samt via gång- och cykelbro över Hönshyltefjorden med anslutning vid Ryds brunn.

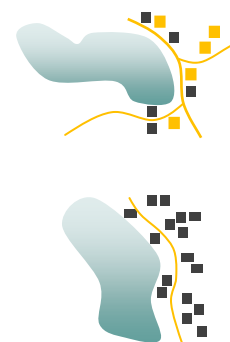
Föreslagna LIS-områden berörs av riksintresseområde enligt 4 kap miljöbalken, skyddade vatten och Åsen – Mienområdet samt riksintresse för naturmiljö, friluftslivet. Vidare berörs ett flertal skyddsvärda områden: naturvårdsprogrammet klass 2 och 3, spridda fornlämningar, naturvärde och områden upptagna i ängs- och hagmarksinventeringen (se karta sid 45). Hänsyn till berörda värden ska tas för respektive område i varje enskilt fall. Utförligare beskrivning av skyddsvärda områden finns i naturvårdprogrammet Kronobergs Natur (Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1989).

Typ och struktur

Inom området Ryd och Norraryd finns prioriterade områden både för boende och det rörliga friluftslivet. Kommunen anser att just samspelet mellan dessa två utvecklingar kan stärka samhällena och dess omgivningar långsiktigt. Föreslagna LIS- områden kan utvecklas till attraktiva områden för både permanent- och fritidsboende. LIS-områdena bedöms klara en bebyggelsestruktur med liten till ganska stor påverkan. Bebyggelsen bör koncentreras i anslutning till befintliga vägar och gårdsbildningar. Kommunen är mycket restriktiv till en större exploatering. Området ska behålla sin karaktär. Hänsyn bör tas till befintlig bebyggelse, känsliga strandområden och det rörliga friluftslivet.

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

- ✓ Nya bostäder i strandnära lägen stärker samhällena i stort och ökar möjligheten att bibehålla den befintliga servicenivån.
- ✓ Bidra till att öka befolkningsunderlaget.
- ✓ Hästgårdar kan öka attraktiviteten.
- ✓ Skapar förutsättningar för gemensam infrastruktur öster om Hönshyltefjorden.
- ✓ Boende stärker friluftslivet och vice versa.
- ✓ Bebyggelse på andra sidan sjön ”sätter sjön i mittpunkt”.
- ✓ Landskapets tillgänglighet och attraktivitet stärks.

Liten till ganska stor påverkan

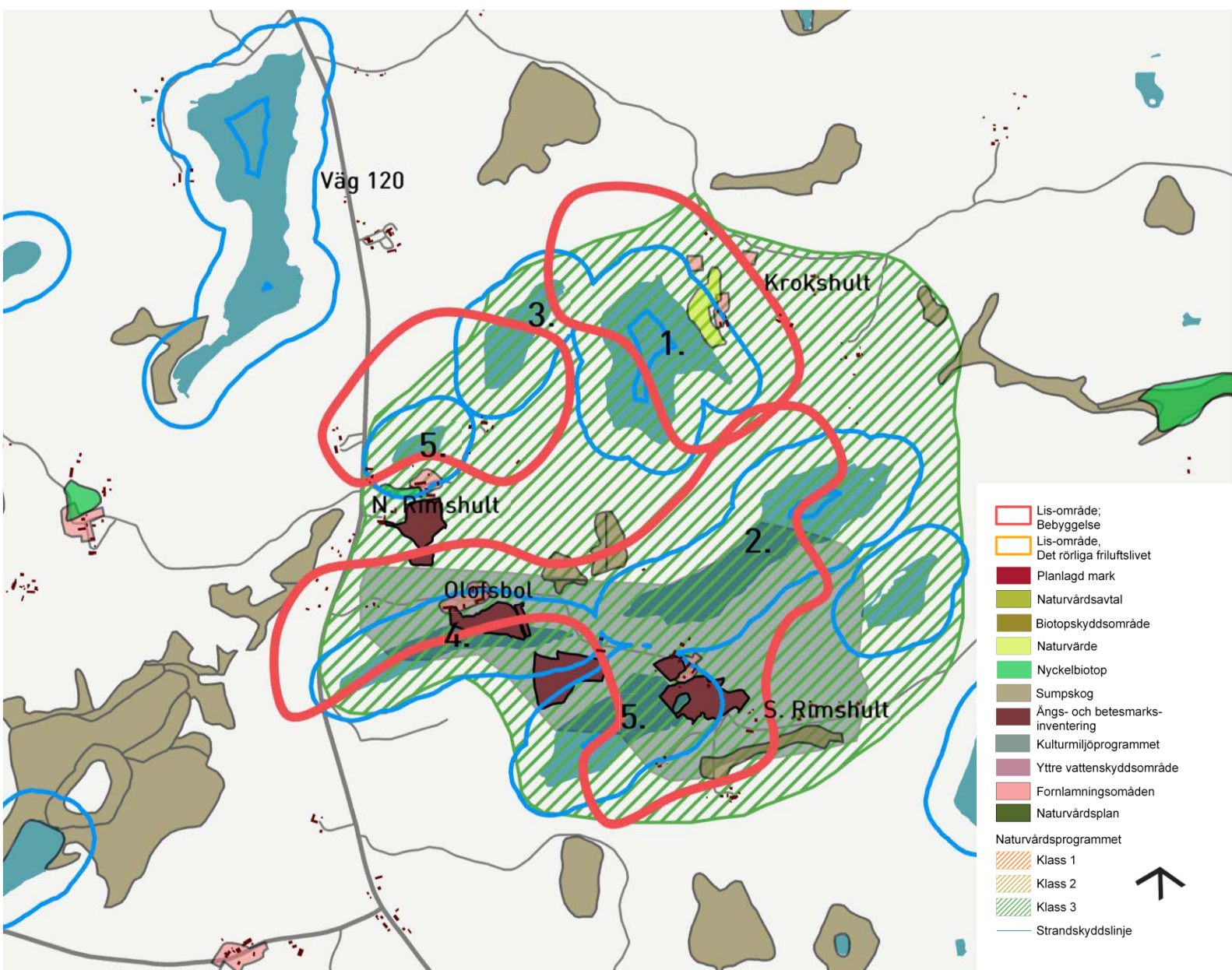
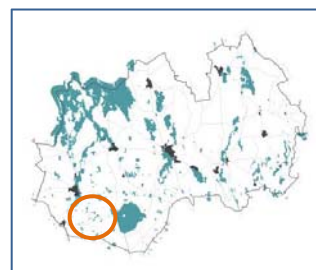
8. MINDRE SJÖMRÅDE KRING SÖDRA RIMSHULT OCH NORRA RIMSHULT M.FL.

Berörda sjöar

1. Kroksjön	4. Olofsbolssjön
2. Sutarensjön	5. Gårdssjön (2 st)
3. Gäddegylet	

Prioriterade områden

Södra Rimshult	Norra Rimshult
Olofsbol	

LIS-områden kring södra och norra Rimshult i förhållande till befintliga natur- och kulturvärden

Förutsättningar

Norra och Södra Rimshult samt byn Krokshult ligger i ett område med sju sjöar. Byarna kännetecknas av vackra byggnader och fragment av äldre odlingslandskap. Området har stora landskapsvärden som kan vara känsliga för påverkan. Vägen följer delvis det relativt kuperade landskapet, vilket ger vackra utblickar och tillgängliga stränder. Trots detta är sjöarna relativt orörda. Hela området är redovisat som ett så kallat FRI-område i översiktsplanen från 1991 (se kapitel *Bilagor* samt kap 5.5.3). Framförallt gäller det mindre åtgärder för redan etablerade aktiviteter som fiske, vandrings- och cykelleder.

LIS-områdena uppfyller kriteriet *Attraktiva noder med viktiga kvaliteter*, vilket gör området till ett utvecklingsområde för det rörliga friluftslivet. Redovisade LIS-områden utgör till viss del *redan ianspråktagen mark* i form av spridda gårdar med odlad mark. Området har relativt *goda naturförutsättningar* för att utveckla friluftslivet i liten skala. Området tangerar befintliga busslinjer.

Sjölandskapet berörs av riksintresset Åsen - Mienområdet samt ett flertal skyddsvärda områden: naturvårdsprogrammet klass 3, ängs- och betesmarksinventering, kultur- miljöprogrammet, naturvärde och spridda fornlämningsområden (se karta föregående sida). Hänsyn till berörda värden ska tas för respektive område i varje enskilt fall. Utförligare beskrivning av skyddsvärda områden finns i naturvårdsprogrammet Kronobergs Natur (Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1989).

Typ och struktur

Området rekommenderas innehålla åtgärder för det rörliga friluftslivet med mycket liten till liten påverkan. Områdets karaktär och kvalitet ska bibehållas så att attraktiviteten i landskapet kvarstår. Åtgärder för friluftslivet ska hållas i liten skala och prioriteras till befintliga anläggningar och leder.

Mycket liten till liten påverkan

Vy över sjöarna kring södra och norra Rimshult.

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

- ✓ En utökning av friluftslivet med koppling till fiske och cykel- och vandringsturism ger en levande landsbygd med en förlängd säsong.
- ✓ Det rörliga friluftslivet ger sysselsättning.
- ✓ En utveckling av sjölandskapet kan stärka turismen och friluftslivet.
- ✓ Landskapets tillgänglighet och attraktivitet förstärks.

Förutsättningar

LIS-områdena uppfyller kriteriet *Attraktiva noder med viktiga kvaliteter*. Områdets goda bussförbindelser och närhet till kommunikationseffektiva stråk gör området intressant för en utveckling av boende. Redovisade LIS-områden utgör till viss del *redan ianspråktagen mark* i form av mindre byar eller gles gårdsbebyggelse med tillhörande odlad mark samt *befintliga anläggningar för det rörliga friluftslivet*. Området har relativt *goda naturförutsättningar* för att utveckla friluftslivet i liten skala.

Vid sjön Mien gäller utökat strandskydd på 200 meter. Sjön är en nästan cirkelrund sjö, som genom sin form är ovanlig i det småländska landskapet. Sjön består huvudsakligen av moränbotten. Stränderna varierar från ovanligt blockiga till flackare kullar. Skog går bortsett från i odlingsmarkerna ända ner till stranden.

Byn Midingsbråte har särskilt stora geovetenskapliga och landskapsmässiga värden och nyttjas främst för friluftsliv. Grönteboða är en gles radby med vacker bebyggelse. Hela näset mellan Mien och Lunksjön är förutom längst i norr lövskogsdominerat. Lunksjöns västra strand ligger högt och brant med få tillfartsvägar vilket gör den attraktiv men svår att utveckla för boende. Östra sidan är däremot flack med vacker lövskog. Området har många vackra platser som Längenabben och Laxasand.

Området Mien tangeras av vandrings- och cykelleder och är en attraktiv bad- och fiskesjö. Området har bra utvecklade bussförbindelser vilket ökar möjligheten att utveckla området för permanentboende. Befintlig bebyggelse har gårdskaraktär i relativt gles struktur.

Vy över sjön Mien.

Åsnen-Mienområdet berörs av riksintresse för natur, kultur, friluftsliv och yrkesfiske samt för naturvård enligt 3 kap 6 § MB, utöver det geografiska riksintresset enligt 4 kap MB (se bilaga sid 88). Ett flertal skyddsvärda områden återfinns: naturvårdsprogrammet klass 1 och 2, ängs- och betesmarksinventering, kulturmiljöprogrammet, naturvärden, nyckelbiotop och spridda fornlämningsområden (se karta sid 51). Hänsyn till berörda värden ska tas för respektive område i varje enskilt fall. Utförligare beskrivning av skyddsvärda områden finns i naturvårdsprogrammet Kronobergs Natur (Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1989).

Mien ligger inom vattenskyddsområde för Karlshamns kommuns vattentäkt i Långasjön. Detta ställer krav på eventuella anläggningar för dagvatten och avloppshantering, framförallt i närheten av utloppet till Mieån som påverkar nedströms områden och primär skyddszon för vattentäkten. Frågan skall beaktas särskilt i varje enskilt fall, där påverkan kan tänkas ske.

Typ och struktur

Området rekommenderas innehålla bebyggelsestrukturer med mycket liten till liten påverkan. Områdets karaktär och kvalitet ska bibehållas så att attraktiviteten i landskapsbilden kvarstår. Åtgärder för friluftslivet ska prioriteras och koncentreras till befintliga anläggningar och leder.

Gårdsstrukturen och den glesa strukturen längs de slingriga vägarna kan förstärkas med t.ex. nya gårdar i form av hästgårdar, fritidshus, bebyggelse för att främja friluftslivet och turismen.

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

- ✓ En utökning av friluftslivet med koppling till fiske och cykel- och vandringsturism ger en levande landsbygd med en förlängd säsong.
- ✓ Åtgärder för det rörliga friluftslivet stärker den västra delen av kommunen, vilket kan ge nya affärsmöjligheter som på långsikt ger sysselsättningseffekter.
- ✓ Förtätning av befintliga gårdar och stråk ökar möjligheten för åretruntboende.
- ✓ Föreslagna LIS-områden kan bidra till en utveckling av lokal service.
- ✓ Landskapets tillgänglighet och attraktivitet förstärks.

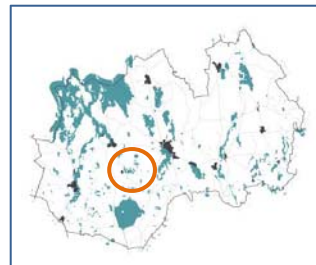

Mycket liten till liten påverkan

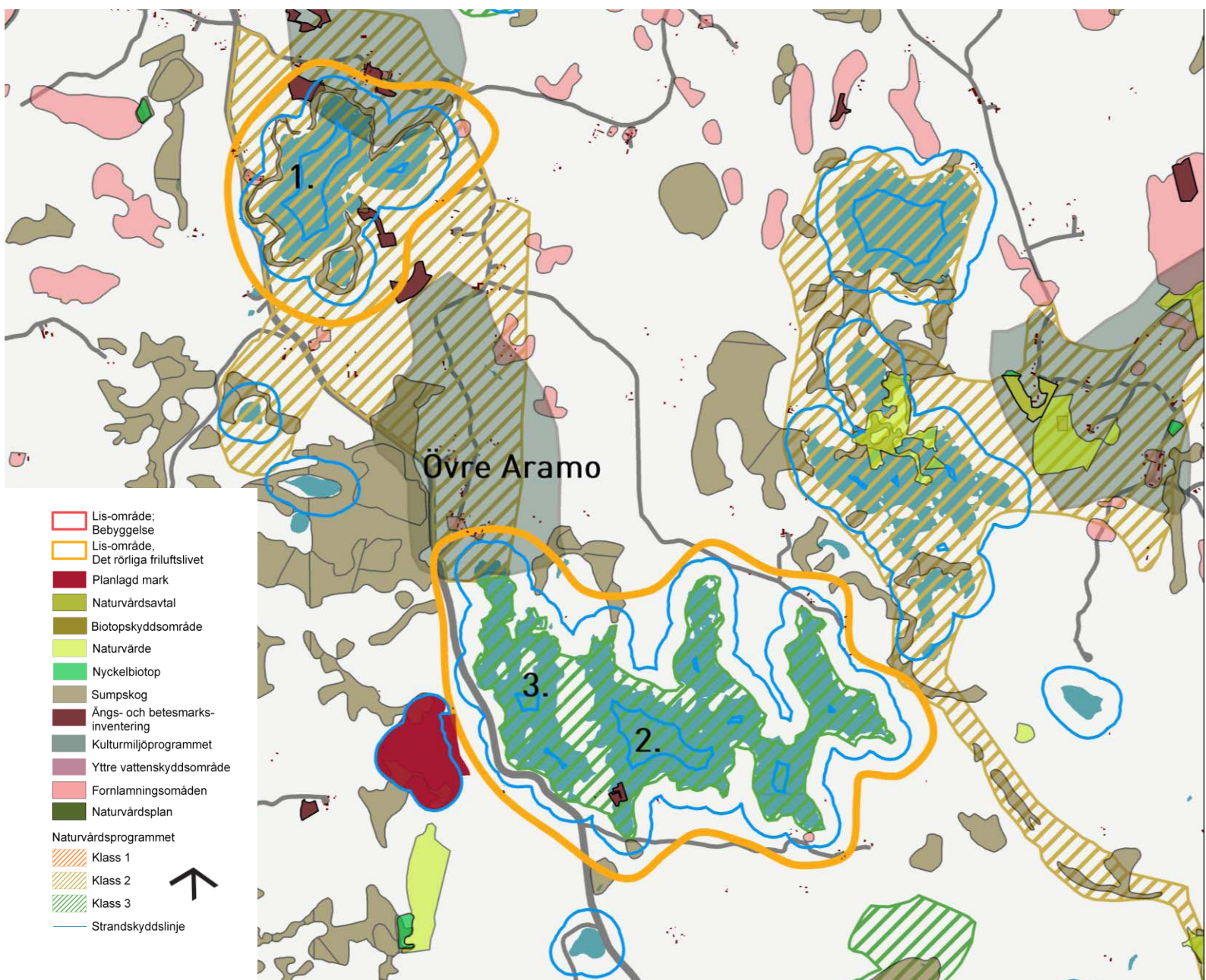
10. SJÖAR KRING ÖVRE ARAMO (hela sjöar)

Berörda sjöar

1. Frösjön
2. Yttre Arasjön
3. Övre Arasjön

Området innefattar hela angivna sjöar, vilket kommer att preciseras i samband med att den kommunomfattade översiktsplanen aktualiseras samt i kommande planläggning. Ingen sjö får helt kringbyggas.

LIS-områden vid sjöar kring övre Aramo i förhållande till befintliga natur- och kulturvärden

Förutsättningar

LIS-områdena uppfyller kriterierna *Attraktiva noder med viktiga kvaliteter och befintliga anläggningar för det rörliga friluftslivet*, vilket gör området till ett utvecklingsområde för det rörliga friluftslivet. Redovisade LIS-områden utgör till viss del *redan ianspråktagen mark* i form av spridda gårdar med odlad mark. Området har *goda naturförutsättningar* för att utveckla friluftslivet i liten skala. Området har cykelavstånd till Urshult.

Området kring Övre Aramo utgör en förlängning av sjön Åsnens friluftslivsområde. Området har god tillgänglighet via väg 120 och vägar/leder som till större delen slingrar sig både öster och väster längs sjöarnas stränder. Sjöarna omges av vandrings- och cykelleder och har goda möjligheter för fiske. Sjöarna har även spännande förutsättningar för kanotning. Vid Övre Arasjön ligger Hätteboda vildmarkscamping som utgör en naturlig knutpunkt för området.

Övre och Yttre Arasjön skiljs av Aranäset men förbinds genom en kanal. De har flikiga, blockiga stränder och måttlig igenväxning med starr, säv och bladvass. I omgivningarna växer barrskog, som mot stränderna går över i lövskog. Sjöarna utnyttjas idag för friluftsliv. De har stora landskapsmässiga och biologiska värden som kan bestå, om de bevaras så opåverkade som möjligt.

I området ligger Övre Aramo som ursprungligen är en jordbruksby med flera gårdar. Söder om gårdarna finns vackra betesmarker. Mellan byn Buskabodagölen och Frösjön framträder en rullstensås som i Frösjön bildar vackra uddar och öar. Vid Frösjöhult är landskapet mycket tilltalande med kullar, björkhagar, torrbackar och åkrar.

Hätteboda vildmarkscamping

Vy över Frösjön.

Hela området är redovisat som ett så kallat FRI-område i översiktsplanen från 1991 (se kapitel *Bilagor* samt kap 5.5.3). Framförallt gäller det mindre åtgärder för redan etablerade aktiviteter som fiske, vandrings- och cykelleder.

Sjölandskapet berörs av riksintresse Åsen-Mienområdet samt i norr av riksintresse enligt 4 kap miljöbalken, skyddade vatten. Området inrymmer även ett flertal skyddsvärda områden: naturvårdsprogrammet klass 3, kulturmiljöprogrammet, mindre områden upptagna i ängs- och betesmarksinventeringen samt spridda fornlämningsområden (se karta sid 54). Hänsyn till berörda värden ska tas för respektive område i varje enskilt fall. Utförligare beskrivning av skyddsvärda områden finns i naturvårdsprogrammet Kronobergs Natur (Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1989).

Typ och struktur

Området rekommenderas innehålla åtgärder för det rörliga friluftslivet med mycket liten till liten påverkan. Områdets karaktär och kvalitet ska bibehållas så att attraktiviteten i landskapet kvarstår. Åtgärder för friluftslivet ska begränsas till liten skala och prioriteras till befintliga anläggningar och leder. Åtgärderna ska underlätta och utveckla den befintliga verksamheten.

Mycket liten till liten påverkan

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

- ✓ Förbättra möjligheterna för turism och friluftslivet.
- ✓ Utökad turistverksamhet ger serviceunderlag till Urshult.
- ✓ En utökning av friluftslivet med koppling till fiske och cykel- och vandringsturism ger en levande landsbygd med en förlängd säsong.
- ✓ Det rörliga friluftslivet ger sysselsättning.
- ✓ En utveckling av sjölandskapet tros även kunna stärka turism och friluftslivet i ett större sammanhang – Åsnen-Frösjön-Yttre Arasjön-Mien.
- ✓ Landskapets tillgänglighet och attraktivitet förstärks.

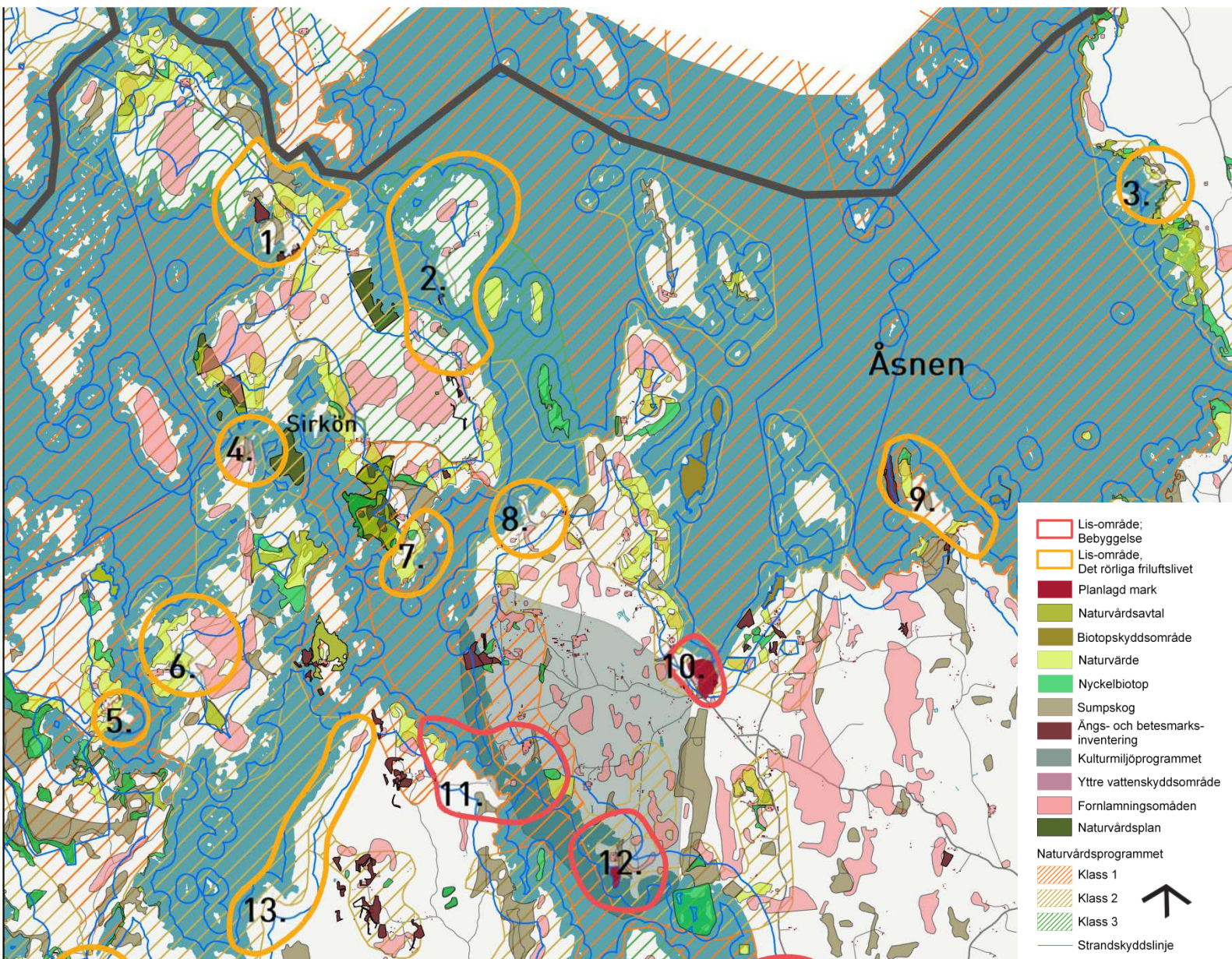
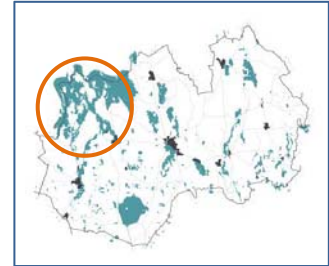
11. OMRÅDEN INTILL SJÖN ÅSNEN M.FL.

Berörda sjöar

Åsnen, Hultasjön, Krampen

Prioriterade områden (norra delen)

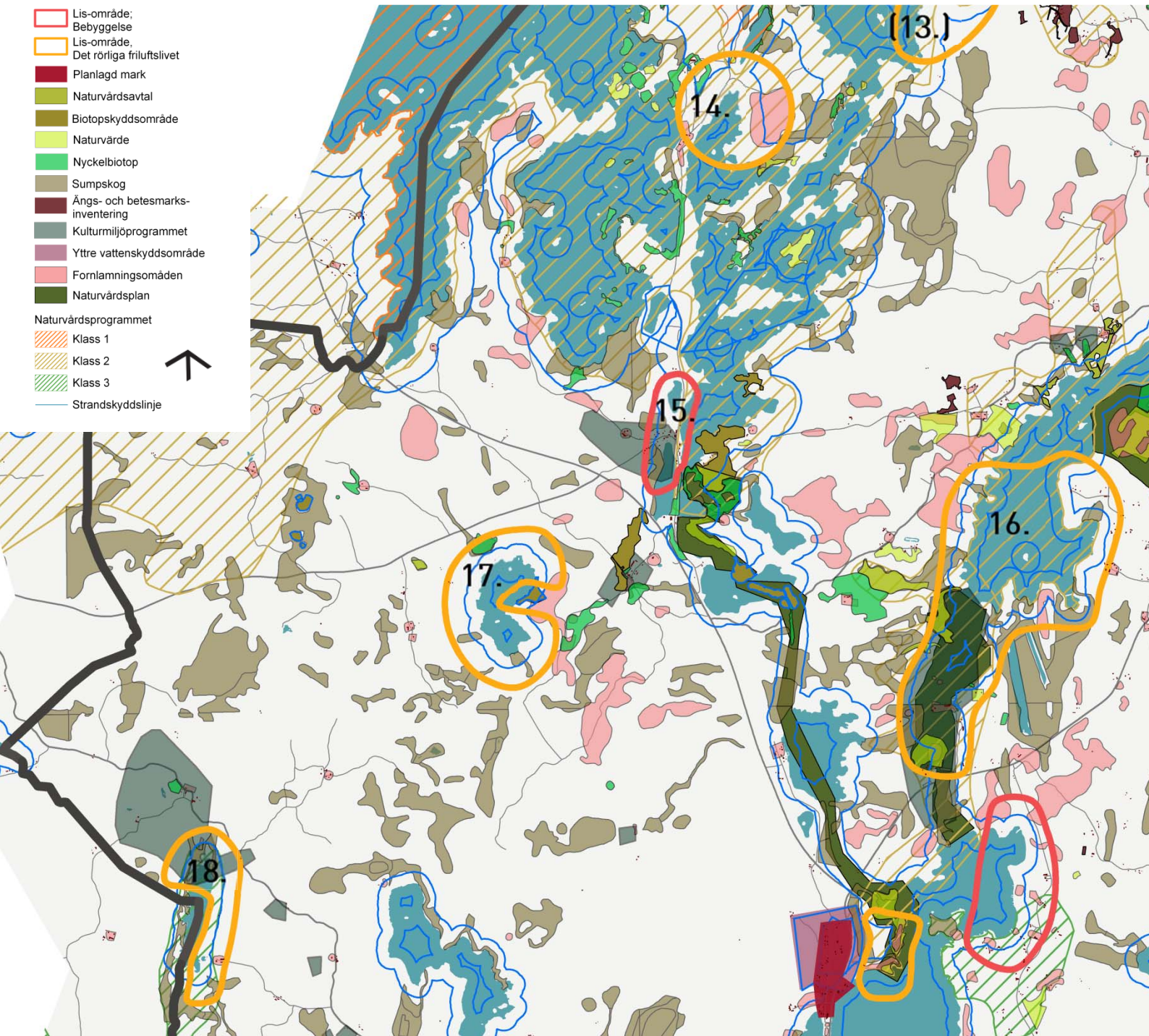
1- Hunshult	8- Rörvik
2- Borgön	9- Bosund
3- Urstorp	10- Kärrasand
4- Stommareudde	11- Tåget
5- Vrigstad	12- Fålaboda
6- Getnö	13- Näsudden
7- Rotahult	

LIS-områden vid sjön Åsnen (norra delen) i förhållande till befintliga natur- och kulturvärden

Prioriterade områden (södra delen)

- 14- Toftåsa
- 15- Ränebäcksfjorden (Ålshult)
- 16- Havsbältefjorden (Sjöaryd, Blidingsholm)
- 17- Hultasjön (legen sjö, ej del av Åsnen)
- 18- Krampen (legen sjö, ej del av Åsnen)

LIS-områden vid sjön Åsnen (södra delen) i förhållande till befintliga natur- och kulturvärden

Förutsättningar

LIS-områdena uppfyller kriteriet *Attraktiva noder med viktiga kvaliteter*, vilket gör området till ett utvecklingsområde för det rörliga friluftslivet. Områdets goda bussförbindelser och närhet till *kommunikationseffektiva stråk* stärker denna utveckling, vilket även gör området lämpligt för boende. Redovisade LIS-områden utgör till viss del *redan ianspråktagen mark* i form av mindre byar eller gles gårdsbebyggelse med tillhörande odlad mark samt *befintliga anläggningar för det rörliga friluftslivet*. Området har relativt *goda naturförutsättningar* för att utveckla friluftslivet i liten skala i befintliga eller nya baspunkter.

Den planerade nationalparken Västra Åsnen omfattar ca 200 öar och holmar samt ett antal uddar och halvöar med ädellövskog. Området saknar i stort sett bebyggelse och hela övärlden ger ett starkt intryck av vildmark, ett märkligt förhållande för denna del av landet. Åsnens betydelse för fågellivet är välkänt och sjön är upptagen på listan över våtmarker av internationell betydelse (Ramsarkonventionen). Nu föreslagna LIS-områden påverkar inte den planerade nationalparken. Dock bör all förändring inom området göras varsamt och med hänsyn till övriga intressen.

Åsnenområdet är genom sina unika naturresurser ett strategiskt område både ur regionalt och nationellt perspektiv. I dokumentet *Åsnen i översiktsplaneringen, planeringsunderlag 2004* läggs en grund för samsyn mellan de berörda kommunerna och Länsstyrelsen beträffande förutsättningar och kvaliteter i området samt för framtida utveckling. Detta dokument ligger som grund för kommunens arbete med framtagande av prioriterade LIS-områden. Kommunen har beslutat att Åsnen kan utgöra ett LIS-område trots alla värden och skydd. Områdets strandområden kan på vissa platser utvecklas för det rörliga friluftslivet såväl som för boende.

I *Åsnen i översiktsplaneringen* beskrivs utvecklingen av boende i Åsnenområdet. Kommunen har i detta arbete tagit fasta på det ställningstagande som länsstyrelsen har gjort vad gäller utveckling av permanent- och fritidsboende. I området finns plats både för permanentboende och fritidsbebyggelse. För att områdets värden ska kunna bestå och utvecklas måste det finnas människor som bor permanent och brukar marken. Utpekade prioriterade områden för boende återfinns vid samlad bebyggelse, områdesbestämmelser och detaljplanlagt område. Områdena är idag redan ianspråkta och har en bra grundstruktur i vägnätet för nya etableringar. Vid större satsningar bör den tekniska infrastrukturen ses över.

Utpekade prioriterade områden för friluftslivet återfinns vid befintliga anläggningar eller spontant uppkomna rastplatser. De unika värdena vid sjön Åsnen är extra angelägna att ta tillvara, nyttja och utveckla. Området är känsligt för påverkan men även en stor kvalitet och attraktion för Tingsryds kommun. En utveckling av området ger en direkt landsbygdsutveckling i ett hållbart och långsiktigt perspektiv.

I Åsnenområdet har under senare år campingplatser utvecklats och fler leder som berör området tillkommit. Fisket har utvecklats mot mer turistfiske, en av områdets viktigaste attraktioner.

Ängsfruktsodlingarna i Urshultsområdet, liksom alla värden i kulturlandskapet, har lyfts fram ytterligare. Åsnens naturvärden och det rika fågellivet har alltmer uppmärksamrats internationellt.

Sjön Åsnen har en strandlinje av 737 km och är landets tjugonde sjö med sina 150 km². Mitt i Åsnen går i nord-sydlig riktning två vägförbindelser som möts på Sirkön. Kring Åsnens norra och nordöstra vikar utbreder sig jordbruksbygder, där strandängar och kärrmarker övergår i sjöns vassvegetation.

I övriga delar är stränderna steniga och blockiga och skog går oftast ned till vattnet. Ett karaktäristiskt drag är rikedomerna på lövskog med mycket ek och bok. För utförligare beskrivning av Åsnens vattenmiljö, biologiska mångfald och växt- och djurliv se *Åsnen i översiktsplaneringen, planeringsunderlag 2004*.

Åsnenområdet har ett väl utvecklat friluftsliv med ett beroende av just vattnet och stränderna. Flera campingplatser har anlagts och området är mycket populärt sommartid. En kanotled och flera skyltade vandrings- och cykelleder med iordningställda rastplatser går genom området. Ett antal småbåtshamnar och små caféer finns också. Sjön är relativt grund och lämpar sig inte för segelbåtar eller större motorbåtar.

Delar av Åsnenområdet är redovisat som ett så kallat FRI-område i översiktsplanen från 1991 (se kapitel *Bilagor* samt kap 5.5.3). Framförallt gäller det mindre åtgärder för redan etablerade aktiviteter som fiske, vandrings- och cykelleder.

Vy över sjön Åsnen.

Området berörs av riksintresse enligt 4 kap miljöbalken, skyddade vatten. Åsnen-Mienområdet och Natura 2000 (Natura 2000 är ett undantagsområde enligt de kommunala urvalskriterierna). Vidare berörs området av riksintresse för naturvård, friluftsliv, yrkesfiske, kulturmiljövård. Åsnenområdets många olika riksintresseområden ska inte ses som ett hinder för utveckling. Vissa områden kan dock ha så stora natur- och kulturvärden att lokaliseringen måste anpassas beträffande placering i landskapet och/eller att särskilda krav måste ställas på utformning. Exempel på sådana områden är område 15 och 17, Rännebäcksfjorden och Havsbältesfjorden. Nedströms Rännebäcksfjorden (Trässhult kanal m.m.) är det grunt, vilket gör att kanoter fastnar i botten och förstör musslor, varför en utveckling av kanotning kan vara olämplig och kräver vidare utredning om det blir aktuellt. I hela Trässhults kanal pågår arbete med områdesskydd. För ytterligare beskrivning av åtgärder förenliga med riksintresset se *Åsnen i översiktsplaneringen, planeringsunderlag 2004*.

Området inrymmer även ett flertal skyddsvärda områden: naturreservat, naturvårdsprogrammet klass 1-3 och mindre områden upptagna i ängs- och betesmarksinventeringen, område med naturvårdsplan, fågelskyddsområden, ekologiskt känsliga områden, kulturmiljöprogrammet, naturvärde, nyckelbiotoper samt spridda fornlämningsområden. För ytterligare information se kartor sid 57-58, gällande översiktsplan samt *Åsnen i översiktsplaneringen, planeringsunderlag 2004*. Hänsyn till berörda värden ska tas för respektive område i varje enskilt fall. Utförligare beskrivning av skyddsvärda områden finns i naturvårdsprogrammet Kronobergs Natur (Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1989).

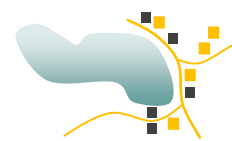
Vid den återkommande aktualitetsförklaringen av Översiktsplanen bör kommunen stämma av rekommendationerna i *Åsnen i översiktsplaneringen* mot kommunens föreslagna LIS-områden, hur utvecklingen har varit, beträffande omfattningen av ny bebyggelse och anläggningar liksom av besöksstrycket från turism och friluftsliv.

Typ och struktur

Området rekommenderas innehålla åtgärder för det rörliga friluftslivet med mycket liten till liten påverkan. Områdets karaktär och kvalitet ska bibehållas så att attraktiviteten i landskapet kvarstår. Åtgärder inom utpekat utvecklingsområde ska hållas i liten skala och prioriteras till befintliga anläggningar och leder.

Hunshult bör särskilt beaktas eftersom detta är blickfånget mot öster från övärlden. Omfattande verksamheter vid vattnet bör samlas i anslutning till befintlig anläggning i Mjölkenabben som från sjösidan ligger diskret längst inne i viken. Detsamma gäller Stommare udde, där eventuella anläggningar för friluftslivet bör lokaliseras till den centrala delen och inte vid stranden eftersom den planerade nationalparken är tänkt att gränsa mot både väster, norr och öster. Känslan av vildmark och orördhet ligger till grund för Naturvårdsverkets bedömning att området är väl lämpat som nationalpark.

Utöver ovan nämnda områden har flera prioriterade områden, t.ex. Blidingsholm och Rotahult, direkt närhet till naturreservat, natura 2000 samt övriga värden, vilket ställer stora krav på hänsyn vid förändringar i området.

Mycket liten till liten påverkan

Inom Åsnenområdet återfinns även områden för boende. En utveckling av boende i Åsnenområdet kan i större utsträckning ske vid befintliga byar och stråk. Då Åsnens strandskydd är utökat till 200 meter anser kommunen att områden med strandkontakt bör säkerställas som LIS-områden så att områdets attraktivitet stärks.

Rastplatser och anläggningar som är i behov av strand- och vattenkontakt bör vidareutvecklas med stor hänsyn till platsernas värde för närrekreation. Baspunkter för detta ändamål bör etableras vid de prioriterade LIS-områdena med parkering, affär, kanotuthyrning, fiskekortförsäljning, information om området, camping och eventuell annan övernattningslösning. Kanotuthyrare bör förmås att lägga start- och landningspunkter vid baspunkterna. Inom de prioriterade områdena får även boende kopplat till det rörliga friluftslivet förekomma.

För att bl.a. förbättra underlaget för baspunkternas service kan även fritidsbebyggelse utvecklas inom de prioriterade områdena.

Enligt *Åsnen i översiktsplaneringen, planeringsunderlag 2004* finns det plats både för permanentboende och fritidsbebyggelse. För att områdets värden ska kunna bestå, tas till vara och utvecklas måste det finnas människor som bor permanent och brukar marken. Rätt placerad kan fritidsbebyggelsen bli ett tillskott också för turismen, då fritidshus kan hyras ut när inte ägaren är där. Fritidsboende förbättrar underlaget för service och fler boende sommartid gör området tryggare.

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

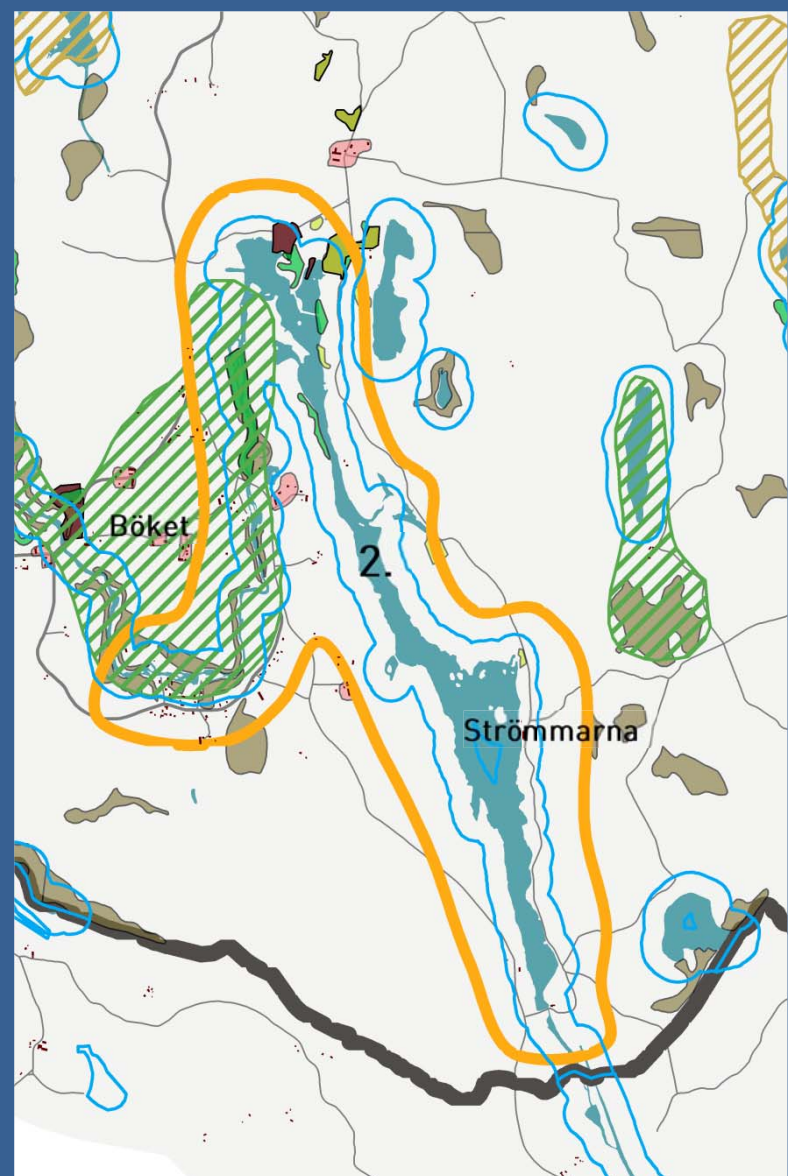
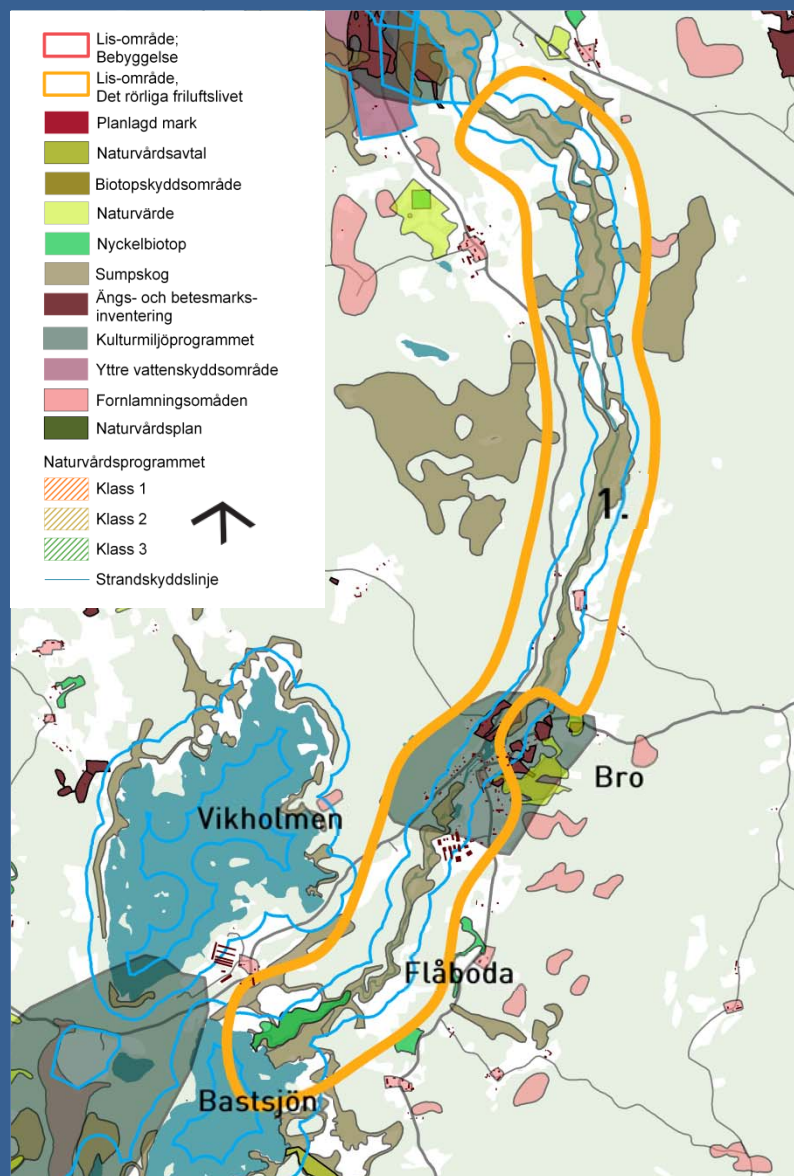
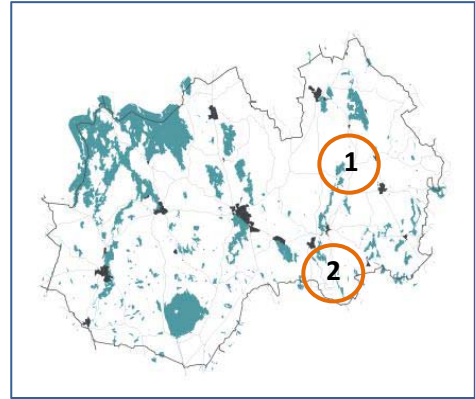
- ✓ Förbättra möjligheterna för turism och friluftslivet.
- ✓ Utökad turistverksamhet ger serviceunderlag till hela kommunen med fokus på Urshult, Ryd, Tingsryd och Väckelsång.
- ✓ En utökning av friluftslivet med koppling till fiske och cykel- och vandringsturism ger en levande landsbygd med en förlängd säsong.
- ✓ Det rörliga friluftslivet ger sysselsättning.
- ✓ En utveckling av sjölandskapet tros även kunna stärka turism och friluftslivet i ett större sammanhang – Åsnen-Frösjön-Yttre Arasjön-Mien.
- ✓ Positiva mellankommunala effekter.
- ✓ Landskapets tillgänglighet och attraktivitet förstärks.
- ✓ Kan ge underlag till förbättrad infrastruktur exempelvis förbättrade vägar och fler linjebussar.
- ✓ Ökad byutveckling i områden som Kärrasand, Rössvik, Sirkön, Ålshult, Tåget och Sännahult.

12. RONNEBYÅN (NORRA OCH SÖDRA)

Berörda vattendrag

1. Ronnebyån (norra)

2. Ronnebyån (södra)

LIS-områden vid norra (tv) resp södra (th) Ronnebyån i förhållande till befintliga natur- och kulturvärden

Förutsättningar

LIS-områdena uppfyller kriteriet *Attraktiva noder med viktiga kvaliteter*, vilket gör området till ett utvecklingsområde för det rörliga friluftslivet. Områdets närhet till bussförbindelse och de *kommunikationseffektiva stråken* stärker denna utveckling. Redovisade LIS-områden utgör till viss del *redan ianspråktagen mark* i form av mindre byar eller gles gårdsbebyggelse samt *befintliga anläggningar för det rörliga friluftslivet*. Området har relativt *goda naturförutsättningar* för att utveckla friluftslivet i liten skala och i befintliga eller nya baspunkter.

Ronnebyån mellan Korrö och Bro (norra delen) är mångformig och i stora delar orörd. Höga och välbildade getryggsåsar växlar med kullformigt landskap. Korrö hantverksby har vuxit fram successivt sedan mitten av 1500- talet. Anslutande naturreservat (Korrö) undantas från LIS-områden. I byn Bro öppnar sig ett vackert kulturlandskap och här återfinns ett flertal sällsynta arter. Även här undantas naturreservatet från LIS.

Vid Strömmarna (södra delen) följer ån sprickbildningar i berggrunden, vilket medför märkliga ändringar i flödesriktningar. På båda sidor om dammen i Fagerfors forsar vattnet. Området är starkt kulturpåverkat men på holmar i dammen finns en ursprunglig flora. Landskapet har mycket stora landskapsmässiga, geovetenskapliga och biologiska värden. Ronnebyån utnyttjas flitigt för friluftsliv. Det är ett av kommunens mest välbesökta områden. Bland annat går det en kanotled från sjön Viren via Ronnebyån förbi Dångebo och Konga och vidare på Ronnebyån till den sydliga anslutningspunkten Hjorthålan i Ronneby kommun.

Vy över Ronnebyån, Strömmarna.

Ronnebyån norra berörs av riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6 § Miljöbalken och kulturmiljövård. Ronnebyån södra berörs inte av något riksintresse. Området är också översvämningskänsligt. Vattendragen inrymmer även ett flertal skyddsvärda områden. Ronnebyån skyddas av naturvårdsprogrammet klass 2-3, spridda fornlämningsområden, nyckelbiotop, mindre områden upptagna i ängs- och betesmarksinventeringen samt yttre vattenskyddsområde (se karta sid 63). För området uppsatta riktlinjer se gällande översiktsplan. Hänsyn till berörda värden ska tas för respektive område i varje enskilt fall. Utförligare beskrivning av skyddsvärda områden finns i naturvårdsprogrammet Kronobergs Natur (Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1989).

Typ och struktur

Området rekommenderas innehålla åtgärder för det rörliga friluftslivet med mycket liten till liten påverkan. Områdets karaktär och kvalitet ska bibehållas så att attraktiviteten i landskapet kvarstår. Åtgärder för friluftslivet ska hållas i liten skala och prioriteras till befintliga anläggningar och leder. Åtgärderna ska underlätta och utveckla den befintliga verksamheten.

Mycket liten till liten påverkan

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

- ✓ Förbättra möjligheterna för turism och friluftslivet.
- ✓ Utökad turistverksamhet ger serviceunderlag till Dångebo och Konga via kanotleden.
- ✓ En utökning av friluftslivet med koppling till fiske och cykel- och vandrings-turism ger en levande landsbygd med en förlängd säsong.
- ✓ Det rörliga friluftslivet ger ökad sysselsättning.
- ✓ Förstärkning av ett turiststråk längs Ronnebyån.
- ✓ Kan ge underlag till förbättrad infrastruktur.
- ✓ Landskapets tillgänglighet och attraktivitet förstärks.

7 LAGSTIFTNING MED ANSVAR

7.1 Lagar som berör strandskyddet

7.1.1 Plan- och bygglagen (PBL)

Enligt plan- och bygglagens andra kapitel ska mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål de är mest lämpade för. Där står också att en långsiktigt god hushållning med mark och vatten samt med energi och råvaror skall främjas. Det är plan- och bygglagen som styr hur planprocessen ska gå till. Ett tematiskt tillägg till översiktsplan handläggs som en översiktplan enligt plan- och bygglagens fjärde kapitel. Lagstiftningen ställer vissa grundläggande krav på hur en översiktplan ska vara utformad men ger även en stor frihet i det närmare innehållet.

Strandskyddsplanen antas av kommunfullmäktige men är inte juridiskt bindande. För att ett ställningstagande i strandskyddsplanen ska bli juridiskt bindande ska det följas upp med områdesbestämmelser eller detaljplan samt dispens från eller upphävande av strandskyddet.

7.1.2 Miljöbalken (MB)

Bestämmelser för hushållning med mark och vattenområden. Miljöbalkens tredje och fjärde kapitel innehåller bestämmelser för hushållning med landets mark- och vattenområden. Enligt bestämmelserna ska mark- och vattenområden användas till det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för. Hushållningsbestämmelserna hanterar både bevarande- och nyttjandeintressen. Vid konflikt mellan olika intressen ska det ändamål prioriteras som på lämpligaste sätt främjar god hushållning.

7.1.3 Riksintressen

Om de allmänna intressena är viktiga för något område kan de ges status av riksintresse. Områden med riksintressen ska skyddas mot ingrepp eller åtgärder som kan innebära påtaglig skada för riksintresset. I Tingsryds kommun finns riksintressen för naturvård, kulturmiljövård, friluftsliv, kommunikation, yrkesfiske och totalförvar.

7.1.4 Allemansrätten

Allemansrätten är ingen lag, men är sedan 1994 inskriven i grundlagen. I grova drag innebär allemansrätten en begränsad rätt – eller kanske snarare möjlighet – för var och en att färdas över annans mark och att tillfälligt uppehålla sig där. Vi får plocka bär, blommor, svamp och en del annat som växer i naturen. Men nyttjandet av allemansrätten är också förenat med skyldigheter. Skyldigheten att visa hänsyn beskrivs på följande sätt i miljöbalkens avdelning om skydd av naturen: ”Var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen skall visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den.”

8 MILJÖBEDÖMNING

8.1 Bakgrund

Strandskyddsbestämmelserna förändrades 1 juli 2009 och förändringen innebär både skärpningar och lättnader jämfört med tidigare bestämmelser. Skärpningarna består bland annat av att förbuden mot att bygga eller anlägga med mera i strandområden blir tydligare. De särskilda skäl som krävs för att få dispens från förbudet begränsas till ett antal förutbestämda skäl. Lättnaderna i bestämmelserna består i huvudsak av att strandskyddet blir differentierat, det vill säga på vissa ställen i landet kommer det att bli enklare att få dispens från förbudet.

Från den 1 juli 2009 ska kommunerna i sin översiktsplan enligt PBL 4 kap 1 § bl.a. ange sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som anges i 7 kap. 18 § första stycket i miljöbalken.

Tingsryds kommun har en stor andel allemansrättsligt tillgänglig mark. Stora sammanhängande grönområden dominerar kommunens yta och endast ett småskaligt jordbruks- och kulturlandskap håller landskapet öppet.

Tingsryds kommun är rikt på vattenområden. De konkurrensfördelar det innebär för verksamheter och boende med vattennära lägen kan långsiktig bidra till att stimulera den lokala och regionala utvecklingen. Arbetstillfällen skapas och bidrar till en levande landsbygd, vilket stärker den lokala servicen och bidrar till en ökad kommuninflyttning – en grundläggande målsättning för kommunen, som har ett behov av en ökad befolkning. Varje åtgärd som kan stärka kommunen och bidra till en ökad befolkning är viktig.

8.2 Innehållet i tematiska tillägget

Detta tematiska tillägg till Översiktsplanen – LIS-områden för Tingsryds kommun – har upprättats av Vectura Consulting AB på uppdrag av Tingsryds kommun och arbetet har bedrivits i samarbete med kommunens tjänstemän.

I detta tematiska tillägg föreslås 30 sjöar, av kommunens 200, samt ett vattendrag där landsbygdsutvecklande bebyggelse för boende och åtgärderna för det rörliga friluftslivet kan medges i strandnära läge efter särskild prövning.

Till grund för urvalet av vattenområden ligger kommunövergripande bedömningar om landsbygdsutveckling, kollektivtrafikstruktur, pendlingsvänlighet, vindkraftsområden, tidigare kommunala inriktningsbeslut som stora opåverkade områden samt kommunens naturvårdsprogram. Därtill har varje sjö inom utredningsområdet analyserats utifrån flygfoton, fastighetskartan och platsbesök för att identifiera befintlig bebyggelsestruktur, sankmarker, vegetation, topografi, värdefull natur, vägar, med mera.

Kommunen har valt att dela in redovisningen av LIS-områden i två typer av LIS-områden, prioritet bostäder samt prioritet för det rörliga friluftslivet.

Dessa har olika påverkansgrad på respektive strandmiljö. Indelningen tar stor hänsyn till kommunens uppbyggnad vad gäller struktur, attraktion och olika värden. Kommunen anser att denna indelning ger bästa möjliga landsbygdsutveckling i ett hållbart långsiktigt perspektiv.

Detta tematiska tillägg ger en översiktlig bild av vilka möjligheter Tingsryds kommun har att bebygga sina stränder för att långsiktigt stimulera den lokala utvecklingen i områden som har god tillgång till fria strandområden, som stämmer med kommunens utsatta urvalskriterier samt där en viss byggnation kan ske utan att strandskyddets syften åsidosätts.

Inom ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge kan ett särskilt skäl för att pröva en strandskyddsdispens vara att en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till utveckling av landsbygden. Att bygga enstaka nya bostadshus räknas inte som utveckling av landsbygden. Ny bebyggelse bör dessutom uppföras i närheten av redan befintlig bebyggelse.

Den slutliga prövningen av lämpligheten av ett strandskyddsupphävande/dispens sker alltid genom en särskild ansökan i ett senare skede, där LIS-områden utpekade i översiktsplanen kommer att vara ett av flera särskilda skäl som kan åberopas. I den slutliga prövningen ska det kunna visas att strandskyddets syften tillgodoses långsiktigt och att det sökta området är lämpligt. Detta tematiska planeringsunderlag för översiktsplanen är inte detaljerat på så vis att det kan ge en bedömning av lämpligheten för enskilda stränder eller strandavsnitt. Den bedömningen måste ske i nästa skede tillsammans med de övriga hänsyn som ska tas. Kompletterande underlag för den bedömningen kommer att krävas och ska normalt tillhandahållas av sökanden. Det kan röra sig om naturvärdesinventering, miljökonsekvensbeskrivning m.m., vilket får bedömas från fall till fall.

8.3 Avgränsning av MKB

Tillägget om landsbygdsutveckling i strandnära lägen i Tingsryds kommuns översiktsplan handlar om att skapa ett planeringsunderlag för mark- och vattenanvändning vid ett visst antal utpekade sjöar.

Syftet är att finna en lämplig omfattning och lämpliga sjöar generellt utifrån vissa uppsatta kriterier. Dokumentet skall ge en översiktlig bild av vilka möjligheter kommunen med dess invånare och framtida invånare har att bebygga stränder i Tingsryds kommun. Kommunen har många mindre och medelstora sjöar och vattendrag. Meningen är att stimulera den lokala och regionala utvecklingen i områden som har god tillgång till fina strandområden, stämmer med kommunens uppsatta urvalskriterier och där en viss byggnation kan ske utan att strandskyddets syften åsidosätts.

Tingsryds kommun vill undanta sjöar som inte tidigare har utsatts för någon form av bebyggelse eller anläggning inom strandskyddsområde. Ofta har dessa sjöar heller inga naturliga angöringsvägar utan ligger inom relativt opåverkade områden.

Miljökonsekvensbeskrivningen fokuserar främst på principiella diskussioner om tänkbara konsekvenser som kan beskrivas. Resonemanget kring till exempel påverkan på naturmiljö och allmänhetens tillgänglighet sker på en generell nivå för att hitta de faktorer som är viktiga att studera vidare i samband med kommande prövningar.

När det arbetas fram ett tematiskt tillägg till översiktsplanen på detta vis skall miljökonsekvensbeskrivningen vara översiktlig, se till helheten och inte gå in på detaljer för varje delområde som behandlas i översiktsplanen. Miljöeffekterna specifikt för varje enskilt föreslaget utvecklingsområde i detta tematiska tillägg till översiktsplanen beskrivs inte i denna miljökonsekvensbeskrivning. Detta kommer istället att utredas i samband med detaljplaneläggning och lokaliseringsprövning av enskilda objekt.

Miljöbedömningen har gjorts utifrån de miljömässiga konsekvenserna av planförslaget.

Miljökonsekvensbeskrivningen skall fokusera på, enligt reglerna och miljöbedömning, de aspekter av planen som kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Negativa och positiva potentiellt betydande miljökonsekvenser för Tingsryds kommun för tematiska tillägget vad gäller landsbygdsutveckling i strandnära lägen bedöms vara:

- ✓ påverkan på djur- och växtliv (naturmiljö)
- ✓ påverkan på rekreativvärden och friluftsliv (allmänhetens tillgänglighet)
- ✓ påverkan på kulturmiljövärden
- ✓ följande miljömål kan uppnås med hjälp av förslaget:
  - god bebyggd miljö
  - ett rikt växt- och djurliv
  - levande sjöar och vattendrag
  - ingen övergödning

8.4 Scenarier

För att kunna göra avgränsning och därefter göra en bedömning av miljökonsekvenserna som planen medför har tre olika scenarier avseende landsbygdsutveckling i strandnära lägen i kommunen studerats. Scenarierna har tagits fram av Tingsryds kommun. Scenariet där samtliga utvecklingsområden ingår, ingår inte miljökonsekvensbeskrivningen då detta scenario inte anses rimligt. Den sammanlagda efterfrågan på utvecklingsområden i kommunen är inte så stor inom en överskådlig framtid och det kommer därför inte att vara aktuellt att utveckla alla föreslagna områden. När en detaljstudie senare görs av platserna kan det dessutom hända att det inom vissa områden inte är lämpligt med utveckling av strandnära boende/landsbygdsutveckling. Därför beskrivs inte detta scenario mer i denna miljökonsekvensbeskrivning. De tre scenarier som i denna miljökonsekvensbeskrivning beskrivs närmare är följande:

8.4.1 Scenario 0

En miljökonsekvensbeskrivning ska alltid presentera och innehålla ett så kallat nollalternativ. Nollalternativet speglar en trolig utveckling om det tematiska tillägget "landskapsutveckling i strandnära lägen" inte antas. Detta anges som scenario 0. Detta alternativ finns med för att man skall kunna jämföra miljökonsekvenserna om utbyggnadsplanerna (scenario 1 och scenario 2) inte blir verklighet.

8.4.2 Scenario 1

Ca 20 % av de utpekade sjöarna för strandnära bebyggelse/landsbygdsutveckling exploateras.

8.4.3 Scenario 2

Ca 50 % av de utpekade sjöarna för strandnära bebyggelse/landskapsutveckling exploateras.

8.5 Scenariernas miljökonsekvenser

I detta avsnitt beskrivs de olika scenariernas översiktliga och generella konsekvenser med avseende på biologisk mångfald, befolkning, människors hälsa, djurliv, växtliv, mark, vatten, luft, klimatfaktorer, materiella tillgångar, landskap, bebyggelse, forn- och kulturlämningar och annat kulturarv. I 6 kap. miljöbalken finns krav på innehållet i en MKB och kapitelindelningen nedan följer detta krav.

En jämförelse görs i detta kapitel mellan de olika studerade scenarierna. Det ges också förslag på förebyggande åtgärder som kan minska eller helt undvika att de eventuellt negativa konsekvenserna uppstår. Däremot går denna MKB inte in i detalj med avseende på konsekvenser utan det belyses i kommande prövningar då detaljlokalisering och utformning av tänkt exploatering är bestämd.

8.6 Befolkning, bebyggelse och hälsa

8.6.1 Scenario 0

Scenariot innebär att det tematiska tillägget till översiktsplanen med avseende på landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte antas. Då finns inget dokument med riktlinjer som är politiskt förankrat. Detta innebär att etablering av strandnära bebyggelse kan ske vid alla kommunens vattendrag. Detta kan resultera i en spridd utbyggnad och det kan i sin tur minska möjligheterna för kommunen att uppnå sina översiktsplanstrategier. Risken är också stor att det uppstår konflikter mellan olika intressen.

Scenario 0 innebär en brist på kommunal styrning av vilka områden där landsbygdsutveckling skall ske. Detta kan medföra att kommuninvånarna upplever en osäkerhet om vad som gäller. Likaså medför detta alternativ en ökad osäkerhet även hos exploatörerna, då kommunens politiska vilja kring landsbygdsutveckling inte är förankrad och finns redovisad. Detta kan göra att en exploatör hellre väljer en annan kommun att exploatera i, vilket kan medföra att syftet med att ha en levande landsbygd motverkas.

Tomter som ligger sjönära i en kommun är alltid attraktiva. Genom scenario 0 får man svårt att erbjuda attraktiva boendeformer, vilket i sin tur kan medföra att utflyttningen från kommunen kan öka. Nyfikna eventuellt nya kommuninvånare kan välja annan kommun att bosätta sig i då denna attraktiva boendemiljö inte kan erbjudas. Utflyttningen från kommunen ökar risken för nedskärningar i både serviceutbud och kollektivtrafik, vilket i sin tur bidrar till att bilberoendet bland de boende och inpendlande till kommunen ökar, vilket i sin tur bedöms påverka miljömålet ”Begränsad klimatpåverkan” negativt.

8.6.2 Scenario 1 och 2

Genom att det tematiska tillägget antas kan kommunen erbjuda attraktiva områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. I scenario 1 och 2 antas 20 % eller 50 % av de utpekade områdena för landskapsutveckling i strandnära lägen att exploateras, vilket medför ett utökat underlag både för service och kollektivtrafik. I dagsläget finns kollektivtrafik i anslutning till de flesta utpekade platserna för både bebyggelse och friluftsliv. När andelen kollektivtrafik i kommunen kan öka kommer det på sikt att medföra att bilberoendet i kommunen kan minska vilket i sin tur bedöms påverka miljömålet *begränsad klimatpåverkan* positivt. Också trafiksäkerheten ökar då och bullerstörningar samt utsläpp från biltrafiken kommer att minska. Scenario 2 bedöms vara mest fördelaktigt då andelen invånare till kommunen ökar som mest.

Detta tematiska tillägg gör att kommunen har starkare möjlighet att styra landsbygdsutvecklingen i strandnära lägen inom kommunens gränser. Bedömningen är att det i första hand gäller att exploatera de områden som gränsar till redan samlad bebyggelse. Att samla den nya strandnära bebyggelsen till redan samlad bebyggelse främst i tätortsnära lägen har många fördelar. Bland annat är det mer ekonomiskt att dra kommunalt vatten- och avlopp och boende får närmare till service av olika slag såsom skola och dagligvaruhandel. Man får också ha kvar mycket av den sammanhängande orörda naturen som är en stor tillgång i Tingsryds kommun.

Båda scenarierna bidrar till att andelen befolkning inom kommunen ökar och att man får en levande landsbygd.

8.6.3 Samlad bedömning

I scenario 1 och 2 bedöms de positiva effekterna vara stora med avseende på befolkning, bebyggelse och hälsa. Mest positivt bedöms scenario 2 vara då detta scenario medverkar till en större inflyttning till kommunen som då ges ett bättre underlag till service, landsbygdsutveckling och kollektivtrafik. Kollektivtrafiken skulle eventuellt även kunna komma att utökas i turtäthet till och från dessa områden. Scenario 0 bedöms medföra negativa konsekvenser.

8.7 Mark, landskap, djur, växter och biologisk mångfald

8.7.1 Scenario 0

Peka ut utvecklingsområden som är lämpliga för strandnära exploatering bedöms som positivt. Scenario 0 som innebär att inga områden pekas ut medför att man får en

mycket otydlig styrning och ur både landskapsbildssynpunkt och naturmiljösynpunkt ses det som ett sämre alternativ än övriga. En så spridd utbyggnad som scenario 0 medför, bedöms medföra en mer negativ påverkan på naturmiljön än om man har en styrning mot vissa områden, även om kommunen har möjlighet att påverka bebyggelseutvecklingen i strandnära lägen genom prövningar i samband med strandskyddsdispenser och bygglovsprövning. Genom det tematiska tillägget kan kommunen tidigare och på ett mer systematiskt och genomtänkt sätt ta ställning till vilka av områdena som en eventuell exploatering bör hänvisas till. Konflikter kan då undvikas i tidiga skeden.

Scenario 0 bedöms medföra negativa konsekvenser. Totalt sett medför dock scenario 0 sannolikt att färre strandnära områden exploateras, vilket ändå kan vara mer positivt för växter och djur i förhållande till scenario 1 och 2.

8.7.2 Scenario 1 och 2

I Tingsryds kommun finns knappt 200 sjöar som är större än ett hektar. Den största sjön i kommunen är Mien och här har kommunen sedan tidigare utökat strandskyddet till 200 meter. Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt vattenstånd (strandskyddsområde). Både landsidan och vattensidan utgör strandskyddsområden. Länsstyrelsen får utöka strandskyddet till 300 meter. Detta tematiska tillägg föreslår både i scenario 1 och 2 landskapsutveckling i form av bebyggelse och friluftsliv i anslutning till sjöar. Ambitionen från kommunens sida är att utökandet av bebyggelse och friluftsliv sker på ett hållbart och långsiktigt sätt. Landskapsutvecklingen kommer därför att ske med restriktioner med hänsyn till natur- och kulturmiljön och handlar inte om att exploatera kring hela sjöar. I samband med detaljplaneläggning och lokaliseringsprövning av enskilda fastigheter som omfattas av de generella strandskyddsbestämmelserna kan dispens från strandskyddet behöva sökas. I dessa dispensansökningar kommer allmänhetens tillgänglighet till strandzonen och påverkan på växt- och djurliv att konsekvensbeskrivas.

Det finns många riksintressen i Tingsryds kommun, ca en tredjedel av kommunens yta täcks av dem. Områdena sträcker sig ofta över kommungränsen in i angränsande kommuner vilket gör att detta blir en mellankommunal fråga. Riksintressena som finns i kommunen är av olika art; natur, kultur, friluftsliv, yrkesfisket samt det geografiska riksintresset.

I Tingsryds kommun finns 16 Natura 2000-områden. Inga av dessa områden kommer att beröras av utpekade LIS-områden.

Stora Hensjön är ett område som kommer att gränsa till LIS-område och här är det främst ädellövskogen som fått utvecklas fritt samt vårdande av naturskönt ö- och strandliv som gjort att området fått skydd som naturreservat.

Korrö är ett annat område som gränsar till LIS-område. Också detta är ett naturreservat och är beläget utmed Ronnebyån. Området är skyddat främst för att bibehålla hävden på ängs- och betesmarkerna så att den artrika floran och faunan kan bestå samt att bevara traditionen med hamling av träd.

Alkärr i Gäddeviksås ligger vid södra delen av sjön Mien. Detta område saknar delvis specifikt områdesskydd och biotopskydd. Syftet med området är att bidra till att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för de eventuella arter och livsmiljöer som förtecknats i området. Det främsta skyddet med området är att bibehålla den gamla skogen och att de för området typiska arterna ska finnas kvar eller öka i antal.

Sjön Åsnen är område för riksintresse för yrkesfisket i Tingsryds kommun. Området skall skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra näringens bedrivande. Riksintresset har tillkommit då det finns rik tillgång på abborre, gädda och gös.

Grönvik är ett vackert ö- och strandområde vid Stora Hensjön som är ett naturreservat. Större delen av reservatet, 85 ha av 115 ha, upptas av vatten. Stora Hensjön är en vacker sjö med låga steniga moränstränder och klart, näringsfattigt vatten.

Korrö är en hantverksby som ligger vid Ronnebyån strax söder om sjön Viren. Byn har anor från början av 1700-talet och är ett riksintressant kulturminnesmärke. Naturreservatet Korrö ansluter till byn vid Ronnebyåns västra strand.

Området kring sjön Åsnen är riksintresse för friluftsliv och området skall skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- och kulturmiljön.

Riksintresse med geografiska bestämmelser för Tingsryds kommun innebär ett stort område i kommunens västra del i form av "Åsnen med öar och strandområden och områdena söder därom utmed Mörrumsån och vid sjön Mien till Pukaviksbukten och Listerlandet". Detta område är utpekad som riksintresse på grund av de natur- och kulturvärden som finns i området som helhet. Inom detta område skall turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivet, intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. Sjön Mien är dessutom speciell i sig då den i stort sett är cirkelformad vilket är väldigt ovanligt i det smäländska lanskapet och sjön är också länets djupaste.

Sjön Åsnen upptogs 1989 som Ramsarområde med sina 16 800 ha. Denna sjö berör förutom Tingsryds kommun även Växjö och Alvesta kommuner och detta understryker Åsnens värde ur ett internationellt perspektiv. Ramsarkonventionen handlar om bevarande och hållbart nyttjande av våtmarker.

8.7.3 Samlad bedömning

I Tingsryds kommun är i stort sett alla vattendrag och sjöar klassade som höga naturvärden i någon grad enligt naturvårdsprogrammet gjort av länsstyrelsen i Kronobergs län. Hela området kring sjön Åsnen är i klass 1 – särskilt stora naturvärden och likaså området kring sjön Mien.

De positiva konsekvenserna av detta tematiska tillägg är att kommunen i ett tidigt skede tittar på möjligheterna till landsbygdsutveckling kring sjöar eller andra vattendrag.

8.8 Kulturmiljö

8.8.1 Scenario 0

Scenario 0 bedöms påverka kulturmiljön i kommunen negativt då exploatering i strandnära områden kan ske längs alla sjöar inom kommunens gränser. Särskilt tydlig blir påverkan inom områden som saknar formellt skydd genom lagstiftning. Exempel på sådana områden som finns upptagna i kulturprogrammet är området strax norr om Dångebo samt området öster om Linneryd. Kommunen har dock möjlighet att påverka bebyggelseutvecklingen i strandnära lägen genom prövningar i samband med strandskyddsdispenser och bygglovsprövning.

8.8.2 Scenario 1 och 2

Enligt översiktsplanen krävs sannolikt områdesbestämmelser för att vissa områden skall behålla sin karaktär och kulturlandskapet skall bibehållas. För att kulturlandskapet skall bevaras öppet krävs ett aktivt jordbruk med rika inslag av betesdjur. Denna verksamhet bör därför främjas. Översiktsplanen anger också att den äldre bebyggelsen i dessa områden inte får förvanskas och därför är det viktigt att man vid nybyggnation skall anpassa denna till den lokala byggnadstraditionen och till det omgivande kulturlandskapet.

8.8.3 Samlad bedömning

Genom att anta detta tematiska tillägg till översiktsplanen kan kommunen tidigare och på ett mer systematiskt och genomtänkt sätt ta ställning till vilka av områdena som en eventuell exploatering bör hänvisas till. Detta gör att konflikter kan undvikas i tidiga skeden.

Scenario 0 anses vara negativt för kulturmiljön.

8.9 Naturresurser

8.9.1 Scenario 0

Om man inte har någon styrning i kommunen hur man vill att bebyggelse skall placeras finns viss risk för att bebyggelse eller andra anläggningar placeras i nära anslutning till naturresurser i kommunen. Enligt översiktsplanen skall tillstånd till bebyggelse eller anläggningar som försvårar områdets utnyttjande för torvtäkt inte medges. Kommunen har möjlighet att påverka bebyggelseutvecklingen i strandnära lägen genom prövningar i samband med strandskyddsdispenser och bygglovsprövning.

8.9.2 Scenario 1 och 2

Scenario 1 och 2 innebär att kommunen i tidigt skede samlar bebyggelse och annan rörelse i strandnära lägen till de platser där de inte kommer i konflikt med naturresurserna. I och med detta tematiska tillägg kommer kommunen att i tidigt skede kunna ta ställning till var exploatering är lämplig. Konflikten med naturresurser anses bli minimal.

8.9.3 Samlad bedömning

Genom att anta detta tematiska tillägg till översiktsplanen kan kommunen tidigare och på ett mer systematiskt och genomtänkt sätt ta ställning till vilka av områdena som en eventuell exploatering bör hänvisas till. Detta gör att konflikter kan undvikas i tidiga skeden.

8.10 Vatten och klimat

Klimat är redovisat i kapitlet angående ”Befolkning, bebyggelse och hälsa”.

8.10.1 Scenario 0

I scenario 0 finns det inte några utpekade områden där exploatering kommer att ske. Detta medför att exploatering kan ske längs med alla kommunens sjöar och då kan det uppstå svårigheter att samla bebyggelse i grupper och friluftsliv där det minst inkräktar på naturen. Möjligheterna till att etablera gemensamma avloppsanläggningar minskar, likaså möjligheterna till en fungerande infrastruktur.

I Tingsryds kommun finns inget dokument som anger särskilda bestämmelser om avloppsanordningar kring sjöar. Dock tillåts inga anläggningar närmare än 30 meter från sjön. Inom kommunens vattenskyddsområden bör man rena avloppsvattnet så att Naturvårdsverkets allmänna råd för hög skyddsnivå uppfylls.

I scenario 0 finns det stor risk för negativa konsekvenser då det finns mycket små möjligheter till samordning.

8.10.2 Scenario 1 och 2

Enligt det tematiska tillägget skall miljö kvalitetsnormer för vatten tillgodoses i samband med byggande och annan exploatering på landsbygden. Detta kan betyda att kommunen inte kan ge bygglov om projektet medför att miljö kvalitetsnormerna i området påverkas negativt. Detta kan avse t.ex. vatten- och avloppsanläggningar och dessa måste då utformas på sådant sätt att de uppfyller de krav som finns.

Bebyggelse samlas i grupper på utpekade platser i och med scenario 1 och 2. Detta medför positiva effekter i och med att gemensamma avloppslösningar kan byggas och infrastrukturen användas av flera. Vid en förtätning av landsbygden kan också gamla uttjänta, inte fungerande avloppsanläggningar ersättas och kopplas samman med de gemensamma anläggningarna som eventuellt byggs. Detta medför positiva effekter med avseende på utsläpp och påverkar på detta sätt indirekt den ekologiska statusen i kommunens vattendrag.

En exploatering i form av bebyggelse eller friluftsliv i strandnära lägen ökar naturligtvis befolkningstrycket på strand- och vattenzonen. Beroende på vad exploateringen kring den utpekade sjön i tematiska tillägget blir, blir den negativa påverkan olika och det är därför svårt i detta läge att göra en mer nyanserad bedömning. De olika sjöarna är också olika känsliga för olika påverkan. I samband med dispensansökan från strandskyddsbestämmelserna kommer effekter och konsekvenser av den tänkta verksamheten att beskrivas.

8.10.3 Samlad bedömning

De positiva konsekvenserna som finns med möjlighet till gemensamma avloppsanläggningar och samordnad infrastruktur anses vara större än de eventuellt negativa effekterna i scenario 1 och 2. Däremot bedöms scenario 0 medföra negativa konsekvenser.

8.11 Luft

Ett av de största hoten mot det ekologiskt hållbara utvecklingsarbetet är avsaknaden av en väl fungerande infrastruktur där järnväg och busstrafik till stor del kan täcka behoven inom transportsektorn.

8.11.1 Scenario 0

Scenario 0 bedöms medföra ökat bilberoende, då underlag för att utveckla kollektivtrafiken saknas.

8.11.2 Scenario 1 och 2

Scenario 1 och 2 kan medföra ett ökat trafikarbete, då boende på landsbygden ofta har dubbel bilpark i en familj.

Boendet på landsbygden kan också medföra ökad vedeldning vilket kan vara något negativt för miljömålet ”frisk luft”. Dock anses inte detta medföra någon stor negativ påverkan så att utbyggnaden på landsbygden skulle minimeras.

8.11.3 Bedömning

Scenario 1 och 2 kan medföra att kollektivtrafiken ökar på landsbygden men detta anses vara en positiv ökning om boende väljer det kollektiva resandet istället för att använda egen bil. Scenario 0 anses vara negativt.

8.12 Socialt och ekonomiskt

Hållbar utveckling är det övergripande målet för regeringens politik och på regional nivå är arbetet för en hållbar utveckling en prioriterad fråga.

8.12.1 Scenario 0

Scenario 0 anses påverka de sociala och ekonomiska parametrarna negativt eller inte alls. Dels kan läget stagneras och vara på den nivå det är idag med avseende på bland annat kommersiell service. Scenario 0 medverkar inte till att man får en sammanhållen bebyggelse och på så sätt kan främja denna typ av service.

Scenario 0 motverkar också tillgängligheten till platser som kan utvecklas för friluftslivet.

8.12.2 Scenario 1 och 2

Scenario 1 och 2 kan medföra ett ökat underlag på landsbygden för att kunna upprätthålla kommersiell service. Tillgängligheten till naturen ökar och därmed anses livskvaliteten för många att öka.

Ökar tillgängligheten till naturen kan det vara en lockelse för andra än egna kommuninvånare att nå ut till dessa platser. Turismen kan öka och därmed kan andra rörelser i kommunen få möjlighet att växa och utvecklas.

8.12.3 Bedömning

Scenario 1 och 2 medför att den kommersiella servicen ökar på landsbygden och det anses som positivt. Människor känner sig trygga när detta finns i deras närhet.

Om tillgängligheten till naturen ökar genom att man underlättar för friluftslivet kan också människor som inte annars hittar ut i naturen komma dit. Tillgängligheten kan också medföra att rörelsehindrade lättare kan komma ut i naturen.

Scenario 0 anses vara negativt både socialt och ekonomiskt.

8.13 Scenariernas påverkan på miljömålen

Det huvudsakliga syftet med detta tematiska tillägg är att bidra till att de sexton miljö kvalitetsmålen uppfylls. I detta avsnitt görs en bedömning av scenariernas påverkan på miljömålen. Endast de miljömål som berörs av projektet bedöms.

8.14 God bebyggd miljö

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö skall utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden skall tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar skall lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

8.14.1 Scenario 0

Om inget tematiskt tillägg antas finns ingen plan för hur kommunen skall utnyttja de positiva faktorer som finns inom kommunens gränser och på så sätt locka till sig nya kommuninvånare. Ingen styrning finns för hur man skall arbeta för att få en levande landsbygd. Scenario 0 bedöms inte bidra till en hållbar samhällsutveckling.

8.14.2 Scenario 1 och 2

I Tingsryd är bebyggelsestrycket och invånarantalet lågt trots att kommunen kan erbjuda en mycket vacker natur med många vattendrag. Vattennära lägen är alltid intressanta ur exploateringssynpunkt, då de är mycket attraktiva för boende. För att skapa och bevara en levande landsbygd krävs att den attraktionskraft som finns i kommunen tas omhand på ett så bra sätt som möjligt för både människor och miljö. I och med att kommunen är glest befolkad och har knappt 200 stora sjöar finns det en potential att kunna använda delar av dessa sjöar på ett sådant sätt att samexistens uppnås mellan människa, djur och natur. Landsbygdsutveckling handlar även om att binda samman intressen och värden i vattnet, vid stranden och omgivande landskapsstruktur med tillhörande infrastruktur.

Genom att ett tematiskt tillägg antas, främjas en etablering av en strandnära exploatering. Det tematiska tillägget är ett led i att försöka skapa och bevara en levande landsbygd, vilket bidrar till ett steg mot en hållbar samhällsutveckling.

Båda alternativen bedöms medföra att miljömålets intentioner uppfylls.

8.14.3 Bedömning

Både scenario 1 och 2 innebär ökade möjligheter till att bidra till att miljömålet *God bebyggd miljö* uppfylls. Naturligtvis bedöms alternativ 2 vara fördelaktigare, då andelen utpekade områden för exploatering är fler. Nollalternativet minskar möjligheten att uppfylla miljömålet.

8.15 Ett rikt växt- och djurliv

Den biologiska mångfalden skall bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer skall värnas. Arter skall kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor skall ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

År 2015 skall bevarandestatusen för hotade arter i landet ha förbättrats så att andelen bedömda arter som klassificerats som hotade har minskat med minst 30 procent jämfört med år 2000, utan att andelen försvunna arter har ökat.

8.15.1 Scenario 0

Scenario 0 bedöms innebära att en strandnära exploatering kan ske runt alla kommunens vattendrag. Huruvida den biologiska mångfalden kommer att påverkas beror till stor del på var och hur en etablering sker i detalj. Därför är det svårt att i nuläget göra en bedömning av en etablerings effekter och konsekvenser.

8.15.2 Scenario 1 och 2

Det tematiska tillägget innebär att kommunen genom analyser har kunnat undanta de känsligaste vattendragen från etablering av bostäder och verksamheter. Detta innebär att de största negativa konsekvenserna på djur- och växtlighet i stor mån kan undvikas. Risk finns ändå för påverkan i både scenario 1 och 2.

Se vidare bedömning under ”Mark, landskap, djur, växter och biologisk mångfald”, kapitel 8.7.

8.15.3 Bedömning

Då påverkan till stor del beror på detaljlokalisering är det svårt att på denna övergripande nivå bedöma hur stora konsekvenserna blir, likaså skillnaden i påverkan mellan alternativen. Bedömningen blir att det finns risk för påverkan i alla scenarier.

Då flest sjönära områden avses etableras enligt scenario 2, förväntas störningen teoretiskt sett bli störst i scenario 2. Detta är dock inte säkert då de utpekade områdena har varierande känslighet för olika etableringar. Detta gör att det i nuläget inte bedöms bli någon skillnad mellan scenario 0, 1 och 2.

8.16 Levande sjöar och vattendrag

Sjöar och vattendrag skall vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer skall bevaras.

Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion skall bevaras samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.

8.17 Ingen övergödning

Halterna av gödande ämnen i mark och vatten skall inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

8.17.1 Scenario 0

Scenario 0 bedöms innebära att en strandnära exploatering kan ske runt alla kommunens vattendrag. Detta kan medföra att övergödningen ökar i kommunen då samordningen av avloppsanordningar blir små och att det i kommunen inte finns något styrande dokument som begränsar eller ställer krav på avloppsanordningar kring sjöar och vattendrag.

8.17.2 Scenario 1 och 2

Scenario 1 och 2 bidrar till att strandnära bebyggelse kan samlas i grupper på utpekade platser. Detta kan resultera i positiva effekter genom att gemensamma avloppslösningar med minireningsverk kan ordnas. Vid förtätning kan även gamla enskilda avloppslösningar ersättas och kopplas på en gemensam avloppsanläggning.

Tingsryds kommun har idag inget skrivet och antaget dokument hur kraven för avloppsanläggningar nära vatten är. Man godkänner dock inte avloppsanläggningar närmare än 30 meter från sjö utan särskilda skäl. Inom vattenskyddsområden är det högre krav och då bör avloppsvattnet renas så att naturvårdsverkets allmänna råd för hög skyddsnivå uppnås. Detta innebär att det i princip krävs ett minireningsverk vid alla exploateringar inom ett sådant område, oavsett scenario.

8.17.3 Bedömning

Scenario 0 anses medföra negativa konsekvenser eftersom möjligheterna till samordning av gemensamma avloppslösningar blir mycket små.

Scenario 1 och 2 bedöms däremot ha positiva effekter för miljömålet "ingen övergödning". En förtätning kan medföra att även gamla enskilda avloppslösningar ersätts och kopplas på en gemensam avloppsanläggning.

8.18 Miljö kvalitetsnormer

8.18.1 MKN för ytvattenförekomster

Miljö kvalitetsnormer för ytvattenförekomster omfattar såväl kemiskt som ekologiskt kvalitetskrav.

Utgångspunkter för MKN är att sjöar, vattendrag och kustvatten ska uppnå god ekologisk och kemiskt ytvattenstatus senast år 2015. I Tingsryds kommun finns 20 sjöar och 31 vattendragssträckor som klassas som vattenförekomster.

Enligt VISS (vatteninformationssystem för Sverige) uppnår alla vattenförekomster i Tingsryds kommun, utom Stora Hensjön som har kadmium i sediment, god kemisk status (exklusive kvicksilver) men uppnår inte god kemisk status om kvicksilver räknas med. I Sverige uppnår vattendragen generellt inte god kemisk status med avseende på kvicksilver och det finns därför ett generellt undantag för kvicksilver i Sverige.

Enligt VISS (vatteninformationssystem för Sverige) uppbär alla vattenförekomster i Tingsryds kommun god ekologisk status eller måttlig ekologisk status förutom Mörrumsån, Listerbyån, Hönshyltefjorden, Mieån och Bräkneån vilka uppvisar otillfredsställande ekologisk status.

8.19 Miljöbedömning vid detaljplaneläggning

Tingsryds kommun ska ta ställning till om kommande detaljplaner medför betydande miljöpåverkan. Om så är fallet ska konsekvenserna av detaljplanen bedömas i en särskild miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap miljöbalken. Samråd om avgränsningen av denna skall hållas med Länsstyrelsen i Kronobergs län. En del verksamheter medför betydande miljöpåverkan automatiskt. Detaljplaner som innefattar verksamheter eller åtgärder som kan komma att kräva tillstånd för påverkan på ett natura 2000-område skall alltid miljöbedömas.

De aspekter som bör beaktas utgörs av:

- ✓ Om det finns risk för att miljö kvalitetsnormerna för vatten och miljö kvalitetsnormerna för fiske- och musselvatten överskrids, bör kommande detaljplan miljöbedömas.
- ✓ Vid risk för påverkan på natura 2000-områden eller naturreservat, bör kommande detaljplan miljöbedömas.
- ✓ Om rödlistade arter berörs bör kontakt tas med Plan- och miljökontoret i Tingsryds kommun.

9 FORTSATT ARBETE

9.1 Planprocessen och tider

Planprocessen bedrivs så att samråd sker under årsskiftet 2010/2011, utställning under våren 2011 och politisk behandling med antagande sommaren 2011.

9.2 Samråd

Ett förslag till tillägg till översiktsplanen avseende landsbygdsutveckling i strandnära lägen LIS-områden Tingsryds kommun har varit ute på samråd under tiden 29 november 2010 till 29 januari 2011. Planen har skickats ut till myndigheter, grannkommuner, nämnder och föreningar.

Förslaget har funnits tillgängligt för granskning på kommunens hemsida och Plan- och miljökontoret samt på Tingsryd kommuns bibliotek. Annons om samrådet var införd i Smålandsposten den 27 november 2010.

Under samrådstiden har 24 yttranden inkommit. I denna samrådsredogörelse görs en sammanställning av inkomna synpunkter, vilka grupperats utifrån avsändare. Inkomna yttranden från privatpersoner benämns i samrådsredogörelsen som boende. Samtliga yttranden finns redovisade i sin helhet.

Under samrådstiden har tre träffar anordnats för allmänheten.

9.3 Utställning

Förslaget till LIS-områden för Tingsryds kommun har reviderats utifrån inkomna synpunkter (se särskild samrådsredogörelse).

Förslaget har ställts ut under tiden 1 april – 1juni 2011 och inkomna yttranden har sammanställts i ett utställningsutlåtande, där samtliga yttranden redovisas i sin helhet.

10 KÄLLOR

- ✓ Översiktsplan, Tingsryds kommun, del 1 och 2, antagen av kommunfullmäktige 2006-06-29.
- ✓ Åsnen i Översiktsplanen, planeringsunderlag 2004. 2004-09-30.
- ✓ Kronobergs natur, Länsstyrelsen i Kronoberg
- ✓ Handbok 2009:4, utgåva 1 Strandskydd – en vägledning för planering och prövning, Naturvårdsverket och Boverket
- ✓ Miljöbalken och plan- och bygglagen. Med ikraftträdande 2010-02-01.
- ✓ Vindkraftsplan, tematiskt tillägg till översiktsplanen, samrådshandling, Tingsryds kommun
- ✓ Länsstyrelsens GIS-databas. GIS-skikt för bl. a Våtmarksinventeringen
- ✓ www.skogsstyrelsen.se
- ✓ Kartor från Lantmäteriet – Copyright Lantmäteriverket 2001. Ur GSD-Fastighetskartan ärende nr M2001/2251

BILAGOR

Studerade områden för landskapsutveckling i Tingsryds kommun

Lis-områden i relation till kommunala urvalskriterier

Lis-områden i relation till områden som undantas

Lis-områden i relation till Fri-områden

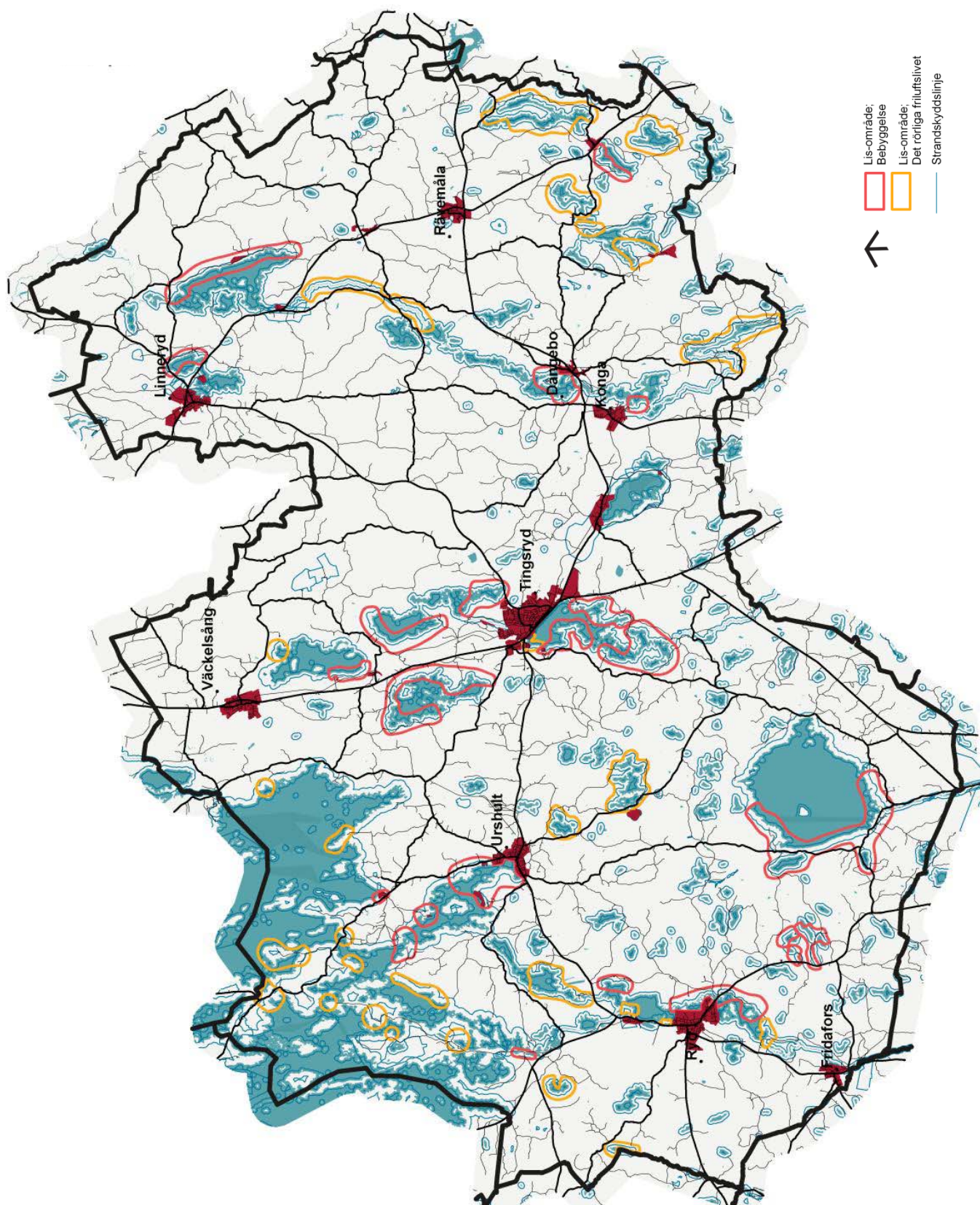
Lis-områden i relation till natur- och kulturintressen

Lis-områden i relation till riksintressen

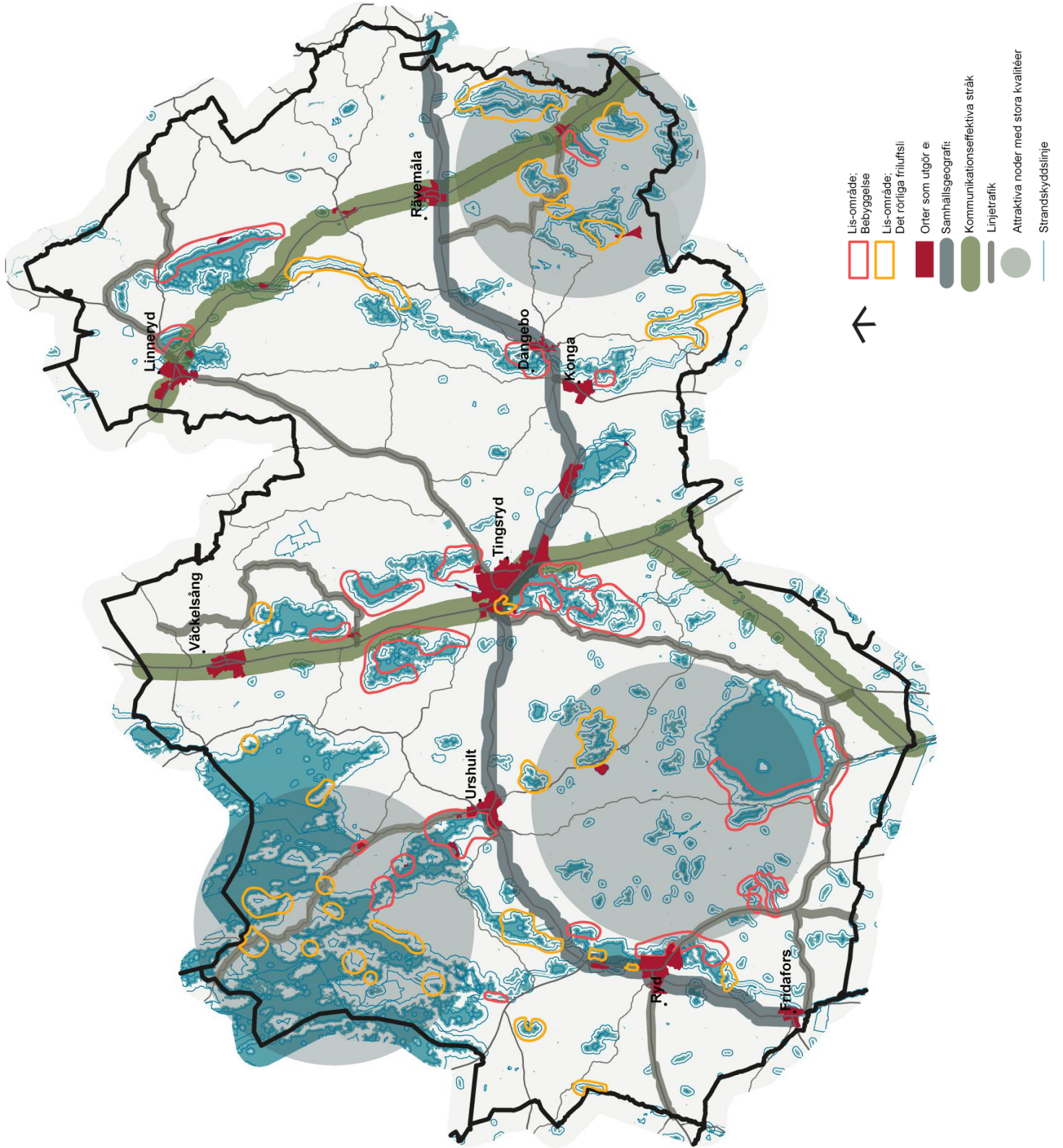
Lis-områden i relation till stora opåverkade områden

Lis-områden i relation till landskapet och vegetation

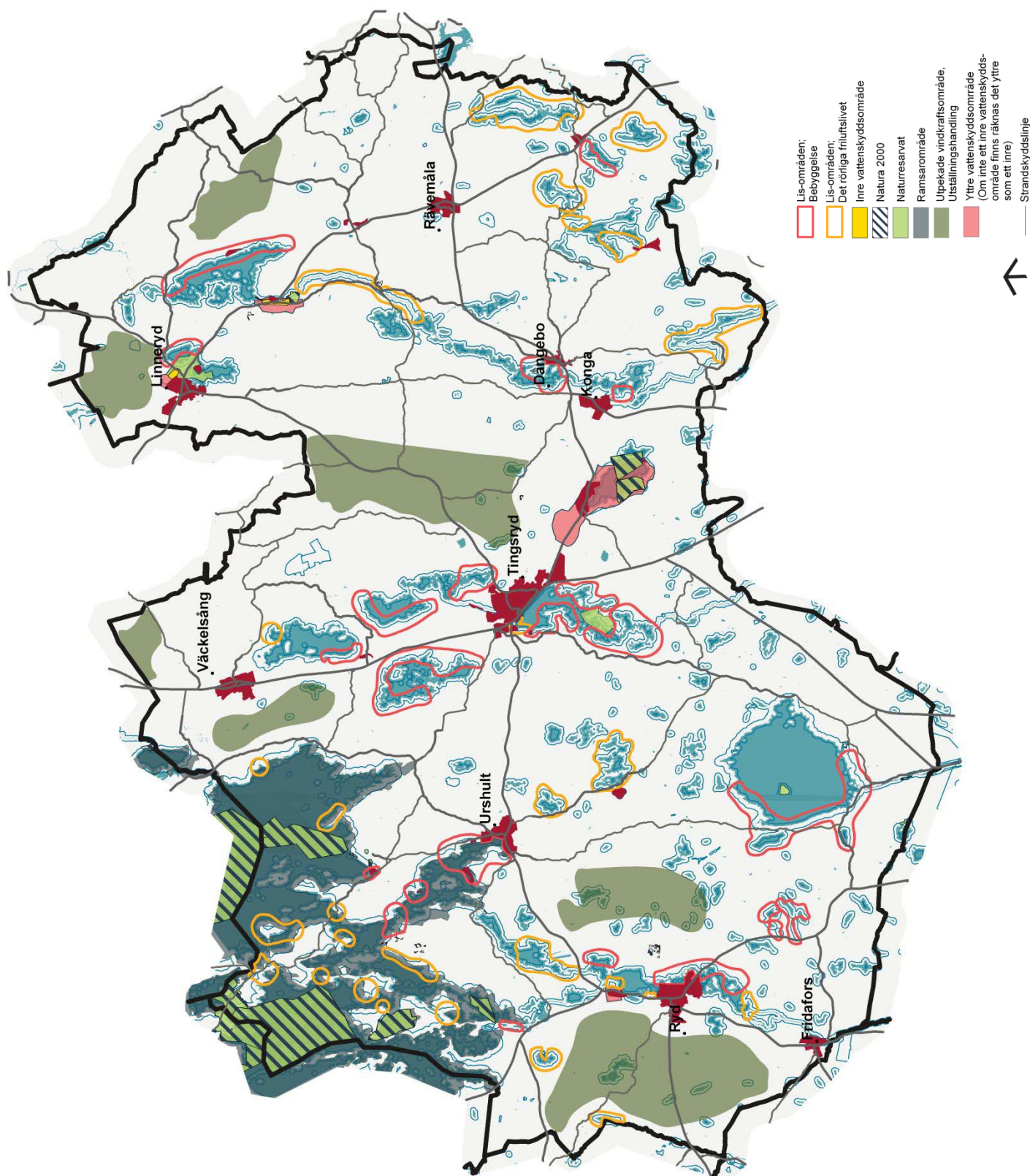
STUDERADE OMRÅDEN FÖR LANDSKAPSUTVECKLING I TINGSRYDS KOMMUN

LIS-OMRÅDEN I RELATION TILL KOMMUNALA URVALSKRITERIER

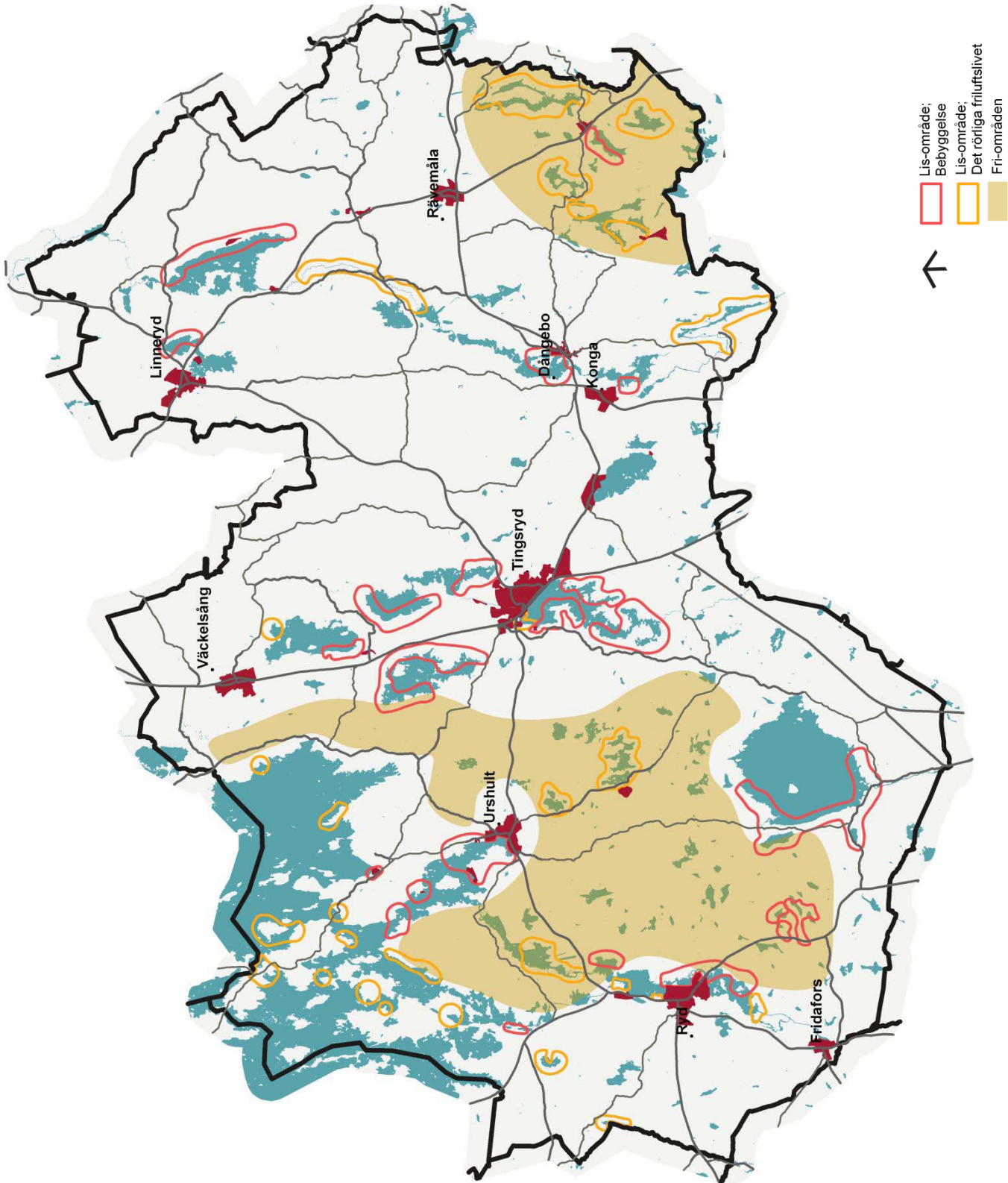

LIS-OMRÅDEN I RELATION TILL OMRÅDEN SOM UNDTAS

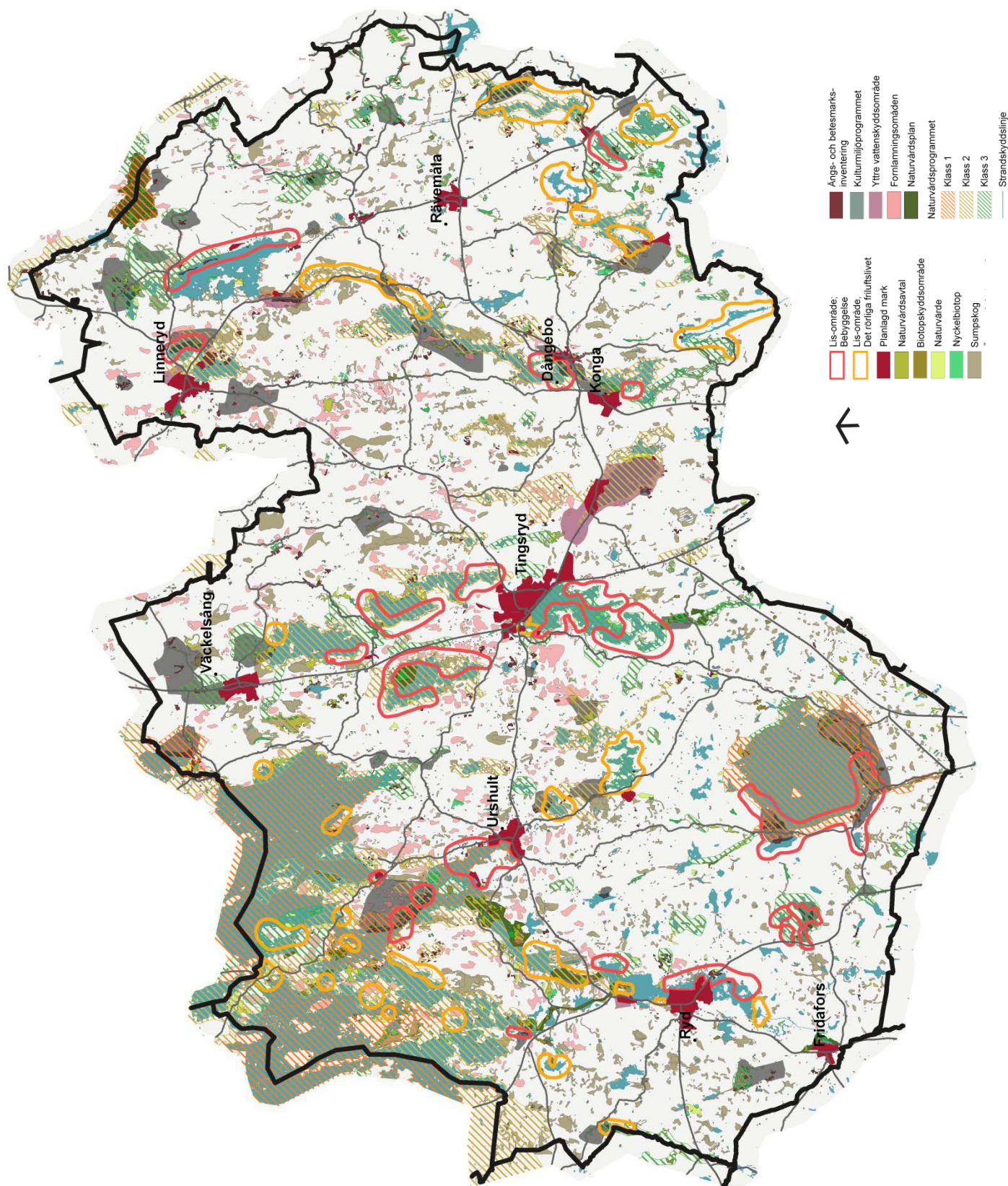

LIS-OMRÅDEN I RELATION TILL "FRI-OMRÅDEN"

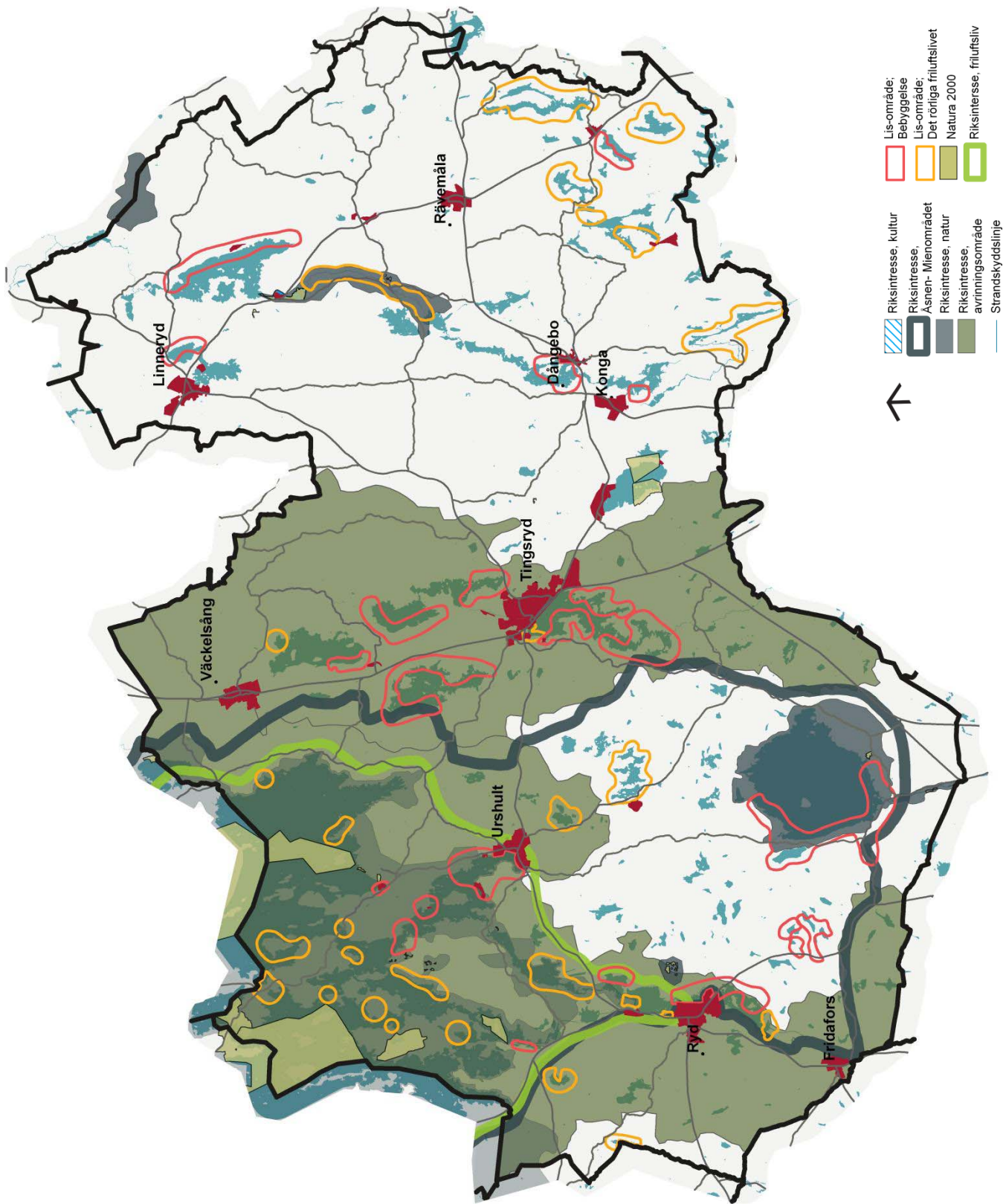
(särskilt attraktiva områden för fritidsbebyggelse, Översiktsplan -91);

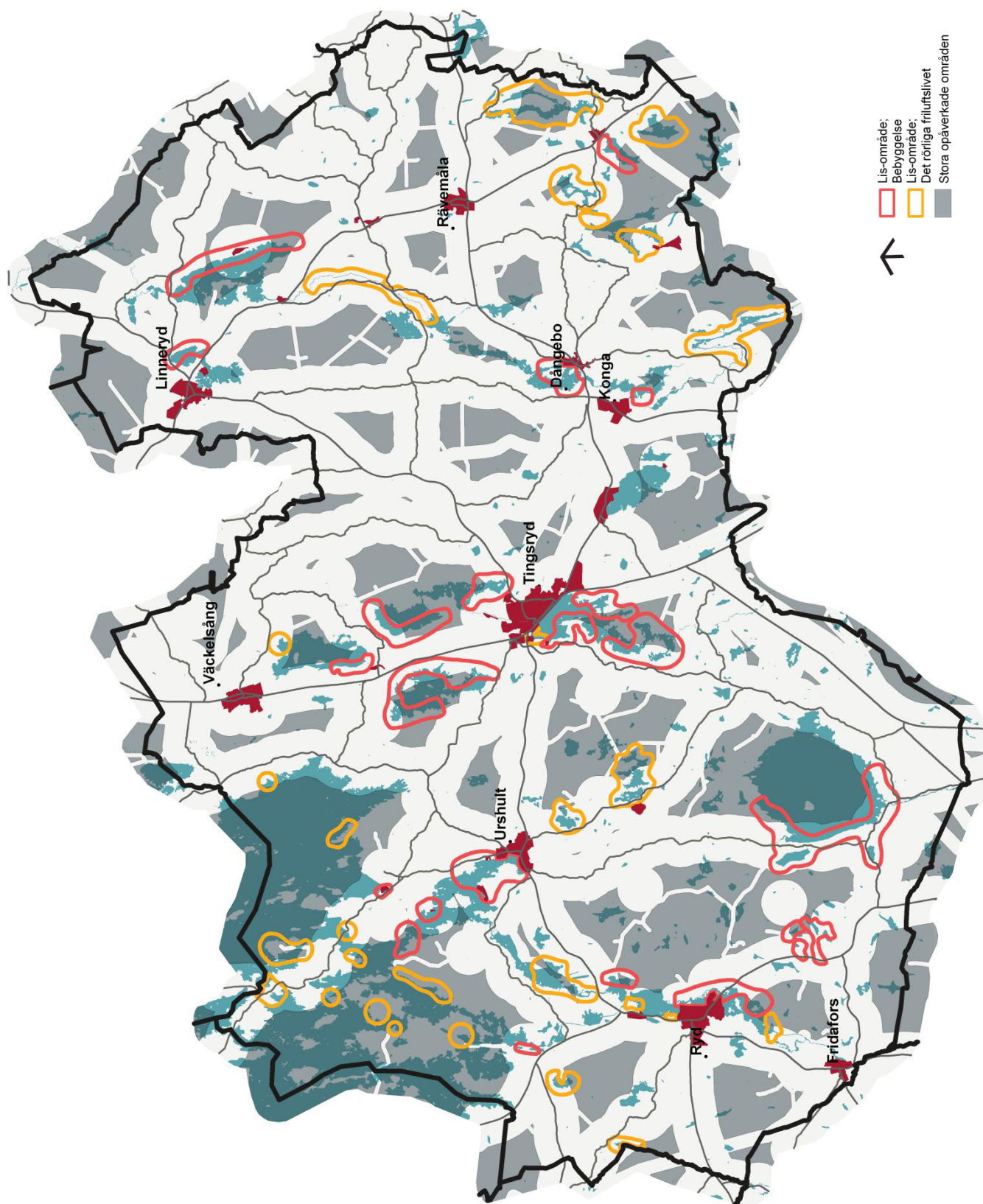
LIS-OMRÅDEN I RELATION TILL NATUR- OCH KULTURINTRESSEN

LIS-OMRÅDEN I RELATION TILL RIKSINTRESSEN

LIS-OMRÅDEN I RELATION TILL STORA OPÅVERKADE OMRÅDEN

LIS-OMRÅDEN I RELATION TILL LANDSKAPET OCH VEGETATION

